

โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ชาชาวไทย ด้านการผลิตปี 2563-2567

กรมการข้าว
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
มกราคม 2564

(ปรับปรุง 2 มี.ค. 2564)

โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ข้าวไทย ด้านการผลิตปี 2563-2567

กรมการข้าว
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
มกราคม 2564
(ปรับปรุง 2 มี.ค. 2564)

คำนำ

กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ร่วมกับกระทรวงพาณิชย์และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ เกษตรกร เอกชน จัดทำยุทธศาสตร์ข้าวไทย ปี 2563-2567 โดยเป็นผู้รับผิดชอบหลักในส่วนของยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี 2563-2567 ซึ่งยุทธศาสตร์ข้าวไทย ได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2563 และคณะรัฐมนตรีได้รับทราบยุทธศาสตร์ข้าวไทย เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2564

ซึ่งกรมการข้าวได้ขอความร่วมมือหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดทำโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี 2563-2567 เพื่อเสนอโครงการที่ตอบสนองต่อเป้าหมายหลักของยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ซึ่งกรมชลประทาน กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมพัฒนาที่ดิน ได้เสนอโครงการที่มีภารกิจสอดคล้องกับเป้าหมายเข้าบรรจุในยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ระยะเวลาการดำเนินการ 5 ปี ตั้งแต่ปี 2563-2567

กรมการข้าวหวังเป็นอย่างยิ่งว่าโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี 2563-2567 ฉบับนี้ จะเป็นกรอบในการวางแผนการดำเนินงาน และผลักดันให้มีการดำเนินงานเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ และบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี 2563-2567 ที่กำหนดไว้

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว
กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
มกราคม 2564

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

คำนำ

ความเป็นมายุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี 2563-2567

1

ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดการผลิตสินค้าข้าว

3

ยุทธศาสตร์ข้าวไทย ปี 2563-2567

6

ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี กับโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ข้าวไทย

ด้านการผลิตปี 2563-2567

24

เป้าหมายการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ข้าวไทย (ด้านการผลิต) ปี 2563-2567

25

แนวความคิดการดำเนินงานโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิตข้าวปี 2563-2567

26

การเชื่อมโยงโครงการที่ตอบสนองยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี 2563-2567

28

การกำหนดโครงการ/กิจกรรมภายใต้แผนยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี 2563-2567

29

โครงการ/กิจกรรมภายใต้แผนยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี 2563-2567

33

การบูรณาการของหน่วยงานในการสอดประสานการดำเนินงานโครงการ

ภายใต้ยุทธศาสตร์ข้าวไทยปี 2563-2567

44

ข้อเสนอโครงการ (Project Brief) ของโครงการภายใต้แผนยุทธศาสตร์ข้าวไทย ปี 2563-2567

50

ความเป็นมายุทธศาสตร์ข้าวไทย และยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี 2563-2567

คณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติได้มีคำสั่งที่ 194/2562 ลงวันที่ 19 สิงหาคม 2562 แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ข้าวไทย โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เป็นประธานอนุกรรมการ (นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์) และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ดร.เฉลิมชัย ศรีอ่อน) เป็นรองประธาน อธิบดีกรมการข้าวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นอนุกรรมการ อธิบดีกรมการค้าภายใน เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่และอำนาจในการจัดทำยุทธศาสตร์ข้าวไทย ปี 2563-2567 ด้านการตลาดต่างประเทศ ด้านการตลาดในประเทศ ด้านการผลิต และด้านผลิตภัณฑ์และนวัตกรรม ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เพื่อช่วยเหลือส่งเสริมและพัฒนาสินค้าข้าว โดยการดำเนินการให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ

คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ข้าวไทย ได้มอบหมาย 3 หน่วยงานหลักได้แก่ กรมการค้าภายใน กรมการค้าต่างประเทศ และกรมการข้าว ร่วมกันดำเนินงาน โดยกรมการค้าต่างประเทศรับผิดชอบ ด้านการตลาดต่างประเทศ กรมการค้าภายในรับผิดชอบด้านการตลาดในประเทศและด้านผลิตภัณฑ์แปรรูป และนวัตกรรมจากข้าว และกรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับผิดชอบด้านการผลิต

ยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี 2563-2567 กรมการข้าวได้มีการบูรณาการการทำงานร่วมกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยได้ยกร่างและจัดให้มีการรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อยุทธศาสตร์ข้าวไทย ด้านการผลิต ปี 2563-2567 เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2563 ร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน และสมาคม ชาวนาต่างๆ ได้แก่ สมาคมข้าวและชาวนาไทย สมาคมส่งเสริมชาวนาและเกษตรกรไทย สมาคมส่งเสริม ชาวนาไทย (นายรณวริทธิ์ ปริยฉัตรตระกูล) สมาชิกรวมใจเกษตรกรไทย สมาคมผู้รวบรวมและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว สภาเกษตรกรแห่งชาติ นายสุเทพ คงมาก สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ สำนักงาน พัฒนาการวิจัยการเกษตร กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และกรมปศุสัตว์

กรมการข้าวโดยรองอธิบดีกรมการข้าว (นายขจร เชาประเสริฐ) ได้นำเสนอยุทธศาสตร์ข้าวไทย ด้านการผลิตในการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “ยุทธศาสตร์ข้าวไทย ปี 2563-2567” เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2563 ของกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ และกรมการข้าวได้ปรับปรุงร่างยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ตามข้อคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องด้วย ซึ่งผู้เกี่ยวข้องกับสินค้าข้าวทั้งระบบแล้ว ได้แก่ สมาคมชาวนา กลุ่มชาวนา สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย สมาคมโรงสีข้าวไทย มาร่วมพิจารณาแล้ว

ต่อมากรมการข้าวโดยรองอธิบดีกรมการข้าว (นายขจร เชาประเสริฐ) ได้นำเสนอยุทธศาสตร์ข้าวไทย ด้านการผลิต ปี 2563-2567 ในการประชุมคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ข้าวไทย โดยมีรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงพาณิชย์ เป็นประธาน เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2563 ที่ประชุมมีมติเห็นชอบยุทธศาสตร์ข้าวไทย ด้านการผลิต ต่อมากรมการข้าวได้ขอความเห็นชอบปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้มอบหมายหน่วยงาน

ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับทราบยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต และขอความร่วมมือหน่วยงานงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกอบด้วย กรมชลประทาน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมปศุสัตว์ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้จัดทำข้อเสนอโครงการเพื่อบรรจุในยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี 2563-2567 เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2563

กรมการค้าภายในได้นำเสนอยุทธศาสตร์ข้าวไทย ปี 2563-2567 ต่อคณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติในคราวประชุม ครั้งที่ 4/2563 เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2563 ที่ประชุมได้เห็นชอบยุทธศาสตร์ข้าวไทย ปี 2563-2567 ตามที่คณะอนุกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ข้าวไทยเสนอ ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งมีหลายประเด็นยุทธศาสตร์เกี่ยวข้องกับส่วนราชการต่าง ๆ และเห็นชอบให้นำยุทธศาสตร์ข้าวไทย ปี 2563-2567 เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไป

ต่อมาคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2564 ได้รับทราบยุทธศาสตร์ข้าวไทย ปี 2563-2567 ภายใต้วิสัยทัศน์ “ไทยเป็นผู้นำตลาดนำการผลิต การตลาดข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าวคุณภาพของโลก” ภายใต้ยุทธศาสตร์ “ตลาดนำการผลิต” โดยแบ่งข้าวออกเป็น 7 ชนิด ตามความต้องการของตลาด ใน 3 ตลาด ดังนี้ 1) ตลาดพรีเมียม ได้แก่ ข้าวหอมมะลิ และข้าวหอมไทย 2) ตลาดทั่วไป ได้แก่ ข้าวขาวพื้นนุ่ม ข้าวขาวพื้นแข็ง และข้าวเหนียว และ 3) ตลาดเฉพาะ ได้แก่ ข้าวเหนียว และข้าวสีหรือข้าวคุณลักษณะพิเศษ

ภายใต้พันธกิจ 4 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการตลาดต่างประเทศ ได้แก่ พัฒนาสินค้าข้าวให้มีความหลากหลายและตรงกับความต้องการของตลาด สร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพ มาตรฐาน และความปลอดภัย สร้างทีมนักขาย ขยายตลาดส่งออกข้าวที่มีคุณภาพและแข่งขันได้ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

2) ด้านการตลาดภายในประเทศ ได้แก่ รักษาคุณภาพข้าวและสร้างความเชื่อมั่นของผู้บริโภค รักษาสมดุลและสร้างเสถียรภาพราคา พัฒนากลไกการซื้อขายข้าวให้ได้มาตรฐานและเพิ่มช่องทางการจำหน่ายและความต้องการบริโภค

3) ด้านการผลิต ได้แก่ พัฒนาชาวนาให้มีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ อยู่ดีมีสุขบริหารจัดการผลิตข้าวให้มีประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการของตลาด วิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าวและการผลิตข้าวให้สามารถแข่งขันได้ และส่งเสริมสนับสนุนการแปรรูปผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูงตามความต้องการของตลาด

4) ด้านผลิตภัณฑ์แปรรูปและนวัตกรรมจากข้าว ได้แก่ สนับสนุนการวิจัยและการพัฒนา เพื่อสร้างงานวิจัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการแปรรูปข้าวให้เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีมูลค่าสูง ส่งเสริมการใช้ระบบสารสนเทศตลอดห่วงโซ่อุปทานของผลิตภัณฑ์แปรรูปนวัตกรรมจากข้าว ส่งเสริม การขยายช่องทางการตลาดและประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์แปรรูปและนวัตกรรมจากข้าวทั้งในประเทศและต่างประเทศ และเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปและนวัตกรรมข้าว

ต่อมากรมการข้าวได้รวบรวม ประมวล จัดทำโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิตปี 2563-2567 ในส่วนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดการผลิตข้าวของไทย

การพัฒนาการผลิตข้าวและชาวนามีปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดสำคัญของการผลิตข้าวและชาวนาไทย (Big Problem) 4 ประเด็นใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ชาวนาและองค์กรชาวนาส່วนมากยังไม่เข้มแข็ง

1.1 ชาวนาขาดการรวมกลุ่ม การสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งยังน้อย องค์กรชาวนายังไม่เป็นเอกภาพ ชาวนาขาดการบริหารจัดการที่ดี และความร่วมมือในการดำเนินงานของชุมชน

1.2 ชาวนาส່วนใหญ่มีขีดความสามารถต่ำชาวนาส່วนใหญ่มีอายุมาก ระดับการศึกษาต่ำ อายุเฉลี่ย 56 ปี ส່วนใหญ่ร้อยละ 80 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา อีกทั้งยังขาดความรู้และทักษะการบริหารจัดการ การเงินและบัญชี การค้า และการตลาด

1.3 ชาวนาส່วนใหญ่อยู่ในระดับยากจน ชาวนามีหนี้สินมาก ชาวนามีจำนวนมากกว่า 4.5 ล้านครัวเรือนที่มีฐานะยากจน มีหนี้สินมาก ต้องลงทุนซื้อปัจจัยการผลิตที่มีราคาสูงขึ้นและใช้หนี้จากการใช้จ่ายในครัวเรือน มีรายได้น้อยกว่ารายจ่าย ส่งผลให้เกิดการกู้ยืมทำให้ชาวนาตกอยู่ในภาวะมีหนี้สินมาก

1.4 ชาวนายังขาดผู้สืบทอดอาชีพทำนาอาชีพชาวนามีผลตอบแทนน้อย มีรายได้ต่ำไม่มีศักดิ์ศรีขาดสวัสดิการ ทำให้ไม่มีแรงจูงใจที่จะสืบทอดอาชีพทำนา

2. การผลิตข้าวยังมีประสิทธิภาพต่ำ

2.1 ต้นทุนการผลิตสูง ชาวนามีต้นทุนการผลิตข้าวในส่วนของค่าแรงงาน ค่าปุ๋ยเคมี ค่าสารเคมี ค่าเมล็ดพันธุ์ และค่าเช่าที่นา ในสัดส่วนที่สูงมาก โดยในระหว่างปี 2560-2562 มีต้นทุนการผลิตข้าวนาปี 3,963 บาทต่อไร่ หรือ 9,551 บาทต่อตัน ข้าวนาปรัง 4,908 บาทต่อไร่ หรือ 7,548 บาทต่อตัน ชาวนามีพื้นที่นาเฉลี่ยครัวเรือนละ 15 ไร่ และมีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ เนื่องมาจากการแยกครอบครัว และยังมีชาวนาที่ต้องเช่าที่ทำนาอีกเป็นจำนวนมากทำให้ค่าเช่าที่นาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เครื่องจักรกลการเกษตรมีราคาแพง ขาดการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรร่วมกันของกลุ่มเกษตรกรอย่างจริงจัง

2.2 ผลผลิตต่อไร่ต่ำ ผลผลิตข้าวต่อไร่ของประเทศไทยต่ำกว่าประเทศคู่แข่งมาก ในระหว่างปี 2560-2562 มีผลผลิตข้าวต่อไร่เฉลี่ย 446 กิโลกรัม แยกเป็น ข้าวนาปีมีผลผลิตต่อไร่เพียง 414 กิโลกรัม และข้าวนาปรังมีผลผลิตต่อไร่ 642 กิโลกรัม ขณะที่ประเทศคู่แข่งมีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูงมาก โดย ระหว่างปี 2557-2561 จีน 1,099 กิโลกรัม เวียดนาม 862 กิโลกรัม ปากีสถาน 605 กิโลกรัม อินเดีย 593 กิโลกรัม ชาวนาขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี เนื่องจากการผลิต และกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดียังไม่เพียงพอ ทัวถึงทันต่อฤดูกาลเพาะปลูกของความต้องการของชาวนา ชาวนาส່วนใหญ่ทำนาแบบดั้งเดิมโดยอาศัยธรรมชาติถ่ายทอดความรู้จากรุ่นปู่ย่าตายายสู่รุ่นหลาน กรรมวิธีการผลิตข้าวที่ยังไม่ถูกต้องเหมาะสม ขาดการเพิ่มเติมองค์ความรู้สมัยใหม่ด้านการเพาะปลูก พื้นที่ปลูกข้าวเป็นน่าน้ำฝนคิดเป็นร้อยละ 78 พื้นที่ปลูกข้าวอยู่ในเขตชลประทานเพียง 28 ล้านไร่ การปลูกข้าวใช้ทรัพยากรน้ำมากกว่าพืชอื่น ภาครัฐยังขาดประสิทธิภาพในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าว ชาวนาขาดความรู้ การเข้าถึง การยอมรับเทคโนโลยี และการนำไปใช้ รวมทั้งยังไม่มีเทคโนโลยีการผลิตข้าวเฉพาะพื้นที่

2.3 ขาดเสถียรภาพการผลิต มีความเสี่ยงสูง การผลิตข้าวมีความเสี่ยงจากการประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติ ฝนทิ้งช่วง ฝนแล้ง และอุทกภัย ในระหว่างปี 2558–2562 พื้นที่การผลิตข้าวประสบภัยธรรมชาติเฉลี่ยปีละ 18.59 ล้านไร่

2.4 ชนิดข้าวและปริมาณการผลิตยังไม่สอดคล้องกับความต้องการตลาด พื้นที่การปลูกข้าวมาก ผลผลิตได้ไม่คุ้มค่า ในปีหนึ่ง ๆ มีการปลูกข้าวประมาณ 70 ล้านไร่ แยกเป็นนาปี 60 ล้านไร่ นาปรัง 10 ล้านไร่ ผลผลิตข้าวปีละ 30-33 ล้านตันข้าวเปลือก ขณะที่ความต้องการทางการตลาดข้าวปีละเพียง 28-30 ล้านตันข้าวเปลือก ชาวนายังมีการปลูกข้าวในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม มีการปลูกข้าวอย่างต่อเนื่อง ทำให้ดินเสื่อมโทรมมากขึ้น ส่งผลให้ระบบนิเวศขาดความสมดุลระบบข้อมูลและสารสนเทศการผลิตและการตลาดข้าวยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ชาวนายังไม่สามารถเข้าถึงข้อมูล และนำไปใช้ประโยชน์ได้ชาวนายังไม่สามารถสร้างสินค้าข้าวที่มีอัตลักษณ์

2.5 ขาดการเชื่อมโยงตลาดที่แน่นอน และราคาข้าวเปลือกมีความผันผวนสูง การเชื่อมโยงตลาดระหว่างชาวนา กับผู้ประกอบการยังมีน้อย ราคาข้าวเปลือกมีความผันผวนสูง ทำให้ชาวนาไม่มีแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว

3. ขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากข้าวตลอดห่วงโซ่คุณค่า

3.1 การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากข้าวยังไม่ได้มีการพัฒนาตลอดห่วงโซ่คุณค่ากระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวยังขาดการพัฒนาอย่างเป็นระบบตั้งแต่การผลิตวัตถุดิบ การพัฒนาจากวัตถุดิบไปเป็นผลิตภัณฑ์จนถึงการจำหน่าย ทำให้การพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวไม่ประสบความสำเร็จ

3.2 ผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าวที่มีมูลค่าสูงยังมีจำนวนน้อย และขาดการส่งเสริมสนับสนุนในเชิงธุรกิจ ผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าวที่มีอยู่ในปัจจุบันถึงแม้จะมีจำนวนมากแต่ก็มีมูลค่าไม่สูง และขาดการต่อยอดเชิงพาณิชย์และอุตสาหกรรม รวมทั้งผลิตภัณฑ์ข้าวที่มีมูลค่าสูงก็ยังมีจำนวนน้อยขาดการส่งเสริมสนับสนุนในเชิงธุรกิจ

3.3 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวยังขาดการสนับสนุนและผลักดันอย่างจริงจังหลายหน่วยงานยังขาดแคลนบุคลากร เครื่องมืออุปกรณ์ และงบประมาณในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าว รวมทั้งยังขาดการสนับสนุนและผลักดันการพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวอย่างจริงจัง

3.4 กลุ่มชาวนายังขาดศักยภาพในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าวไปสู่เชิงพาณิชย์และอุตสาหกรรม กลุ่มชาวนายังขาดศักยภาพในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าวทั้งในด้านองค์ความรู้ เครื่องมือ อุปกรณ์ เงินทุน และการบริหารจัดการ ไปสู่เชิงพาณิชย์และอุตสาหกรรม

4. นวัตกรรมการพัฒนาข้าวยังมีน้อย

4.1 การปรับปรุงพันธุ์ข้าวยังไม่ตอบสนองความต้องการของตลาดที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รวมทั้งอุตสาหกรรมแปรรูปที่หลากหลาย การปรับปรุงพันธุ์ข้าวต้องใช้ระยะเวลาค่อนข้างนานอย่างน้อย 8 ปี ขณะที่ปัจจุบันความต้องการของตลาดและผู้บริโภคข้าวมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การออกพันธุ์ข้าวอาจไม่ทันต่อความต้องการ รวมทั้งอุตสาหกรรมหลายประเภทมีความต้องการพันธุ์ข้าวที่จำเพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ฐานพันธุ์กรรมข้าวของไทยมีลักษณะคล้ายกันมาก ต้องการพันธุ์กรรมข้าวที่มีความหลากหลายจากต่างประเทศมาใช้ในการปรับปรุงพันธุ์ข้าว

4.2 การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตข้าวยังไม่สามารถทำได้อย่างครอบคลุมทุกพื้นที่เนื่องจากสภาพภูมินิเวศน์พื้นปลูกข้าวของประเทศไทยมีความหลากหลายมาก ทำให้การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตข้าว ซึ่งมีบุคลากรและงบประมาณจำกัดไม่สามารถไปดำเนินการได้ครอบคลุมทุกพื้นที่

4.3 การวิจัยและพัฒนาข้าวบางสาขายังมีน้อยไม่ต่อเนื่อง และยังขาดแคลนบุคลากร สาขาวิจัยที่ยังมีน้อยและไม่ต่อเนื่อง เช่น สาขาเทคโนโลยีชีวภาพ สาขาเครื่องจักรกลการเกษตร สาขาอุตสาหกรรมเกษตรและการแปรรูป สาขาการตลาด สาขาเศรษฐศาสตร์และสังคม รวมทั้งบุคลากรการวิจัยและพัฒนาข้าวในบางสาขามีไม่เพียงพอ เช่น สาขาการปรับปรุงพันธุ์พืช สาขาสรีระวิทยาพืช สาขาเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยวพืช สาขาวิศวกรรมเครื่องจักรกลการเกษตร สาขาอุตสาหกรรมเกษตรและการแปรรูป สาขาการตลาด สาขาเศรษฐศาสตร์และสังคม

4.4 การวิจัยและพัฒนาข้าวขาดการบูรณาการทำงานด้านอย่างจริงจัง มีหน่วยงาน ในการวิจัยและพัฒนาข้าวหลายหน่วยงาน แต่ขาดการบูรณาการการทำงานอย่างจริงจัง โดยเฉพาะขาดการนำเอาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนมาร่วมให้ข้อมูลข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ในการหาโจทย์วิจัย

4.5 งบประมาณในการวิจัยและพัฒนาข้าวได้รับการสนับสนุนน้อยมาก การวิจัย และพัฒนาข้าวได้รับการสนับสนุนในแต่ละปีน้อยมากปีละไม่เกิน 200 ล้านบาท และมีแนวโน้มน้อยลงทุกปี

ยุทธศาสตร์ข้าวไทย ปี 2563-2567

คณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2563 เห็นชอบยุทธศาสตร์ข้าวไทย ปี 2563-2567 คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2564 ได้รับทราบยุทธศาสตร์ข้าวไทย ปี 2563-2567 มีรายละเอียด ดังนี้

1. วิสัยทัศน์ (Vision)

“ไทยเป็นผู้นำการผลิต การตลาดข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าวคุณภาพของโลก”

2. ยุทธศาสตร์

2.1 ยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการตลาดต่างประเทศ (กรมการค้าต่างประเทศ)

พันธกิจ (Mission)

- (1) พัฒนาสินค้าข้าวให้ตรงกับความต้องการของตลาด
- (2) สร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพ มาตรฐาน และความปลอดภัย
- (3) สร้างทีมนักขาย ขยายตลาด
- (4) ส่งออกข้าวที่มีคุณภาพและแข่งขันได้
- (5) เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ตลาดนำการผลิต

(1) เป้าหมาย

ข้าวไทยสามารถตอบโจทย์ความต้องการของตลาด

(2) กลยุทธ์

1) จัดทำฐานข้อมูลตลาดข้าวเชิงลึก

- 1.1) ศึกษา/วิจัยตลาดข้าวเชิงลึกโดยรวบรวมข้อมูลทั้งในอดีต (Historical data) ปัจจุบัน (Current data) และข้อมูลพยากรณ์ในอนาคต (Forecast data)
- 1.2) จัดทำรายงานผลการศึกษาวเคราะห์ตลาดข้าวไทยในต่างประเทศเชิงลึก

2) จัดกลุ่มสินค้าข้าวและกำหนดตลาดเป้าหมาย (เอกสารแนบ)

3) เชื่อมโยงข้อมูลแนวโน้มความต้องการของตลาดกับภาคการผลิต

จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและรายงานสถานการณ์ตลาดข้าว รวมถึงภาวะเปรียบเทียบ มาตรการ และนโยบายการนำเข้าข้าวของประเทศนำเข้าอย่างต่อเนื่อง

4) ผลักดันผลผลิตสู่ตลาดเป้าหมาย

จัดทำโครงการทดลองตลาดร่วมกับผู้ส่งออกข้าว เช่น โครงการนำร่องการส่งเสริมปลูกข้าวพื้นนุ่มเพื่อการส่งออก

5) ติดตามและประเมินผล เพื่อกำหนดแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าข้าวของไทย

จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและรายงานสถานการณ์ตลาดข้าว รวมถึงภาวะเปรียบเทียบ มาตรการ และนโยบายการนำเข้าข้าวของประเทศนำเข้าอย่างต่อเนื่อง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานข้าวไทย

(1) เป้าหมาย

ข้าวไทยเป็นหนึ่งด้านคุณภาพและมาตรฐาน

(2) กลยุทธ์

1) กำหนดมาตรฐานสินค้าข้าว เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและการพัฒนาพันธุ์ข้าว

1.1) จัดทำมาตรฐานข้าวพื้่นนุ่ม

1.2) ปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบ ตลอดจนพัฒนาระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้า

1.3) จัดทะเบียน/ต่ออายุเครื่องหมายการค้าข้าวหอมมะลิไทย รวมทั้งข้าวคุณลักษณะพิเศษ (Specialty Rice) ของไทยในต่างประเทศ เช่น ข้าวสังข์หยด ข้าวหอมนิล ข้าวไรซ์เบอร์รี่ เป็นต้น

2) ผลักดันมาตรฐานข้าวไทยและระบบการตรวจสอบสินค้ามาตรฐานให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

สร้างความเชื่อมั่นและภาพลักษณ์ในคุณภาพมาตรฐานสินค้าข้าวไทย และส่งเสริมการรับรู้เครื่องหมายการค้าข้าวหอมมะลิไทย

3) พัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) สำหรับสินค้าข้าวไทย

4) บริหารจัดการงานด้านมาตรฐานสินค้าอย่างมีประสิทธิภาพ

4.1) จัดตั้งศูนย์บริการด้านมาตรฐานสินค้าแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One Stop Service)

4.2) พิจารณาแนวทางการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (Mutual Recognition Arrangements)

ในการตรวจรับรองมาตรฐาน/สารตกค้าง

5) ผลักดันให้มีห้องปฏิบัติการของรัฐ (Laboratory) สำหรับตรวจวิเคราะห์สารตกค้าง/สารปนเปื้อน

5.1) หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาแนวทางการผลักดันให้มีห้องปฏิบัติการของรัฐ (Laboratory) สำหรับตรวจวิเคราะห์สารตกค้าง/สารปนเปื้อน และการตรวจ DNA ข้าวหอมมะลิไทย ที่สามารถให้บริการได้รวดเร็วและมีค่าบริการไม่สูง

5.2) สร้างเครือข่ายหน่วยงานตรวจสอบมาตรฐานข้าวทั้งในและต่างประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนทักษะและการเรียนรู้

5.3) เพิ่มประสิทธิภาพการกำกับดูแลและตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานข้าว โดยการจัดหาอุปกรณ์และเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงาน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการส่งออกข้าวไทย

(1) เป้าประสงค์

ลดต้นทุนการส่งออกเพื่อให้แข่งขันได้

(2) กลยุทธ์

1) ปรับปรุงกฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งออกข้าว เช่น การกำหนดพิกัดน้ำหนักรถบรรทุก การกำหนดให้มีเรือดิ่งท้ายเรือลำเลียง เป็นต้น

จัดประชุมหารือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการผู้ส่งออก เช่น กรมการกงสุล กรมศุลกากร กรมวิชาการเกษตร เป็นต้น เพื่อร่วมกันพิจารณาแนวทางในการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานและพัฒนากำหนดให้บริการไปสู่ระบบ “One Stop Service” ซึ่งจะเป็นการอำนวยความสะดวก (ลดต้นทุนและเวลา) ในการขอรับบริการ/ขอเอกสารรับรองต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการส่งออกข้าว

2) เพิ่มประสิทธิภาพระบบขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำเพื่อลดต้นทุนการขนส่งข้าวตั้งแต่ต้นทางไปยังปลายทาง เช่น การพัฒนารถไฟทางคู่ การพัฒนาศักยภาพกองเรือพาณิชย์ไทย การส่งเสริมการขนส่งสินค้าทางน้ำ เป็นต้น

จัดประชุมหารือกับหน่วยงานภาครัฐเกี่ยวกับกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการส่งออกข้าว เช่น การกำหนดพิกัดน้ำหนักรถบรรทุก การกำหนดให้มีเรือดิ่งท้ายเรือลำเลียง เป็นต้น และนำเสนอประเด็นปัญหา/ข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการพัฒนาระบบการบริหารจัดการการขนส่งสินค้าและบริการของประเทศ (กบส.) ต่อไป

3) เชื่อมโยงระบบเครือข่ายข้อมูลภาครัฐในกระบวนการส่งออกและโลจิสติกส์ ให้เป็นการบริการแบบ Single Window Entry เพื่อลดต้นทุนด้านเอกสารและระยะเวลา ในการดำเนินการศึกษาข้อมูลเชิงลึกของกระบวนการส่งออกข้าวไทย เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนการส่งออกข้าวไทยทั้งระบบ

4) พัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลการขนส่งและการตรวจรับรองมาตรฐานข้าวตั้งแต่ต้นทางไปจนถึงปลายทาง (Track Trace System)

จัดประชุมหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อหารือแนวทางในการพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลการขนส่งและการตรวจรับรองมาตรฐานข้าวตั้งแต่ต้นทางไปจนถึงปลายทาง (Track Trace System)

5) ลดต้นทุนด้านบรรจุภัณฑ์ (Packaging Cost)

หารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับระเบียบในการนำเข้าถุงข้าวหรือเม็ดพลาสติกที่เป็นวัตถุดิบในการผลิตถุงรวมทั้งเชื่อมโยงข้อมูลผู้ผลิตในประเทศกับผู้ส่งออก

6) แก้ปัญหาขาดแคลนแรงงานในระบบโลจิสติกส์ส่งออกข้าวไทย

หารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานในระบบโลจิสติกส์ส่งออกข้าวไทย เช่น กระทรวงแรงงาน กระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เป็นต้น

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมตลาดและประชาสัมพันธ์

(1) เป้าหมาย

เพิ่มโอกาสและช่องทางตลาดของข้าวไทยให้เข้าถึงผู้บริโภคในวงกว้าง

(2) กลยุทธ์

1) สร้างทีมนักขายเพื่อรักษาตลาดเดิม ฟื้นฟูตลาดเก่า แสวงหาตลาดใหม่

1.1) จัดกิจกรรมส่งเสริมการบริโภคข้าวไทยผ่านร้านอาหารไทยในต่างประเทศ โดยร่วมกับสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ

1.2) จัดกิจกรรมจับคู่เจรจาธุรกิจกับกลุ่มลูกค้าใหม่ เช่น กลุ่มอุตสาหกรรม Food Service (ภัตตาคาร โรงแรม Catering) รวมถึงผู้ซื้อเก่าในประเทศใหม่

2) อำนวยความสะดวกและแก้ไขปัญหา/อุปสรรคในการส่งออกข้าวไทย

2.1) พิจารณาภาวะเปรียบเทียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการค้าข้าว ให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของการส่งออกได้

2.2) ปรับปรุงกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งออกข้าว

3) ส่งเสริมการค้าข้าวในรูปแบบที่สอดคล้องกับแนวโน้มความต้องการของประเทศผู้ซื้อ

3.1) จัดประชุมหรือออนไลน์ระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนไทยกับคู่ค้าในต่างประเทศ เช่น ฮองกง และมาเลเซีย เป็นต้น

3.2) ส่งเสริมการขายสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น Thaitrade.com และ Top Thai Flagship Store บนเว็บไซต์ TMall เป็นต้น

3.3) จัดงานแสดงสินค้าในรูปแบบออนไลน์เสมือนจริง (Online Virtual Exhibition)

3.4) จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้แก่ผู้บริโภคผ่านช่องทางโซเชียลมีเดีย

4) ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของข้าวไทยและส่งเสริมให้เกิดค่านิยมการบริโภคข้าวไทยในกลุ่มผู้บริโภคต่างประเทศในวงกว้าง

4.1) จัดการประชุมข้าวนานาชาติ (Thailand Rice Convention) และรับรองคณะผู้แทนการค้าและผู้นำเข้าต่างประเทศเดินทางเยือนประเทศไทย เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลสถานการณ์ตลาดข้าว รวมทั้งพบปะหรือกระชับความสัมพันธ์กับผู้ที่มีบทบาทสำคัญในวงการค้าข้าวจากทั่วโลก

4.2) เข้าร่วมงานแสดงสินค้านานาชาติ

5) เชื่อมโยงเครือข่ายพันธมิตรข้าวไทยและส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ส่งออกข้าวไทยและผู้นำเข้าเพื่อสร้าง Brand Loyalty

5.1) จัดคณะผู้แทนการค้าภาครัฐและเอกชนไทย เพื่อเจรจาขยายตลาดกระชับความสัมพันธ์สร้างความเชื่อมั่น และแก้ไขปัญหา/อุปสรรคในการส่งออกข้าวไทย

5.2) จัดทำข้อตกลงกับหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนของประเทศผู้ซื้อข้าวในการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นระหว่างผู้ซื้อ - ผู้ขาย

2.1 ยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการตลาดในประเทศ (กรมการค้าภายใน)

พันธกิจ (Mission)

- (1) รักษาคุณภาพข้าวและสร้างความเชื่อมั่นของผู้บริโภค
- (2) รักษาสมดุลและสร้างเสถียรภาพราคา
- (3) พัฒนากลไกการซื้อขายข้าวให้ได้มาตรฐาน
- (4) เพิ่มช่องทางการจำหน่าย และความต้องการบริโภค

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ตลาดนำการผลิต

(1) เป้าหมาย

- 1) เกษตรกรมีข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจในการวางแผนการผลิตข้าวได้ตรงตามความต้องการของตลาด ทั้งชนิดพันธุ์ข้าว ปริมาณการผลิต และคุณภาพข้าว
- 2) จัดชั้นคุณภาพข้าวเปลือก ข้าวสารเพื่อเป็นเกณฑ์ในระบบการค้า
- 3) ผู้บริโภคมีความมั่นใจในคุณภาพและมาตรฐานข้าว

(2) กลยุทธ์

1) จัดทำฐานข้อมูลความต้องการใช้และบริโภคเชื่อมโยงกับระบบฐานข้อมูลการส่งออก เป็น Single Demand Base

1.1 ให้มีการนำเทคโนโลยี Application และ AI ในการเก็บข้อมูลด้านการบริโภคทั้งในครัวเรือนและนอกครัวเรือน และใช้ดาวเทียมเพื่อเก็บข้อมูลพื้นที่ปลูกข้าวและพันธุ์ข้าว

1.2) การเก็บข้อมูลการผลิตของเกษตรกรทั้งในด้านพื้นที่เพาะปลูกพันธุ์และปริมาณผลผลิต โดยให้เชื่อมโยงกับการขึ้นทะเบียนของโครงการภาครัฐ เช่น โครงการประกันรายได้ เพื่อให้มีการตรวจสอบกันเองโดยชุมชนและผู้นำท้องถิ่น และสามารถตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับได้ โดยใช้ข้อมูลเพิ่มเติมจากใบชั่งน้ำหนักที่เกษตรกรขายข้าวให้โรงสี

1.3) ภาครัฐจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อสร้างฐานข้อมูล Single Demand Base และเปิดให้เป็นแหล่งข้อมูลสาธารณะทุกฝ่ายสามารถเข้าถึงได้

2) จัดชั้นคุณภาพข้าวเปลือกและข้าวสาร

2.1) การจัดชั้นคุณภาพข้าวเปลือก ควรเริ่มจากเกษตรกรที่มีความพร้อมก่อนและเริ่มกับพันธุ์ข้าวที่จำเป็นต้องมีมาตรฐานคุณภาพในการทำการตลาด

2.2) การจัดชั้นคุณภาพข้าวเปลือกจะต้องดำเนินการไปพร้อมกับการส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรและระบบ contract farming เพื่อให้เกษตรกรสามารถขายข้าวได้ในราคาสูงขึ้นตามคุณภาพ

2.3) การกำหนดนโยบายของรัฐบาลควรจูงใจให้เกษตรกรผลิตโดยคำนึงถึงคุณภาพและชนิดพันธุ์ข้าวซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดด้วย

3) ส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้ผลิตข้าวตามมาตรฐานที่มีระบบการตรวจสอบและให้การรับรอง

3.1) ส่งเสริมให้สหกรณ์การเกษตร วิสาหกิจชุมชน ศูนย์ข้าวชุมชน กลุ่มเกษตรกรเป็นศูนย์กลางชาวนาในระดับพื้นที่ ทำหน้าที่ตั้งแต่การบริหารจัดการปัจจัยการผลิต ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ สารชีวภาพ เครื่องจักรกลการเกษตร การสีแปรสภาพข้าว การค้า และการตลาดของชุมชน โดยภาครัฐสนับสนุนงบประมาณและเครื่องมืออุปกรณ์เบื้องต้น

3.2) ให้ชาวนารวมกลุ่มเป็นองค์กรชาวนาในรูปแบบสมาคม หรือสหพันธ์ อย่างเป็นเอกภาพ ให้สมาชิกทุกคน ทุกระดับมีส่วนร่วมในการร่วมคิดและร่วมทำ ให้องค์กรชาวนาเป็นองค์กรหลักในการประสานงานระหว่างภาครัฐและชาวนาในด้านต่างๆ เช่น การถ่ายทอดความรู้ และการช่วยเหลือสนับสนุนชาวนา

3.3) ผลักดันให้เกิดการรวมกลุ่มชาวนา เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตข้าว ให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานการผลิตข้าวที่คุ้มค่างับการลงทุน เช่น เกณฑ์ต้นทุนการผลิตต่อตัน เกณฑ์ต้นทุนการผลิตต่อไร่ เกณฑ์ผลผลิตต่อไร่ และ เกณฑ์คุณภาพข้าว เป็นต้น

3.4) ต้องมีสถานที่ทดสอบมาตรฐานเพื่ออำนวยความสะดวกในการตรวจสอบมาตรฐานมากขึ้น

4) ส่งเสริมการเชื่อมโยงวงจรข้าวคุณภาพครบวงจร ภายใต้ระบบ Contract Farming ปรับปรุงแผนการเชื่อมโยงระบบผลิตนาแปลงใหญ่กับผู้รับซื้อจากบันทึกข้อตกลง (MOU) ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ให้เข้าสู่รูปแบบ Contract Farming เพื่อการพัฒนาการผลิตให้ได้คุณภาพและมาตรฐานตรงความต้องการของตลาดรวมทั้งเกษตรกรได้รับราคาที่เหมาะสม

5) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานข้าว

ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกร เข้าใจมาตรฐานการรับซื้อข้าวเปลือกตรงกัน เพื่อไม่ให้เกิดการเอาเปรียบขึ้น

6) ส่งเสริมการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพระบบการค้าข้าวและยกระดับกลไกการค้าขายสู่มาตรฐานสากล

(1) เป้าหมาย

- 1) มีฐานข้อมูลและระบบการตรวจสอบและรับรองคุณภาพมาตรฐานข้าว
- 2) กระบวนการผลิตข้าวสารไทยได้รับการพัฒนาสู่มาตรฐานสากล
- 3) ผู้ผลิต และผู้ค้าข้าวไทย มีศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกเพิ่มขึ้น

(2) กลยุทธ์

1) ปรับปรุงกฎระเบียบการค้าข้าวและฐานข้อมูลผู้ประกอบการค้าข้าว

1.1) ปรับปรุงและแก้ไขพระราชบัญญัติ ค้าข้าว พ.ศ. 2489 ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน เพื่อแก้ไขบทบัญญัติที่เป็นข้อจำกัดและเป็นอุปสรรคต่อการค้าข้าวในปัจจุบัน

1.2) สร้างกฎระเบียบในการนำข้อมูลจากผู้ประกอบการค้าข้าวเพื่อประโยชน์ในการสร้างระบบฐานข้อมูล Single Demand Base ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง เพื่อให้การกำหนดนโยบายภาครัฐเกิดประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความลับทางการค้าของผู้ประกอบการด้วย

1.3) สร้างและปรับปรุงกฎระเบียบ เพื่อขจัดอุปสรรคและเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถเข้าสู่ตลาดและทำธุรกิจได้ง่ายขึ้น

2) จัดระบบการตรวจรับรองมาตรฐานคุณภาพข้าวสารที่สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้

จัดทำระบบตรวจสอบมาตรฐานย้อนกลับคุณภาพข้าวสาร โดยอาจเริ่มดำเนินการกับโรงสีข้าวขนาดเล็กซึ่งรับซื้อข้าวเปลือกจากเกษตรกรไม่กีราย หรือโรงสีที่รับซื้อข้าวจากกลุ่มเกษตรกร

(2) กลยุทธ์

1) ปรับปรุงกฎระเบียบการค้าข้าวและฐานข้อมูลผู้ประกอบการค้าข้าว

1.1) ปรับปรุงและแก้ไขพระราชบัญญัติ ข้าว พ.ศ. 2489 ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน เพื่อแก้ไขบทบัญญัติที่เป็นข้อจำกัดและเป็นอุปสรรคต่อการค้าข้าวในปัจจุบัน

1.2) สร้างกฎระเบียบในการนำข้อมูลจากผู้ประกอบการค้าข้าวเพื่อประโยชน์ในการสร้างระบบฐานข้อมูล Single Demand Base ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง เพื่อให้การกำหนดนโยบายภาครัฐเกิดประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความลับทางการค้าของผู้ประกอบการด้วย

1.3) สร้างและปรับปรุงกฎระเบียบ เพื่อจัดอุปสรรคและเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถเข้าสู่ตลาดและทำธุรกิจได้ง่ายขึ้น

2) จัดระบบการตรวจรับรองมาตรฐานคุณภาพข้าวสารที่สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้

จัดทำระบบตรวจสอบมาตรฐานย้อนกลับคุณภาพข้าวสาร โดยอาจเริ่มดำเนินการกับโรงสีข้าวขนาดเล็กซึ่งรับซื้อข้าวเปลือกจากเกษตรกรไม่กีราย หรือโรงสีที่รับซื้อข้าวจากกลุ่มเกษตรกร

3) ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการผลิตข้าวของโรงสีสู่มาตรฐานสากล

4) เสริมสร้างความรู้ด้านมาตรฐานสินค้าและความต้องการของตลาดสู่กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และสหกรณ์

5) ส่งเสริมการพัฒนาการเพาะปลูกข้าว คุณภาพสูง และข้าวท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ (เช่น ข้าวออร์แกนิก ข้าวสังข์หยด ข้าวลิ้มผิว ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้าวหอมนิล)

6) ประชาสัมพันธ์มาตรฐานข้าวสารไทยให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 บริหารสมดุลอุปสงค์อุปทานข้าว และสร้างกลไกป้องกันความเสี่ยงด้านราคา

(1) เป้าหมาย

- 1) ลดความผันผวนของราคาข้าว
- 2) ชาวนาได้รับผลตอบแทนที่เหมาะสมคุ้มค่ากับการลงทุน
- 3) กลไกตลาดทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดการแข่งขันสูงขึ้น

(2) กลยุทธ์

1) สร้างหลักประกันรายได้ให้ชาวนา

1.1) ดำเนินโครงการประกันรายได้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวให้ได้รับรายได้จากการจำหน่ายข้าวเปลือกที่เหมาะสมสอดคล้องกับต้นทุนการผลิต

1.2) พัฒนาและสนับสนุนให้มีการประกันภัยธรรมชาติให้มีรูปแบบหลากหลายครอบคลุมทุกพื้นที่ ในวงกว้างมากขึ้น พัฒนากลไกให้ชาวนาสามารถเข้าถึงง่าย ส่งเสริมสนับสนุนให้บริษัทประกันภัยภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในการป้องกันความเสี่ยงให้กับชาวนา ซึ่งอาจจะกำหนดให้เกษตรกรจ่ายค่าเบี้ยประกันแล้ว รัฐต้องมีการสมทบค่าเบี้ยประกันเพิ่มขึ้นด้วยเพื่อเป็นแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการของชาวนา

1.3) ส่งเสริมให้มีโครงการสวัสดิการและสงเคราะห์ชาวนาโดยเฉพาะชาวนาผู้สูงอายุ เช่น ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มและมีเงินสงเคราะห์เพื่อชำระหนี้เมื่อสมาชิกเสียชีวิต

2) เพิ่มสภาพคล่องให้กับโรงสีและผู้ค้าข้าวในการดูดซับผลผลิตในช่วงที่ข้าวออกสู่ตลาดมาก

2.1) ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการค้าข้าวเก็บสต็อกข้าวเพื่อชะลอการปล่อยข้าวออกสู่ตลาด โดยผ่านโครงการชดเชยดอกเบี้ยให้ผู้ประกอบการค้าข้าว โดยจะต้องตั้งงบประมาณประจำปีสำหรับการดำเนินโครงการ เพื่อไม่ให้มีปัญหาเรื่องการเบิกจ่ายเงินชดเชยให้ผู้ประกอบการล่าช้า

2.2) ขอความร่วมมือจากธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารพาณิชย์ ให้ผ่อนคลายนโยบายการปล่อยสินเชื่อให้กับผู้ประกอบการโรงสีที่มีศักยภาพ

3) ส่งเสริมระบบการจับเก็บข้าวเปลือกในยุ้งฉางของชาวนา

ส่งเสริมการเก็บข้าวเปลือกในยุ้งฉางเกษตรกรชาวนาผ่านโครงการสินเชื่อเพื่อชะลอการจำหน่ายข้าวเปลือก โดยพัฒนาจัดระบบการเก็บข้าวเปลือกให้ได้คุณภาพและมาตรฐานและคำนึงถึงการระบายข้าวเปลือกที่เหมาะสมสอดคล้องกับระยะเวลา

4) ฟื้นฟูกลไกตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าให้ผู้ขึ้นำราคาและเป็นกลไกความเสี่ยงจากความผันผวนของราคา

5) กำกับดูแลปัจจัยการผลิตให้มีราคาที่เหมาะสม

ควรกำกับดูแลราคาปัจจัยการผลิตที่สำคัญของเกษตรกร คือ ค่าเช่าที่ดิน และอัตราดอกเบี้ย รวมถึงปัจจัยการผลิตของผู้ประกอบการ เช่น อัตราค่าไฟฟ้า ซึ่งกระบวนการซื้อขายจำเป็นต้อง ใช้ความปรารถนิจจริงในเวลากลางวันโดยรับอัตราค่าไฟแบบ TOU (สีเขียวกลางวัน)

6) กำกับดูแลการลักลอบนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้าน

ควบคุมและเข้มงวด เพื่อป้องกันการนำเข้าข้าวจากต่างประเทศเข้ามาจำหน่ายในประเทศ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาระบบการเชื่อมโยงและรณรงค์การบริโภค

(1) เป้าหมาย

- 1) พาณิชย์จังหวัดเป็นผู้จัดการด้านการตลาดให้กับชาวนา
- 2) ชาวนามีความรู้ด้านการตลาดสามารถจำหน่ายผลผลิตได้ทั้งออนไลน์ และออฟไลน์
- 3) ลดปัญหาสภาพคล่องของคู่ค้าในระบบการค้าข้าว
- 4) ความต้องการบริโภคข้าวมีอย่างต่อเนื่องในการเป็นหลักประกันให้แก่ชาวนา

(2) กลยุทธ์

1) จัดทำฐานข้อมูลการผลิตและการใช้ข้าวระดับจังหวัด

ดำเนินการพิจารณาความต้องการข้าวและกำหนดเป้าหมายการผลิตข้าวของจังหวัด โดยร่วมกับชาวนา หอการค้าจังหวัด โรงสี ผู้ประกอบการค้าข้าว และผู้ส่งออกข้าวของจังหวัดจัดกลุ่มชาวนาในจังหวัดเป็นสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว เพื่อปลูกข้าวตามความต้องการของตลาด พร้อมรับการสนับสนุนจากทางราชการ ทั้งความรู้ทางวิชาการ และการเข้าถึงแหล่งทุน รวมถึงปัจจัยทางการผลิต

2) ส่งเสริมการจัดทำการค้าในแบบของแลกของ (Barter Trade) โดยพาณิชย์จังหวัดเป็นผู้จัดการด้านการตลาด

3) ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ด้านการตลาดแก่เกษตรกร

3.1) ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเกษตรกรชาวนา เพื่อให้สามารถทดแทนเกษตรกรในปัจจุบันที่ลดจำนวนลง

3.2) ส่งเสริมความรู้ด้านการตลาดทั้งในด้านออนไลน์ และออฟไลน์ แก่เกษตรกรชาวนา เพื่อไม่ให้มีการโดนเอารัดเอาเปรียบ และสามารถจำหน่ายสินค้าได้โดยตรงถึงผู้บริโภค

3.3) สร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ให้เป็นชาวนาที่มีสมรรถนะสูง โดยให้ความรู้และจูงใจให้ชาวนาเห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับ เป็นการยกระดับมาตรฐานชาวนา รวมทั้งเป็นวิทยากรจากชาวนาสู่ชาวนาของทุกพื้นที่ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ให้มีการเชิดชูและประกาศเกียรติคุณชาวนาและกลุ่มเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ

3.4) สร้างลูกหลานและเยาวชนให้เป็นเกษตรกรชาวนาเพื่อสืบสานอาชีพทำนา สร้างแรงบันดาลใจการวาดภาพอนาคตที่ดีของชาวนาให้เด็กรุ่นใหม่ มีการนำไปศึกษาดูงานการทำงานจริงของชาวนารุ่นใหม่ที่ประสบความสำเร็จเพื่อเป็นแรงบันดาลใจในการทำนา ปลูกจิตสำนึกให้มีความภาคภูมิใจในอาชีพ รวมทั้งสร้างบัณฑิตคืนกลับสู่บ้าน โดยการสนับสนุนทุนการศึกษาให้ลูกชาวนาได้เรียนด้านการเกษตรฟรี เพื่อจะนำความรู้ไปปรับปรุงการทำนาของครอบครัวตนเองและประกอบเป็นอาชีพชาวนาสืบไป

4) ส่งเสริมการให้ใบประทวนสินค้าข้าวเป็นหลักทรัพย์

ขอความร่วมมือให้ธนาคารพาณิชย์รับใบประทวนสินค้าข้าวเพื่อเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันในการขอสินเชื่อ Factoring โดยอาจเริ่มต้นจากธนาคารของรัฐ เช่น SME Bank

5) ส่งเสริมการจัดทำข้าวถุงชุมชน

6) หนุนค้ำประกันการค้าข้าวให้ทราบถึงคุณประโยชน์ของข้าว และส่งเสริมการแปรรูปสินค้าจากข้าว

6.1) จัดให้มีวันส่งเสริมและรณรงค์ให้มีการบริโภคข้าวประจำสัปดาห์หรือประจำปี เพื่อส่งเสริมการบริโภคข้าวภายในประเทศ และลดการบริโภคข้าวสาลีและผลิตภัณฑ์จากข้าวสาลีซึ่งมาจากการนำเข้า

6.2) สร้างการรับรู้ให้ผู้บริโภคในรสสัมผัสของข้าวแต่ละชนิด

2.3 ยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต (กรมการข้าว)

พันธกิจ (Mission)

- (1) พัฒนาชาวนาให้มีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ อยู่ดีมีสุข
- (2) บริหารจัดการด้านการผลิตข้าวให้มีประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการของตลาด
- (3) วิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าว และการผลิตข้าวให้สามารถแข่งขันได้
- (4) ส่งเสริมสนับสนุนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูงตามความต้องการของตลาด

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความเข้มแข็งให้ชาวนาและองค์กรชาวนา พึ่งพาตนเองได้ มีรายได้เพียงพอ และอยู่ดีมีสุข

(1) เป้าประสงค์

ชาวนามีความเข้มแข็ง มีขีดความสามารถในการผลิตข้าวมากขึ้น มีรายได้เพียงพอพึ่งพาตนเองได้ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีชีวิตความเป็นอยู่ดี มีสุข

(2) เป้าหมาย

1) ชุมชนข้าว ประกอบด้วย สหกรณ์การเกษตรข้าว วิสาหกิจชุมชนข้าว ศูนย์ข้าวชุมชน กลุ่มชาวนามีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานไม่น้อยกว่า 10,000 กลุ่ม ในปี 2567

2) มีชาวนาปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ปราชญ์ชาวนา (Super Farmer) และชาวนารุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ไม่น้อยกว่า 130,000 ราย ในปี 2567

(3) กลยุทธ์

1) ยกกระดับชาวนา (Farmers) ให้เป็นชาวนาปราดเปรื่อง (Smart Farmers) และปราชญ์ชาวนา (Super Farmers)

1.1) ส่งเสริม ผลักดันให้เกิดความร่วมมือสถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน องค์กรชาวนา ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรและจัดอบรม ถ่ายทอดความรู้ในการยกระดับชาวนา (Farmer) จากชาวนา (Farmer) เป็นชาวนาปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และจากชาวนาปราดเปรื่อง (Smart Farmer) เป็นปราชญ์ชาวนา (Super Farmer) ทั้งนี้ ชาวนาเป้าหมายทุกคนต้องผ่านการคัดกรองและประเมินในชาวนาแต่ละระดับก่อนการเข้ารับการศึกษา

1.2) เสริมสร้างสมรรถนะ (Competency) และทักษะ (Skill) ให้แก่ชาวนาในการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัย โดยเฉพาะ Smart Phone

1.3) เสริมสร้างความภาคภูมิใจ เสริมสร้างรายได้ และเสริมสร้างความมั่นคงในอาชีพชาวนา

2) สร้างชาวนารุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) และเพิ่มแรงจูงใจ แรงบันดาลใจให้สืบทอดอาชีพชาวนา

2.1) ผลักดันให้สถาบันการศึกษาทั่วประเทศสนับสนุนทุนการศึกษาปริญญาตรีให้แก่นักเรียนในชุมชนที่มีความสนใจด้านการผลิตข้าว ให้เป็นชาวนารุ่นใหม่ (Young Smart Farmer)

2.2) กรมการข้าวร่วมกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานเอกชน องค์กรชาวนา พัฒนาหลักสูตรและจัดอบรมแบบเข้มข้น (Rice School) ในเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติการผลิตข้าว และสร้างแรงบันดาลใจรวมทั้งให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับปราชญ์ชาวนา ทักษะศึกษา ดูงานแหล่งเรียนรู้ทั่วประเทศ

2.3) สนับสนุนเงินทุนประเดิมและสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำให้กับชาวนารุ่นใหม่ในการประกอบอาชีพทำนา (Start Up)

3) ขยายและสร้างศูนย์ข้าวชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้การผลิตข้าวของชุมชน

ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณ และเครื่องมืออุปกรณ์ สำหรับให้เป็นแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชน

4) เร่งรัดการแก้ปัญหาหนี้สินของชาวนาอย่างเป็นรูปธรรม

เร่งรัดการแก้ปัญหาหนี้สินของชาวนาอย่างเร่งด่วน โดยชาวนาต้องมีการจัดทำแผนการชำระหนี้ แผนฟื้นฟู และแผนการผลิตข้าวเพื่อให้เกิดรายได้และกำไรที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม

5) ยกกระตือรือร้นการรวมกลุ่มชาวนาให้เป็นศูนย์ข้าวชุมชนที่มีความเข้มแข็ง

5.1) จัดระบบกลุ่มชาวนาใหม่ จากชาวนาแปลงใหญ่ ชาวนาอินทรีย์ ชาวนาศูนย์ข้าวชุมชนเดิม ให้เป็นศูนย์ข้าวชุมชนที่มีความเข้มแข็งในการผลิตเมล็ดพันธุ์ หรือผลิตข้าว หรือผลิตภัณฑ์ข้าวในเชิงธุรกิจและอุตสาหกรรมครัวเรือน

5.2) พัฒนาระบบบริหารจัดการและสร้างเครือข่ายของศูนย์ข้าวชุมชนทั่วประเทศในการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ ข้าวคุณภาพ และผลิตภัณฑ์ อย่างมีประสิทธิภาพ

5.3) สร้างความเข้มแข็งให้ชาวนา และองค์กรชาวนาอย่างเป็นระบบ และมีเอกภาพวางกลไกการทำงาน โครงสร้าง ระบบการบริหารจัดการชุมชน คณะกรรมการ บริหารจัดการการเงิน และความซื่อสัตย์สุจริต

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการการผลิตข้าว

(1) เป้าประสงค์

- 1) ปริมาณการผลิตข้าวมีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ชาวนาสามารถผลิตข้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ได้ปริมาณผลผลิตต่อไร่สูงขึ้น มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำลง
- 2) การผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่มีความยั่งยืน ได้ผลผลิตข้าว มีคุณค่าโภชนาการสูง มีคุณภาพได้มาตรฐาน ปลอดภัย เป็นที่ได้รับความไว้วางใจ และต้องการบริโภคมากที่สุด

(2) เป้าหมาย

- 1) ปริมาณผลผลิตข้าวเปลือกแต่ละชนิดเท่ากับ หรือสูง ต่ำกว่าปริมาณความต้องการตลาด ไม่เกินร้อยละ 10 ของแต่ละปี
- 2) ต้นทุนการผลิตข้าวทุกชนิด เฉลี่ยไม่เกินไร่ละ 3,000 บาท หรือเฉลี่ยไม่เกินตันละ 6,000 บาท ในปี 2567
- 3) มีแปลงผลิตข้าวที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน 10 ล้านไร่ ได้ผลผลิตข้าวมาตรฐาน GAP 4.5 ล้านตันข้าวเปลือก จาก 9 ล้านไร่ และมาตรฐาน Organic Thailand 0.4 ล้านตันข้าวเปลือก จาก 1 ล้านไร่ ในปี 2567

(3) กลยุทธ์

1) ขยายโครงสร้างพื้นฐานการผลิตข้าว โดยเพิ่มแหล่งน้ำในไร่นา จัดรูปแบบและปรับพื้นที่นา และปรับปรุงบำรุงดินให้ครอบคลุมพื้นที่ปลูกข้าวสำคัญ

1.1) ส่งเสริม สนับสนุน การจัดหาแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นาผ่านองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสนับสนุนการขุดสระน้ำในไร่นา น้ำบาดาล บ่อจืด บ่อขนาดเล็ก บ่อตอกให้กับชาวนารายย่อย

1.2) การพัฒนาแหล่งน้ำและระบบชลประทานให้ครอบคลุมพื้นที่ปลูกข้าวที่สำคัญ
เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำให้เพียงพอกับการปลูกข้าว

1.3) ขยายพื้นที่การจัดรูปแปลงนา (Land Consolidation) และปรับระดับพื้นที่นา (Land Leveling)

1.4) เพิ่มประสิทธิภาพการฟื้นฟูปรับปรุงบำรุงความอุดมสมบูรณ์ของดิน ให้ครอบคลุม
พื้นที่ปลูกข้าวที่สำคัญ

2) กำหนดเขตส่งเสริมการปลูกข้าวตามศักยภาพของพื้นที่ (Zoning)

กำหนดเขตส่งเสริมการปลูกข้าวตามศักยภาพของพื้นที่ (Zoning) โดยในเขตพื้นที่เหมาะสมปลูกข้าวจะส่งเสริมการผลิตข้าวตามกลุ่มพันธุ์ข้าวที่ตรงตามความต้องการของตลาด ได้แก่ เขตเหมาะสมปลูกข้าวหอมมะลิ ข้าวหอมไทย ข้าวเจ้าพื้นแข็ง ข้าวเจ้าพื้นนุ่ม ข้าวเหนียว ข้าวตลาดเฉพาะ เช่น ข้าวอินทรีย์ ข้าวสี ข้าวบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ส่วนในเขตพื้นที่ไม่เหมาะสมปลูกข้าวกำหนดให้เป็นเขตที่ต้องปรับเปลี่ยนจากการปลูกข้าวไปปลูกพืชอื่นหรือทำกิจกรรมอื่น ที่ให้ผลตอบแทนคุ้มค่ากว่า

3) เพิ่มประสิทธิภาพในการลดต้นทุนการผลิตข้าว เพิ่มผลผลิตต่อไร่ และยกระดับการผลิตข้าวให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน และปลอดภัย

3.1) ส่งเสริมการผลิตข้าวพันธุ์ที่ให้ผลผลิตต่อไร่สูง ด้านทานและทนทานศัตรูข้าว อายุเก็บเกี่ยวสั้น ต้นทุนการผลิตต่ำ มีคุณภาพดี ตามความต้องการตลาด

3.2) ส่งเสริมการทำนาแบบชาญฉลาด (Smart Farming) ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่แบบแม่นยำสูง

3.3) ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เครื่องจักรการเกษตรในการทำนาให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สร้างกลไกการบริหารจัดการเครื่องจักรกลการเกษตรแบบมีส่วนร่วม สนับสนุนให้ชาวนา กลุ่มชาวนา ผู้รับจ้างทำนา สามารถจัดซื้อเครื่องจักรกลทางการเกษตรได้ในราคาต่ำ ได้รับสินเชื่อปลอดดอกเบี้ยหรือดอกเบี้ยราคาถูก

3.4) จัดทำระบบการบริหารจัดการในการจัดหาปุ๋ยเคมีและสารเคมีให้แก่กลุ่มชาวนา ในราคาถูกและมีกรใช้ได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

3.5) พัฒนาการจัดทำระบบควบคุมภายในการผลิตข้าวของกลุ่มชาวนา (Internal Control System) เพื่อรองรับการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานสินค้าข้าว

3.6) จัดให้มีการประกวดแข่งขันการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตต่อไร่ระหว่างศูนย์ข้าวชุมชนทั่วประเทศประจำปี

4) เพิ่มศักยภาพการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ ให้เพียงพอ ทั่วถึง ทันฤดูกาลเพาะปลูก

4.1) พัฒนาการวางแผนการผลิตและกระจายให้มีความถูกต้องแม่นยำ โดยการ

- จัดทำฐานข้อมูลดิจิทัลการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวของประเทศ
- พัฒนาความแม่นยำในการพยากรณ์ความต้องการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวล่วงหน้าอย่างน้อย 1 ปี
- ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ เอกชน ชาวนา มีการรวมวางแผนการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว ทุก 3 เดือน

4.2) เพิ่มปริมาณและประสิทธิภาพการผลิต พร้อมยกระดับคุณภาพเมล็ดพันธุ์ โดยการ

- เพิ่มปริมาณผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวทุกภาคส่วน 173,000 ตัน (จาก 527,000 ตัน เป็น 730,000 ตัน) แบ่งได้ดังนี้

4) เพิ่มศักยภาพการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ ให้เพียงพอ ทั่วถึง ทันฤดูกาลเพาะปลูก

4.1) พัฒนาการวางแผนการผลิตและกระจายให้มีความถูกต้องแม่นยำ โดยการ

- จัดทำฐานข้อมูลดิจิทัลการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวของประเทศ
- พัฒนาความแม่นยำในการพยากรณ์ความต้องการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวล่วงหน้าอย่างน้อย 1 ปี
- ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ เอกชน ชาวนา มีการรวมวางแผนการผลิตและกระจาย

เมล็ดพันธุ์ข้าว ทุก 3 เดือน

4.2) เพิ่มปริมาณและประสิทธิภาพการผลิต พร้อมยกระดับคุณภาพเมล็ดพันธุ์ โดยการ

- เพิ่มปริมาณผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวทุกภาคส่วน 173,000 ตัน (จาก 527,000 ตัน เป็น 730,000 ตัน) แบ่งได้ดังนี้

กรมการข้าว 85,000 ตัน เป็น 100,000 ตัน (30 ศูนย์)

ศูนย์ข้าวชุมชน 112,000 ตัน เป็น 200,000 ตัน (2,000 ศูนย์)

สหกรณ์การเกษตร 30,000 ตัน เป็น 30,000 ตัน (64 แห่ง)

เอกชน 300,000 ตัน เป็น 400,000 ตัน (220 แห่ง)

- พัฒนาระบบการผลิตเมล็ดพันธุ์ให้มีประสิทธิภาพสูง โดยการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้เกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ การส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว เข้าถึงแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ และการพัฒนาบุคลากรรุ่นใหม่ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโดยสถาบันการศึกษา

- ยกระดับการผลิตเมล็ดพันธุ์ให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน โดยการปรับปรุงระบบการตรวจสอบมาตรฐานเมล็ดพันธุ์ GAP Seed ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุน เกษตรกร การขอรับรองระบบการผลิตเมล็ดพันธุ์ GAP Seed และการควบคุม กำกับ ดูแลผู้ประกอบการ ร้านค้า ผลิต รวบรวม จำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวให้เป็นไปตามกฎหมายเมล็ดพันธุ์ข้าว

4.3) ปรับปรุงระบบการตลาดและการบริการให้ชาวนาเข้าถึงทั่วไทย โดยการ

- พัฒนาระบบการกระจายเมล็ดพันธุ์ให้ชาวนาเข้าถึงข้อมูลข่าวสารการสั่งซื้อ โดยตรงผ่านระบบตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (E-Marketing)

- การพัฒนาร้านค้าจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ให้เป็นต้นแบบของร้านจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว (Good Rice Seed Shop) และสนับสนุนให้มีห้องปฏิบัติการกลางในการรับบริการ ตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าว

- ควบคุมราคาจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ของร้านค้าให้มีความเหมาะสม เป็นธรรม ปรับลดราคาจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ตามต้นทุนการผลิตที่ลดตามสถานการณ์ราคาข้าว

5) พัฒนาระบบการบริหารจัดการผลิตข้าวตลอดห่วงโซ่อุปทานให้สอดคล้องกับความต้องการตลาด

5.1) วางแผนและบริหารจัดการการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ตั้งแต่การผลิต การสีแปรสภาพ จนถึงการตลาด ทุกระบบการผลิต

5.2) จัดระบบการปลูกข้าว โดยลดรอบจากการปลูกข้าวจาก 3 ครั้งต่อปี หรือ 5 ครั้ง ต่อ 2 ปี ให้เหลือเพียง 2 ครั้งต่อปี โดยใช้ระบบการส่งน้ำชลประทานมากำกับเป็นนิชน จำกัดปริมาณช่วงเวลา การให้น้ำ และกำหนดสิทธิ์การใช้น้ำของชาวนา

5.3) ส่งเสริมให้ชาวนาปลูกพืชหลากหลายหลังนา โดยมีการจัดหาตลาดให้ที่แน่นอน มีการประกันราคาขั้นต่ำ และจัดหาสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำให้ชาวนา

6) พัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศข้าวให้เป็นเอกภาพ แม่นยำ และรวดเร็ว

จัดตั้งศูนย์อัจฉริยะข้อมูลและสารสนเทศข้าว เพื่อรวบรวมข้อมูลสารสนเทศข้าว ทั้งด้านการผลิตข้าว ด้านผลิตภัณฑ์ข้าว ด้านการตลาดข้าว ทั้งในประเทศและต่างประเทศ อย่างมีประสิทธิภาพสูง

7) พัฒนาระบบเตือนภัยธรรมชาติและการระบาดของศัตรูข้าว รวมทั้งระบบการประกันภัยข้าว

7.1) พัฒนาระบบการเฝ้าระวังเตือนภัยการผลิตข้าว ภัยพิบัติ ภัยธรรมชาติและการระบาดของศัตรูข้าว รวมทั้งแจ้งเตือนการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

7.2) ขยายการส่งเสริมการประกันภัยข้าวให้ทั่วถึง ความเสี่ยงจากราคาข้าว และระบบประกันราคาข้าวไม่ให้ตกต่ำ

8) เพิ่มประสิทธิภาพการตรวจสอบและรับรองคุณภาพข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าวให้เป็นมาตรฐานสากล

8.1) เพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพการตรวจรับรองมาตรฐานระบบการผลิตข้าวต่าง ๆ ได้แก่ ข้าว GAP ข้าว GAP ++ ข้าวอินทรีย์ ข้าวพันธุ์แท้ โรงสี GMP ให้มีคุณภาพได้รับการรับรองเป็นสินค้ามาตรฐาน Q

8.2) สร้างระบบตรวจสอบย้อนกลับได้ (Traceability) ถึงแหล่งที่มาของการผลิตข้าว

9) ผลักดันให้กลุ่มชาวนาสามารถจำหน่ายผลผลิตโดยตรงถึงผู้บริโภค สร้างเครือข่ายและเชื่อมโยงตลาดข้าวกับผู้ประกอบการอย่างเกื้อกูลกัน และมีพลังทางการตลาดมากขึ้น

9.1) ผลักดันให้กลุ่มชาวนามีความสามารถในการสีแปรสภาพ พัฒนาบรรจุภัณฑ์ และทำการตลาดจำหน่ายผลผลิตถึงผู้บริโภค โดยตรงหรือผ่านช่องทาง Online

9.2) สร้างเครือข่ายและเชื่อมโยงตลาดข้าวกับผู้ประกอบการอย่างเกื้อกูลกันและมีพลังทางการตลาดมากขึ้น

9.3) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ และหน่วยงานภาคี ร่วมกันจัดงานแสดงสินค้าข้าวและผลิตภัณฑ์ “Thai Rice Expo” เป็นประจำทุกปี

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มศักยภาพการวิจัย พัฒนาพันธุ์ และเทคโนโลยีการผลิตข้าว

(1) เป้าประสงค์

ได้ข้าวพันธุ์ใหม่ อายุเก็บเกี่ยวสั้น ผลผลิตต่อไร่สูง ที่ตรงตามความต้องการของตลาด และได้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว

(2) เป้าหมาย

1) ได้ข้าวพันธุ์ใหม่ตรงตามความต้องการของตลาด อายุเก็บเกี่ยวสั้น ผลผลิตต่อไร่สูงมาก ไม่น้อยกว่า 12 พันธุ์ ในปี 2567

- พันธุ์ข้าวเจ้าพื้นนุ่ม 4 พันธุ์ อายุสั้นไม่เกิน 100 วัน ผลผลิตต่อไร่ไม่ต่ำกว่า 1 ตัน
- พันธุ์ข้าวเจ้าพื้นแข็ง 4 พันธุ์ อายุสั้นไม่เกิน 100 วัน ผลผลิตต่อไร่ไม่ต่ำกว่า 1.5 ตัน
- พันธุ์ข้าวหอมไทย ผลผลิตไม่ต่ำกว่า 0.8 ตันต่อไร่ จำนวน 2 พันธุ์
- พันธุ์ข้าวโภชนาการสูง 2 พันธุ์ ผลผลิตต่อไร่ไม่ต่ำกว่า 0.8 ตัน

2) เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตต้นทุนการผลิตข้าวและผลผลิตต่อไร่ ไม่น้อยกว่า 10 เทคโนโลยี ในปี 2567

(3) กลยุทธ์

1) ยกกระต๊อบและเร่งรัดการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าวให้ตรงตามความต้องการของตลาดและอุตสาหกรรม

1.1) ยกกระต๊อบและเร่งรัดการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าวให้ตรงตามความต้องการของตลาดและอุตสาหกรรม โดยเฉพาะข้าวเจ้าพื้นนุ่ม ข้าวเจ้าพื้นแข็ง และข้าวโภชนาการสูง รวมทั้งใช้ฐานพันธุกรรมจากข้าวดอกมะลิ 105 กข6 ให้มีอายุเก็บเกี่ยวสั้น ต้นเตี้ย ผลผลิตสูง (ดก) และคุณภาพดี (สั้น เตี้ย ดก(สูง)ดี) โดยใช้เทคโนโลยีการคัดเลือกพันธุ์สมัยใหม่ ได้แก่ การใช้เครื่องหมายโมเลกุลหรือเครื่องหมาย DNA การใช้วิทยาการ Genomic และ Phenomic รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีการปรับปรุงข้าวลูกผสม (Hybrid)

1.2) เสริมสร้างความร่วมมือการวิจัยและพัฒนาข้าวกับต่างประเทศในเรื่องพันธุกรรมข้าว โดยการจัดงานประกวดข้าวพันธุ์ใหม่รองรับตลาดนำการผลิต ปีละ 1 ครั้ง โดยปี 2564 จัด 2 ครั้ง ในเดือนมกราคม และธันวาคม 2564

2) เร่งรัดการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตข้าวให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

2.1) เร่งรัดวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี โดยการ

- นวัตกรรมการผลิตข้าวแบบแม่นยำสูง เสถียรภาพสูง ต้นทุนการผลิตต่ำ ผลผลิตต่อไร่สูง มีคุณภาพ และปลอดภัย

- เทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยวและโลจิสติกส์ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ข้าว

- การใช้เครื่องจักรกลการเกษตรในการลดต้นทุน ลดการใช้แรงงานในการผลิตข้าว

- การปรับตัวของระบบการผลิตข้าวภายใต้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

- การแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าวที่มีคุณค่าเฉพาะเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มเชิงการค้า

- ภาวะเศรษฐกิจ สังคม และความต้องการของชาวนา

- ความต้องการของผู้บริโภค ตลาด ทั้งในและต่างประเทศ

3) มุ่งเน้นการวิจัยข้าวและพัฒนาแบบมุ่งเป้า มีการบูรณาการกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างมีประสิทธิภาพสูง

ให้หน่วยงานวิจัยและพัฒนาทุกภาคส่วนของประเทศ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้บูรณาการกันในการสร้างโจทย์วิจัย จัดทำแผนการวิจัยข้าวและพัฒนาข้าวแบบมุ่งเป้า และร่วมกันดำเนินงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4) เสริมสร้าง พัฒนาองค์การวิจัย สนับสนุนงบประมาณ เครื่องมืออุปกรณ์ บุคลากรในการวิจัยข้าวและนักวิจัยรุ่นใหม่

4.1) เร่งรัดสนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์การวิจัยและพัฒนาข้าวที่ทันสมัยใหม่ เครื่องมือขั้นสูงงบประมาณ ให้เพียงพอกับความต้องการเพื่อรองรับการวิจัยและพัฒนาข้าวแบบบูรณาการให้สามารถแข่งขันได้

4.2) สร้างนักวิจัยข้าวรุ่นใหม่

4.3) เร่งรัดการปรับปรุงโครงสร้างอัตรากำลังการวิจัยและพัฒนาข้าวด้านการผลิตและการตลาดข้าวให้ครอบคลุมทุกสาขา เช่น สาขาเทคโนโลยีชีวภาพ สาขาเครื่องจักรกลการเกษตร สาขาอุตสาหกรรมเกษตรและการแปรรูป สาขาการตลาด สาขาเศรษฐศาสตร์และสังคม

2.4 ยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านผลิตภัณฑ์และนวัตกรรม (กรมการค้าภายใน)

พันธกิจ (Mission)

(1) สนับสนุนการวิจัยและการพัฒนาเพื่อสร้างเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการแปรรูปข้าวให้เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่

(2) ส่งเสริมการใช้ระบบสารสนเทศตลอดห่วงโซ่อุปทานของผลิตภัณฑ์ข้าวแปรรูป

(3) ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์ข้าวแปรรูปทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(4) เสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวแปรรูป

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่ม

(1) เป้าหมาย

- 1) มีการเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์ข้าวแปรรูปที่มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้
- 2) มีเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ใช้ในการเพิ่มมูลค่าข้าวเพิ่มมากขึ้น
- 3) มีฐานข้อมูลเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูปข้าวที่ทันสมัยและเข้าถึงได้สะดวก

(2) กลยุทธ์

1) ส่งเสริมการพัฒนาร่วมมือระหว่างนักวิจัยและผู้ประกอบการเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวแปรรูปตรงตามความต้องการของตลาด

1.1) จัดกิจกรรมเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างนักวิจัย ผู้ประกอบการ และหน่วยงานสนับสนุนทุนวิจัย เพื่อให้ นักวิจัยพัฒนางานวิจัยที่สามารถนำไปต่อยอดเชิงพาณิชย์ได้

1.2) จัดกิจกรรมจับคู่งานวิจัย ระหว่างนักวิจัยและผู้ประกอบการ เพื่อเป็นเวทีในการซื้อขายงานวิจัย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการดำเนินการวิจัยสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการได้อย่างเหมาะสม

2) ส่งเสริมให้มีระบบหรือช่องทางในการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่มีอยู่แล้วทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2.1) ส่งเสริมการแปรรูปข้าวโดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสร้างความแตกต่าง และเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์ รวมทั้งการผลักดันเทคโนโลยีและนวัตกรรมการแปรรูปสินค้าข้าวขั้นสูงที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดไปสู่การผลิตเชิงพาณิชย์

2.2) จัดตั้งโรงงานต้นแบบในการผลิตระดับ Pre-Commercial ที่ได้มาตรฐาน โดยแยกเป็นโรงงานสำหรับผลิตภัณฑ์ข้าวแปรรูปประเภทอาหารและไม่ใช่อาหาร เพื่อให้ผู้ประกอบการได้ใช้เพื่อผลิตสินค้าต้นแบบและทดลองตลาดก่อนทำการผลิตในระดับอุตสาหกรรมต่อไป

3) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาฐานข้อมูลเกี่ยวกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวแปรรูป

จัดทำฐานข้อมูลที่รวบรวมองค์ความรู้ผลงานวิจัย และเทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านข้าวทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้ผู้ประกอบการที่สนใจสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างการรับรู้และส่งเสริมช่องทางการตลาดให้ผลิตภัณฑ์ข้าวแปรรูป

(1) เป้าหมาย

- 1) มีมูลค่าการค้าผลิตภัณฑ์ข้าวแปรรูปทั้งตลาดภายในประเทศและตลาดต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น
- 2) ผู้บริโภคทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติรับรู้ถึงคุณสมบัติและคุณลักษณะเฉพาะของผลิตภัณฑ์

ข้าวแปรรูป

(2) กลยุทธ์

1) การพัฒนาช่องทางการเข้าถึงตลาดผลิตภัณฑ์ข้าวแปรรูป

1.1) จัดทำและ/หรือรวบรวมข้อมูลด้านการตลาดผลิตภัณฑ์ข้าวแปรรูปทั้งในประเทศและต่างประเทศ

1.2) จัดกิจกรรมส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ข้าวผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น การจัดกิจกรรมเจรจาธุรกิจในระบบออนไลน์ระหว่างผู้นำเข้าจากต่างประเทศ และผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ข้าวแปรรูป

1.3) จัดงานแสดงและจำหน่ายสินค้าในประเทศ และเข้าร่วมงานแสดงสินค้านานาชาติทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ข้าวแปรรูป

1.4) จัดกิจกรรมส่งเสริมการขายร่วมกับห้างค้าปลีกสมัยใหม่ (Modern Trade) ที่มีศักยภาพทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2) การประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ข้าวแปรรูป

2.1) จัดกิจกรรมที่ดึงดูดความสนใจของคนหมู่มากและสร้างให้เกิดกระแสผ่านสื่อโซเชียลมีเดียถึงคุณประโยชน์ของผลิตภัณฑ์ข้าวแปรรูป

2.2) พัฒนาตลาดเสมือนจริง ผ่านช่องทางเว็บไซต์เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมผลิตภัณฑ์ข้าวแปรรูป และอำนวยความสะดวกให้กับผู้บริโภคทั่วโลกสามารถรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ข้าวแปรรูป และสามารถติดต่อกับผู้ผลิตได้โดยตรง

2.3) จัดให้มีการประชาสัมพันธ์สร้างภาพลักษณ์ผลิตภัณฑ์ข้าวแปรรูปผ่านสื่อต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อเอื้อต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวแปรรูป

(1) เป้าหมาย

- 1) มีแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำหรือปลอดดอกเบี้ยให้กับผู้ประกอบการที่พัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวแปรรูป
- 2) การดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวแปรรูปเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

(2) กลยุทธ์

1) สนับสนุนแหล่งเงินทุนเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวแปรรูป

1.1) จัดหาแหล่งเงินทุนสำหรับการวิจัยผลิตภัณฑ์ข้าวแปรรูปที่มีดอกเบี้ยต่ำ หรือปลอดดอกเบี้ย

1.2) สนับสนุนการลงทุนด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมของผู้ประกอบการ โดยเพิ่มแรงจูงใจในการนำมาหักเป็นค่าใช้จ่ายในการลดหย่อนภาษีได้

2) การปรับปรุงกฎระเบียบและขั้นตอนต่างๆ รวมทั้งระบบการให้บริการของภาครัฐที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ

2.1) พิจารณาปรับปรุงการดำเนินงานที่มีความซ้ำซ้อนของหน่วยงานภาครัฐ

2.2) ปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ ตลอดจนห่วงโซ่อุปทานของผลิตภัณฑ์ข้าวให้มีความชัดเจน มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับกฎเกณฑ์มาตรฐานสากล

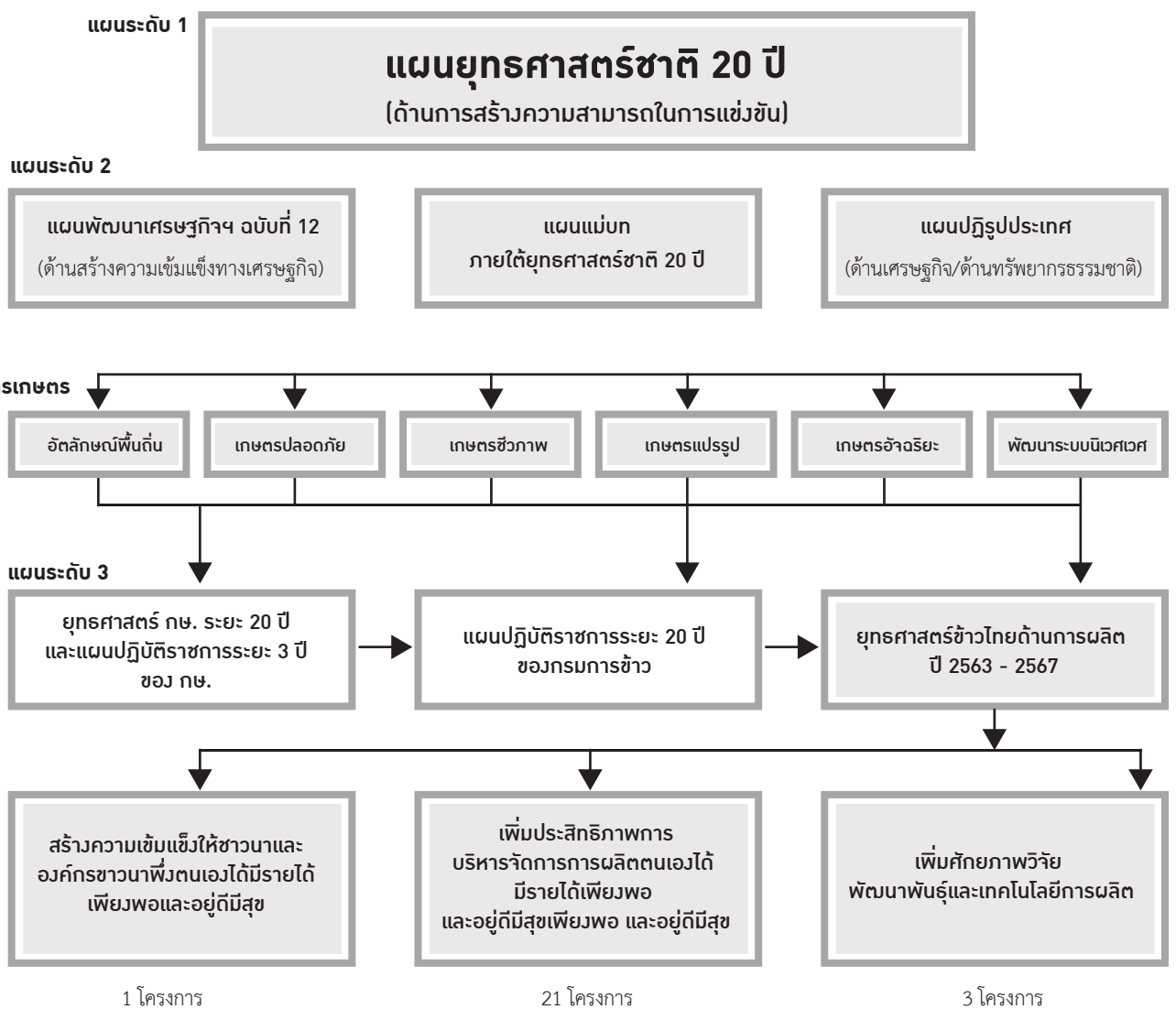
2.3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจดลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้าและทรัพย์สินทางปัญญา ในผลิตภัณฑ์ข้าวแปรรูป

2.4) จัดตั้งห้องปฏิบัติการกลาง (Lab) ที่สามารถตรวจวิเคราะห์ทดสอบครอบคลุมมาตรฐานทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง แม่นยำ รวดเร็ว เพื่อช่วยลดต้นทุนให้แก่ผู้ประกอบการที่แต่เดิมต้องส่งสินค้าตัวอย่างไปตรวจที่ Lab ในต่างประเทศ

ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

กับโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี 2563-2567

ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ปี 2561-2580 (แผนระดับที่ 1) สอดคล้องกับแผนระดับที่ 2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ด้านสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน แผนปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจและด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการเกษตร กับแผนระดับที่ 3 ยุทธศาสตร์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี แผนปฏิบัติราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ระยะ 3 ปี และแผนปฏิบัติราชการระยะ 20 ปี ของกรมการข้าว กับโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี 2563-2567 (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี กับโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี 2563-2567

เป้าหมาย

การดำเนินงานยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี 2563-2567

เป้าหมายการดำเนินงานยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี 2563-2567 ประกอบไปด้วย 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ โดยมีเป้าหมาย และค่าเป้าหมายที่ต้องดำเนินงานให้บรรลุผล ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าหมาย
สร้างความเข้มแข็งให้ชาวนาและองค์กรชาวนา พึ่งพาตนเองได้มีรายได้เพียงพอ และอยู่ดีมีสุข	1) ชุมชนข้าว ประกอบด้วย สหกรณ์การเกษตรข้าว วิสาหกิจชุมชนข้าว ศูนย์ข้าวชุมชน กลุ่มชาวนา มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานไม่น้อยกว่า 10,000 กลุ่ม ในปี 2567
	2) มีชาวนาปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ประชาญ์ชาวนา (Super Farmer) และชาวนารุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ไม่น้อยกว่า 130,000 ราย ในปี 2567
เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการการผลิตข้าว	1) ปริมาณผลผลิตข้าวเปลือกแต่ละชนิดเท่ากับ หรือสูง ต่ำกว่าปริมาณความต้องการตลาด ไม่เกินร้อยละ 10 ของแต่ละปี
	2) ต้นทุนการผลิตข้าวทุกชนิด เฉลี่ยไม่เกินไร่ละ 3,000 บาท หรือเฉลี่ยไม่เกินตันละ 6,000 บาท ในปี 2567
	3) มีแปลงผลิตข้าวที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน 10 ล้านไร่ ได้ผลผลิตข้าวมาตรฐาน GAP 4.5 ล้านตันข้าวเปลือก จาก 9 ล้านไร่ และมาตรฐาน Organic Thailand 0.4 ล้านตันข้าวเปลือก จาก 1 ล้านไร่ ในปี 2567
เพิ่มศักยภาพการวิจัย พัฒนาพันธุ์ และเทคโนโลยีการผลิตข้าว	1) ได้ข้าวพันธุ์ใหม่ตรงตามความต้องการของตลาด อายุเก็บเกี่ยวสั้น ผลผลิตต่อไร่สูงมาก ไม่น้อยกว่า 12 พันธุ์ ในปี 2567 - พันธุ์ข้าวเจ้าพื้นนุ่ม 4 พันธุ์ อายุสั้นไม่เกิน 100 วัน ผลผลิตต่อไร่ไม่ต่ำกว่า 1 ตัน - พันธุ์ข้าวเจ้าพื้นแข็ง 4 พันธุ์ อายุสั้นไม่เกิน 100 วัน ผลผลิตต่อไร่ไม่ต่ำกว่า 1.5 ตัน - พันธุ์ข้าวหอมไทย ผลผลิตไม่ต่ำกว่า 0.8 ตันต่อไร่ จำนวน 2 พันธุ์ - พันธุ์ข้าวโภชนาการสูง 2 พันธุ์ ผลผลิตต่อไร่ไม่ต่ำกว่า 0.8 ตัน
	2) เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเพิ่มประสิทธิภาพการลดต้นทุนการผลิตข้าวและผลผลิตต่อไร่ ไม่น้อยกว่า 10 เทคโนโลยี ในปี 2567

แนวคิดการดำเนินงานโครงการ ภายใต้ยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิตข้าว ปี 2563-2567

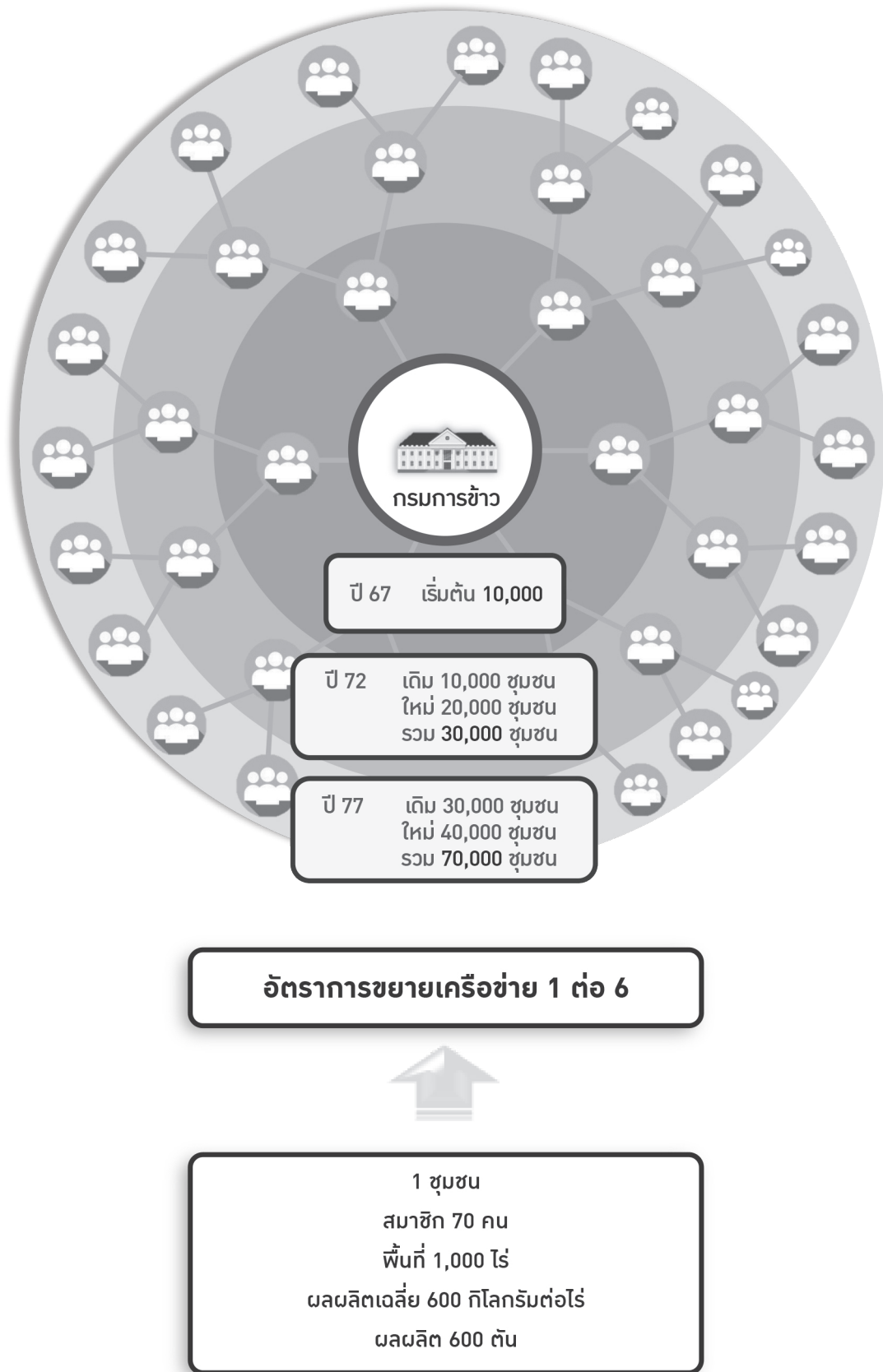
กรมการข้าวเป็นหน่วยงานหลักร่วมกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน และกรมส่งเสริมการเกษตร จัดทำโครงการ ภายใต้ยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี 2563-2567 ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่คณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติเห็นชอบการกำหนดไว้แล้ว

ซึ่งแนวคิดในการดำเนินงานโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี 2563-2567 คือ การให้ชุมชนชาวนาเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาและสร้างเครือข่ายขยายผล (Community Centric and Network) โดยการกำหนดชุมชนข้าวให้มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานไม่น้อยกว่า 10,000 กลุ่ม ในปี 2567 ซึ่งชุมชนข้าว ประกอบด้วย **(ภาพที่ 2)**

- 1) ศูนย์ข้าวชุมชน (ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน)
- 2) ชุมชนแปลงขยายพันธุ์ข้าว
- 3) ชุมชนข้าวแปลงใหญ่
- 4) ชุมชนข้าวอินทรีย์

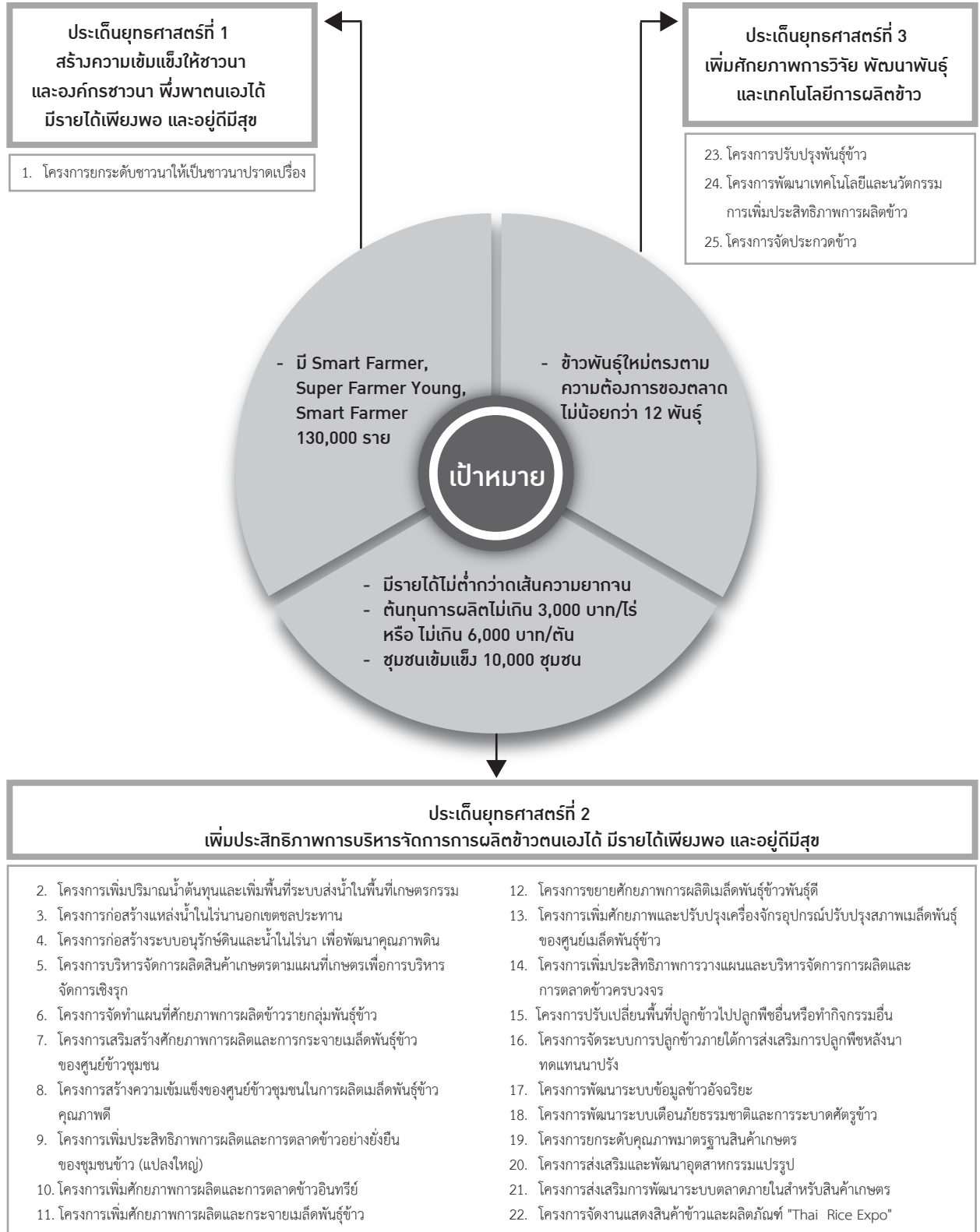
ต่อจากนั้น กรมการข้าวประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร ร่วมกัน นำกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ไปบูรณาการ ส่งเสริม สนับสนุน ในชุมชนข้าวที่กำหนดไว้เป็นเป้าหมายเดียว เป็นการบริหารจัดการข้าวแบบครบวงจร เริ่มตั้งแต่จัดการที่นา ปรับปรุงบำรุงดิน บริหารจัดการน้ำ ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผลิตข้าวปลอดภัย ผลิตข้าวอินทรีย์ แปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าว ตรวจรับรองมาตรฐานข้าว และผลิตภัณฑ์ รวมไปถึงให้มีการเชื่อมโยงตลาดข้าว ดังการเชื่อมโยงโครงการที่ตอบสนองยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี 2563-2567 **(ภาพที่ 3)**

ทั้งนี้ ในส่วนของการพัฒนาชาวนา จะมีการพัฒนาชาวนาในชุมชนข้าวเป้าหมายที่กำหนดไว้ให้เป็น ชาวนาปราดเปรี๊ยะ (Smart Farmer) ปราชญ์ชาวนา (Super Farmer) และชาวนารุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ไปพร้อม ๆ กันด้วย

ภาพที่ 2 การพัฒนาและสร้างเครือข่ายขยายผล (Community Centric and Network)

การเชื่อมโยงโครงการที่ตอบสนองยุทธศาสตร์ข้าวไทย ด้านการผลิต ปี 2563-2567

ภาพที่ 3 การเชื่อมโยงโครงการที่ตอบสนองยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี 2563-2567

การกำหนดโครงการ/กิจกรรม ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี 2563-2567

กรมการข้าวเป็นหน่วยงานหลักได้ขอความเห็นชอบปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้หน่วยงานในสังกัดเสนอโครงการเพื่อบรรจุในยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี 2563-2567 โดยมีกรมการข้าว กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน และกรมส่งเสริมสหกรณ์ ประกอบด้วย 25 โครงการ วงเงินดำเนินการตั้งแต่วันที่ 2563-2567 (5 ปี) จำนวน 23,547.6343 ล้านบาท (ตารางที่ 1) ดังนี้

ตารางที่ 1 โครงการ เป้าหมาย และวงเงิน

โครงการ		เป้าหมายถึงปี 2567	วงเงินถึงปี 2567 (ล้านบาท)
1.	โครงการยกระดับชาวนา ให้เป็นชาวนาปราดเปรื่อง (กข.)	130,000 ราย	283.5678
2.	โครงการเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนและเพิ่มพื้นที่ระบบส่งน้ำในพื้นที่เกษตรกรรม (ชป.)	17.79 ล้านไร่	-
3.	โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (พด.)	40,000 บ่อ	2,860.0000
4.	โครงการก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในไร่นา เพื่อพัฒนาคุณภาพดิน (พด.)	17,770 ไร่	942.9155
5.	โครงการบริหารจัดการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) (พด.)	400,000 ไร่	2,368.0000
6.	โครงการจัดทำแผนที่ศักยภาพการผลิตข้าวรายกลุ่มพันธุ์ข้าว (กข.)	1 ระบบ	8.0000
7.	โครงการเสริมสร้างศักยภาพการผลิตและการกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์ข้าวชุมชน (กข.)	2,500 ชุมชน	1,500.9636
8.	โครงการสร้างความเข้มแข็งของศูนย์ข้าวชุมชนในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี (กข.)	548 ชุมชน	1,594.4200
9.	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดข้าวอย่างยั่งยืนของชุมชนข้าว (แปลงใหญ่)	9,062 ชุมชน	3,470.3142
10.	โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตและการตลาดข้าวอินทรีย์ (กข.)	3,330 ชุมชน	1,248.9970
11.	โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว (กข.)	642,000 ตัน	2,059.8860
12.	โครงการขยายศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี (กข.)	6 ศูนย์	1,598.0583
13.	โครงการเพิ่มศักยภาพและปรับปรุงเครื่องจักรอุปกรณ์ปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว (กข.)	20 ศูนย์	1,601.4304
14.	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการวางแผนและบริหารจัดการการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร (กข.)	70 ล้านไร่	70.0000
15.	โครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไปปลูกพืชอื่นหรือทำกิจกรรมอื่น (พด.)	528,757 ไร่	47.0000
16.	โครงการจัดระบบการปลูกข้าว ภายใต้การส่งเสริมการปลูกพืชหลังนาทดแทนนาปรัง (กสก.)	300,000 ไร่	1,200.0000
17.	โครงการพัฒนาระบบข้อมูลข้าวอัจฉริยะ (กข.)	72 ระบบ	228.0239

โครงการ		เป้าหมายถึงปี 2567	วงเงินถึงปี 2567 (ล้านบาท)
18.	โครงการพัฒนาระบบเตือนภัยธรรมชาติและการระบาด ศัตรูข้าว(กข.)	2 ระบบ	70.7696
19.	โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร (กข.)	12,438 กลุ่ม	931.7400
20.	โครงการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปจากข้าว	52 ผลิตภัณฑ์	291.8400
21.	โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร (กข.)	650 กลุ่ม	282.1680
22.	โครงการจัดงานแสดงสินค้าข้าวและผลิตภัณฑ์ “Thai Rice Expo” (กข.)	2 ครั้ง	100.0000
23.	โครงการปรับปรุงพันธุ์ข้าว (กข.)	14 พันธุ์	455.0500
24.	โครงการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว (กข.)	20 เทคโนโลยี	329.6900
25.	โครงการจัดประกวดข้าว (กข.)	10 ครั้ง	40.7000
รวมทั้งสิ้น			23,547.6343

ทั้งนี้ การกำหนดโครงการ เป้าหมาย กิจกรรม วงเงินงบประมาณ และหน่วยงานรับผิดชอบหลัก มีรายละเอียด ดังนี้

1.เป้าหมายชุมชนข้าว ในส่วนของ 1) ศูนย์ข้าวชุมชน (ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน) 2) ชุมชนแปลงขยายพันธุ์ข้าว 3) ชุมชนข้าวแปลงใหญ่ 4) ชุมชนข้าวอินทรีย์ ในปี 2563 เป็นชุมชนข้าวที่ดำเนินการมาตั้งแต่เริ่มโครงการและเป็นแปลงต่อเนื่องที่ดำเนินการในปี 2563 ปี 2564 เป็นเป้าหมายแปลงต่อเนื่องและมีแปลงใหม่ดำเนินการ ปี 2565 เป็นแปลงต่อเนื่อง และแปลงใหม่ ซึ่งต้องเป็นเป้าหมายตามค่าของงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2565 ของกรมการข้าว สำหรับปี 2566 และปี 2567 เป็นการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานตามศักยภาพและมีการปรับเพิ่มเป้าหมายการดำเนินงานเพื่อให้ตอบสนองต่อเป้าหมายยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิตซึ่งคณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติได้เห็นชอบและมติคณะรัฐมนตรีไว้เรียบร้อยแล้ว (ตารางที่ 2 และตารางที่ 3)

2. การพิจารณาโครงการเพื่อบรรจุในยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี 2563-2567 ให้หลักการต้องเป็นโครงการที่ตอบสนองต่อเป้าหมาย กลยุทธ์ ของยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิตที่คณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติเห็นชอบ และคณะรัฐมนตรีได้รับทราบไว้แล้ว เช่นกัน ปี 2565 วางเป้าหมายและวงเงินงบประมาณตามที่กรมการข้าวได้เสนอค่าของงบประมาณ พ.ศ. 2565 ส่วนปี 2566 และปี 2567 มีการวางเป้าหมายและวงเงินงบประมาณให้สอดคล้องครบถ้วนกับเป้าหมายภาพรวมที่ยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี 2563-2567 กำหนดไว้แล้ว

ซึ่งยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต มีการปรับเพิ่มโครงการ และเป้าหมายบางโครงการให้ดำเนินการให้ครอบคลุมกลยุทธ์ และการดำเนินการต้องปรับเพิ่มเป้าหมายและงบประมาณให้สอดคล้องกัน ประกอบไปด้วย 25 โครงการ ระยะเวลาดำเนินโครงการ ตั้งแต่ปี 2563-2567 วงเงิน 23,522.3343 ล้านบาท โดยกรมชลประทาน 1 โครงการ กรมส่งเสริมการเกษตร 1 โครงการ กรมพัฒนาที่ดิน 4 โครงการ กรมการข้าว 19 โครงการ (มีโครงการใหม่ 2 โครงการ ได้แก่ โครงการจัดทำแผนที่ศักยภาพการผลิตข้าวรายกลุ่มพันธุ์ข้าว และโครงการจัดงานแสดงสินค้าข้าวและผลิตภัณฑ์ “Thai Rice Expo”) เพื่อให้ทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ใช้เป็นกรอบในการดำเนินงาน รวมทั้งให้หน่วยงานหลักนำเป้าหมายและวงเงินงบประมาณไปเสนอของงบประมาณ พ.ศ. 2566 และ พ.ศ. 2567 ต่อไป (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 2 สรุปเป้าหมายการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวของชุมชน ภายใต้ยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการการผลิต ปี 2563-2567 กรมการข้าว

ชุมชนข้าว	ปี 2563			ปี 2564			ปี 2565			ปี 2566			ปี 2567			รวม		
	แห่ง	ราย	ไร่	แห่ง	ราย	ไร่	แห่ง	ราย	ไร่	แห่ง	ราย	ไร่	แห่ง	ราย	ไร่	แห่ง	ราย	ไร่
ศูนย์ข้าวชุมชน (ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน)																		
ใหม่	-	-	20,000	100	2,000	4,200	21	420	-	-	-	-	-	-	-	121	2,420	24,200
ต่อเนื่อง	2,379	47,580	475,800	2,379	47,580	495,800	2,479	49,580	2,500	50,000	500,000	2,500	50,000	500,000	2,500	50,000	500,000	500,000
รวม	2,379	47,580	495,800	2,479	49,580	500,000	2,500	50,000	2,500	50,000	500,000	2,500	50,000	500,000	2,500	50,000	500,000	500,000
ชุมชนแปลงขยายพันธุ์ข้าว																		
ใหม่	-	-	-	-	-	51,900	112	2,595	217	5,000	100,000	348	8,000	160,000	677	15,595	311,900	
ต่อเนื่อง	430	9,900	188,100	430	9,900	188,100	409	9,405	521	12,000	240,000	738	17,000	340,000	738	17,000	340,000	
รวม	430	9,900	188,100	430	9,900	240,000	521	12,000	738	17,000	340,000	1,086	25,000	500,000	1,086	25,000	500,000	
ชุมชนข้าวอินทรีย์ (แปลงใหญ่)																		
ใหม่	-	-	51,500	103	5,150	250,000	500	15,000	2,000	140,000	2,000,000	3,300	231,000	3,296,136	5,903	391,150	5,597,636	
ต่อเนื่อง	3,159	245,086	3,402,364	3,159	245,086	3,453,864	3,262	250,236	3,762	265,236	3,703,864	5,762	405,236	5,703,864	5,762	405,236	5,703,864	
รวม	3,159	245,086	3,402,364	3,262	250,236	3,703,864	3,762	265,236	5,762	405,236	5,703,864	9,062	636,236	9,000,000	9,062	636,236	9,000,000	
ชุมชนข้าวอินทรีย์																		
ใหม่	-	-	-	-	-	30,000	100	3,000	165	4,950	49,500	165	4,950	49,500	430	12,900	129,000	
ต่อเนื่อง	4,765	99,500	870,000	4,765	99,500	870,000	2,900	87,000	3,000	90,000	900,000	3,165	94,950	949,500	3,165	94,950	949,500	
รวม	4,765	99,500	870,000	4,765	99,500	900,000	3,000	90,000	3,165	94,950	949,500	3,330	99,900	999,000	3,330	99,900	999,000	
รวมทั้งสิ้น	10,733	402,066	4,936,264	10,936	409,216	5,007,764	9,783	417,236	12,165	567,186	7,483,364	15,978	811,136	10,999,000	15,978	811,136	10,999,000	

ตารางที่ 3 แสดงหลักการคำนวณ ผลผลิตข้าว และตัวชี้วัด ของชุมชนข้าว ปี 2563-2567

ชุมชนข้าว	หลักการคำนวณ			ผลผลิตข้าว	ตัวชี้วัดทางด้านรายได้
	ไร่/แห่ง	ราย/แห่ง	ไร่/ราย		
1. ศูนย์ข้าวชุมชน (ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน)	300	30	10	เมล็ดพันธุ์ดี 250,000 ตัน(ผลผลิต 500 กก.ต่อไร่)	-
2. ชุมชนแปลงขยายพันธุ์ข้าว	500	25	20	ผลิตเมล็ดซื้อคืน 220,000 ตัน	-
3. ชุมชนข้าว (แปลงใหญ่)	1000	70	14	1) ผลผลิต 4,500,000 ตัน (ผลผลิต 500 กก.ต่อไร่) 2) ต้นทุนการผลิตข้าวไม่เกิน ไร่ละ 3,000 บาท หรือไม่เกินตันละ 6,000 บาท	รายได้สุทธิทางการผลิตข้าวต่อไร่ ในปี 2567 เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 (จากปี 2562)
4. ชุมชนข้าวอินทรีย์	300	30	10	ผลิตข้าวอินทรีย์ 450,000 ตัน (ผลผลิต 450 กก.ต่อไร่)	-

ตารางที่ 4 โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ข้าวไทย ด้านการผลิต ปี 2563-2567 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ยุทธศาสตร์/ โครงการ/กิจกรรม	เป้า หมาย/งบ ประมาณ	หน่วยนับ	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม	หน่วยงาน หลัก	กลยุทธ์	
											กข.
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความเข้มแข็งให้ชาวนาและองค์กรชานา ที่พึ่งพาตนเองได้ มีรายได้เพียงพอ และอยู่ดีมีสุข											
1. โครงการยกระดับชาวนา ให้เป็นชาวนาปลอดแปลง											
1.1 สร้างและพัฒนา ชาวนาปลอดแปลง (Smart Farmer)	เป้าหมาย	ราย	14,320	14,900	14,897	33,000	48,630	125,747	สถช.	ย1.1	
	งบประมาณ	ล้านบาท	16.2482	21.3068	29.1670	66.0000	97.2600	229.9820		ย1.2	
1.2 สร้างและพัฒนาปราชญ์ชาวนา (Super Farmer)	เป้าหมาย	ราย	-	-	-	1,000	1,000	2,000	สถช.		
	งบประมาณ	ล้านบาท	-	-	-	12.7000	12.7000	25.4000			
1.3 สร้างและพัฒนาชาวนารุ่นใหม่ (Young Smart Farmer)	เป้าหมาย	ราย	50	100	103	1,000	1,000	2,253	สถช.		
	งบประมาณ	ล้านบาท	0.4068	1.0790	1.3000	12.7000	12.7000	28.1858			
รวม	เป้าหมาย	ราย	14,370	15,000	15,000	35,000	50,630	130,000			
	งบประมาณ	ล้านบาท	16.6550	22.3858	30.4670	91.4000	122.6600	283.5678			
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการการผลิตข้าว											
2. โครงการเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนและเพิ่มพื้นที่ระบบส่งน้ำในพื้นที่เกษตรกรรม											
2.1 เพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนและเพิ่มพื้นที่ระบบส่งน้ำในพื้นที่เกษตรกรรม	เป้าหมาย (ใหม่)	ล้านไร่	17.95	-	-	-	-	17.95	ชล.	ย2.1	
	เป้าหมาย (ต่อเนื่อง)	ล้านไร่	-	17.95	17.95	17.95	17.95	17.95			
	เป้าหมาย (รวม)	ล้านไร่	17.95	17.95	17.95	17.95	17.95	17.95			
	งบประมาณ	ล้านบาท	-	-	-	-	-	-			

ยุทธศาสตร์/ โครงการ/กิจกรรม	เป้า หมาย/งบ ประมาณ	หน่วยนับ	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม	หน่วยงาน หลัก	กลยุทธ์
3. โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน										
3.1 ก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	เป้าหมาย	บ่อ	-	10,000	10,000	10,000	10,000	40,000	พต.	ย2.1
	งบประมาณ	ล้านบาท	-	715.0000	715.0000	715.0000	715.0000	2,860.0000		
4. โครงการก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในไร่นา เพื่อพัฒนาคุณภาพการผลิตข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้สู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์										
4.1 ก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในไร่นา เพื่อพัฒนาคุณภาพการผลิตข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้สู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์	เป้าหมาย	ไร่	-	1,580	5,397	5,397	5,396	17,770	พต.	ย2.1
	งบประมาณ	ล้านบาท	-	83.8400	286.3585	286.3585	286.3585	942.9155		
5. โครงการบริหารจัดการผลผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map)										
5.1 บริหารจัดการผลผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map)	เป้าหมาย	ไร่	-	100,000	100,000	100,000	100,000	400,000	พต.	ย2.2
	งบประมาณ	ล้านบาท	-	592.0000	592.0000	592.0000	592.0000	2,368.0000		
6. โครงการจัดทำแผนที่ศักยภาพการผลิตข้าวรายกลุ่มพันธุ์ข้าว										
6.1 จัดทำแผนที่ศักยภาพการผลิตข้าวรายกลุ่มพันธุ์ข้าว	เป้าหมาย	ชุด	-	-	-	1	-	1	กข.	ย2.2
	งบประมาณ	ล้านบาท	-	-	-	6.0000	2.0000	8.0000	กข./สสข.	
7. โครงการเสริมสร้างศักยภาพการผลิตและการกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์ข้าวชุมชน										
7.1 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์	เป้าหมาย (ใหม่)	แห่ง ราย ไร่	-	100	21	-	-	121	สสข.	ย1.1 ย1.2 ย1.3
	เป้าหมาย (ต่อเนื่อง)	แห่ง ราย ไร่	2,379	2,379	2,479	2,500	2,500	2,500		ย1.5 ย2.4 ย2.8
รวม	เป้าหมาย (รวม)	แห่ง ราย ไร่	2,379	2,479	2,500	2,500	2,500	2,500		ย2.9
รวม	งบประมาณ	ล้านบาท	161,2616	212,2800	143,3140	447,7000	456,4500	1,421,0056		

ยุทธศาสตร์/ โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมาย/งบ ประมาณ	หน่วยนับ	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม	หน่วยงาน หลัก	กลยุทธ์	
7.2 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์	เป้าหมาย	แห่ง	-	500	500	500	1,000	2,500	สถช.		
	งบประมาณ	ล้านบาท	-	2,500	2,500	2,500	5,000	12,500			
7.3 สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน	เป้าหมาย (ใหม่)	แห่ง	-	100	21	-	-	121	สถช.		
	เป้าหมาย (ต่อเนื่อง)	แห่ง	-	2,379	2,479	2,500	2,500	2,500			
	เป้าหมาย (รวม)	แห่ง	-	2,479	2,500	2,500	2,500	2,500			
	งบประมาณ	ล้านบาท	-	4,9580	12,5000	25,0000	25,0000	67,4580			
รวม	เป้าหมาย	แห่ง	2,379	2,479	2,500	2,500	2,500	2,500			
	งบประมาณ	ล้านบาท	161,2616	219,7380	158,3140	475,2000	486,4500	1,500,9636			
8. โครงการสร้างความเข้มแข็งของศูนย์ข้าวชุมชนในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี											
8.1 สร้างความเข้มแข็งของศูนย์ข้าวชุมชนในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี	เป้าหมาย	แห่ง	-	548	-	-	-	548	สถช. (งบ COVID-19)	ย1.1 ย1.2	
	งบประมาณ	ล้านบาท	-	1,594,4200	-	-	-	1,594,4200		ย1.3 ย1.5	
9. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดข้าวอย่างยั่งยืนของชุมชนข้าว (แปลงใหญ่)											
9.1 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตต้นทุน เพิ่มผลผลิตต่อไร่	เป้าหมาย (ใหม่)	แห่ง	-	103	500	2,000	3,300	5,903	สถช.	ย1.3	
		ราย	-	5,150	15,000	140,000	231,000	391,150		ย1.4	
	เป้าหมาย (ต่อเนื่อง)	ไร่	-	51,500	250,000	2,000,000	3,296,136	5,597,636		ย1.5	
		แห่ง	3,159	3,159	3,262	3,762	5,762	5,762		ย2.3	
	เป้าหมาย (รวม)	ราย	245,086	245,086	250,236	265,236	405,236	405,236	405,236		ย2.8
		ไร่	3,402,364	3,402,364	3,453,864	3,703,864	5,703,864	5,703,864	5,703,864		ย2.9
	เป้าหมาย (รวม)	แห่ง	3,159	3,262	3,762	5,762	9,062	9,062	9,062		
		ราย	245,086	250,236	265,236	405,236	636,236	636,236	636,236		
	งบประมาณ	ไร่	3,402,364	3,453,864	3,703,864	5,703,864	9,000,000	9,000,000	9,000,000		
	ล้านบาท	491,6509	120,4230	317,8467	561,4509	713,3747	2,204,7462	2,204,7462			

ยุทธศาสตร์/ โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมาย/งบ ประมาณ	หน่วยนับ	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม	หน่วยงาน หลัก	กลยุทธ์	
9.2 แลกเปลี่ยนเรียนรู้การผลิตข้าวของชุมชน	เป้าหมาย	แห่ง	3,159	3,262	1,000	1,000	641	9,062	สสข.		
	งบประมาณ	ล้านบาท	-	36.0000	96.6300	169.8580	252.0000	554.4880			
	เป้าหมาย (ใหม่)	แห่ง	-	103	500	2,000	3,300	5,903	สสข.		
9.3 สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนการวางแผนพื้นที่และเกษตรกร	เป้าหมาย (ต่อเนื่อง)	แห่ง	3,159	3,159	3,262	3,762	5,762	5,762			
	เป้าหมาย (รวม)	แห่ง	3,159	3,262	3,762	5,762	9,062	9,062			
9.4 ปี66-67 เป็นงบประมาณค่าการจัดการ	งบประมาณ	ล้านบาท	-	74.5000	156.3000	244.1800	298.0000	698.4800			
	เป้าหมาย	งาน	-	-	-	1	1	2	สสข		
	งบประมาณ	ล้านบาท	-	-	-	6.3000	6.3000	12.6000			
รวม	เป้าหมาย	แห่ง	3,159.00	3,262.00	3,762.00	5,762.00	9,062.00	9,062.00			
	งบประมาณ	ล้านบาท	491.6509	230.9230	570.7767	981.7889	1,269.6747	3,470.3142			
10. โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตและการตลาดข้าวอินทรีย์											
10.1 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวอินทรีย์	เป้าหมาย (ใหม่)	กลุ่ม	-	-	100	165	165	165	430	กพท.	ย2.3
		ราย	-	-	3,000	4,950	4,950	4,950	12,900		ย2.4
		ไร่	-	-	30,000	49,500	49,500	49,500	129,000		ย2.5
	เป้าหมาย (ต่อเนื่อง)	กลุ่ม	4,765	4,765	2,900	3,000	3,165	3,165	3,165		
		ราย	99,500	99,500	87,000	90,000	94,950	94,950	94,950		
		ไร่	870,000	870,000	870,000	900,000	949,500	949,500	949,500		
	เป้าหมาย (รวม)	กลุ่ม	4,765	4,765	3,000	3,165	3,330	3,330	3,330		
		ราย	99,500	99,500	90,000	94,950	99,900	99,900	99,900		
		ไร่	870,000	870,000	900,000	949,500	999,000	999,000	999,000		
	งบประมาณ	ล้านบาท	-	-	175.6800	175.8400	186.9500	538.4700			

ยุทธศาสตร์/ โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมาย/งบ ประมาณ	หน่วยนับ	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม	หน่วยงาน หลัก	กลยุทธ์
10.2 การเพิ่มศักยภาพด้านมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์	เป้าหมาย	กลุ่ม	-	-	500	1,000	1,830	3,330	กพท.	
		ราย	-	-	15,000	30,000	54,900	99,900		
		ไร่	-	-	150,000	300,000	549,000	999,000		
10.3 ประกวดแข่งขัน ลดต้นทุนการผลิต	งบประมาณ	ล้านบาท	-	-	140,000	153,000	157,950	585,560		
		กลุ่ม	-	-	500	1,000	1,830	3,330	กพท.	
		ราย	-	-	15,000	30,000	54,900	99,900		
10.4 สนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์	งบประมาณ	ไร่	-	-	150,000	300,000	549,000	999,000		
		ล้านบาท	-	-	2,500	10,000	9,150	21,650		
		กลุ่ม	-	-	5	10	10	25	กพท.	
รวม	เป้าหมาย	ล้านบาท	4,765	4,765	3,000	3,165	3,330	3,330		
		แห่ง	-	-	-	-	-	-		
		ล้านบาท	-	-	339,1070	377,0300	398,2500	1,248,9970		
11. โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว										
11.1 ผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวพื้นนุ่มขยายและจำหน่าย	เป้าหมาย	ตัน	86,000	86,000	120,000	150,000	200,000	642,000	กมช.	ย2.4
		ล้านบาท	45,2017	73,9063	247,3300	404,6600	247,3300	1,018,4280		ย2.8
11.2 ส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว	เป้าหมาย	ชมรม	-	50	50	50	50	200	กมช.	
		กลุ่ม	-	-	-	300	370	670		
		ล้านบาท	-	1,8700	7,7500	20,2500	21,8300	51,7000		
11.3 ปรับปรุงระบบการตลาดเมล็ดพันธุ์ข้าว	เป้าหมาย	ระบบ	-	-	1	-	-	1	กมช.	
		ล้านบาท	-	-	3,3000	3,3000	0,3000	6,9000	(ปี66-67 เป็นงบประมาณ ค่าก่อสร้าง)	
11.4 เพิ่มศักยภาพการจัดทำแปลงขยายพันธุ์ของชุมชน	เป้าหมาย (ใหม่)	ชุมชน	-	-	112	217	348	677	กมช.	
		ราย	-	-	2,800	5,425	8,700	16,925		
		ไร่	-	-	56,000	108,500	174,000	338,500		

ยุทธศาสตร์/ โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมาย/งบประมาณ	หน่วยนับ	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม	หน่วยงานหลัก	กลยุทธ์
15. โครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไปปลูกพืชอื่นหรือทำกิจกรรมอื่น ภายใต้การบริหารจัดการที่ดินด้านเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agr-Map)										
15.1 ปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไปปลูกพืชอื่นกิจกรรมอื่น และปรับปรุงข้อมูลพืชเศรษฐกิจ	เป้าหมาย งบประมาณ	ไร่ ล้านบาท	133,757 10.0000	95,000 7.0000	100,000 10.0000	100,000 10.0000	100,000 10.0000	528,757 47.0000	พด. พด.	ย2.5
16. โครงการจัดระบบการปลูกข้าว ภายใต้การส่งเสริมการปลูกพืชหลังนาทดแทนนาปรัง										
16.1 ส่งเสริมการปลูกพืชหลังนาในฤดูนาปรัง	เป้าหมาย งบประมาณ	ไร่ ล้านบาท	- -	- 300.0000	- 300.0000	75,000 300.0000	75,000 300.0000	75,000 1,200.0000	กสท. กสท.	ย2.5
17. โครงการพัฒนาระบบข้อมูลข้าวอัจฉริยะ										
17.1 พัฒนาระบบข้อมูล Big Data ด้านข้าวและชาวนา	เป้าหมาย งบประมาณ	ระบบ ล้านบาท	1 28.9581	- -	- -	- -	- -	1 28.9581	ศสส. ศสส.	ย2.6
17.2 พัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ	เป้าหมาย งบประมาณ	ระบบ ล้านบาท	- -	1 5.0041	1 6.0051	(1) 10.0000	(1) 10.0000	(1) 31.0092	ศสส. ศสส.	
17.3 พัฒนาระบบบูรณาการโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล	เป้าหมาย งบประมาณ	ระบบ ล้านบาท	- -	1 5.1914	1 12.3544	1 20.0000	(70) 20.0000	(70) 57.5458	ศสส. ศสส.	
17.4 การพัฒนาแพลตฟอร์มข้อมูลอัจฉริยะ ในการติดตามสถานการณ์การผลิตข้าว	เป้าหมาย งบประมาณ	ระบบ ล้านบาท	- -	- 50.5108	1 -	(1) 30.0000	(1) 30.0000	(1) 110.5108	ศสส. ศสส.	
รวม	เป้าหมาย งบประมาณ	ระบบ ล้านบาท	1 28.9581	2 10.1955	71 68.8703	3 60.0000	72 60.0000	72 228.0239	กป.	
18. โครงการพัฒนาระบบเตือนภัยธรรมชาติและการระบอบศัตรูข้าว										
18.1 พัฒนาระบบเตือนภัยธรรมชาติและการระบอบศัตรูข้าว และระบบการประกันภัยข้าว	เป้าหมาย งบประมาณ	ระบบ ล้านบาท	1 8.4000	- 2.3696	- 15.0000	1 20.0000	- 25.0000	2 70.7696	สสช./กปช. สสช./กปช.	ย2.7 ย2.4

ยุทธศาสตร์/ โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมาย/งบประมาณ	หน่วยนับ	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม	หน่วยงานหลัก	กลยุทธ์
19. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร										
19.1 ตรวจสอบมาตรฐานข้าว GAP	เป้าหมาย (ใหม่)	กลุ่ม	-	103	500	2,000	3,300	3,300	กรรข.	ข2.8
	เป้าหมาย (ต่อเนื่อง)	กลุ่ม	3,159	3,159	3,262	3,762	5,762	5,762		
	เป้าหมาย (รวม)	กลุ่ม	3,159	3,262	3,762	5,762	9,062	9,062		
	งบประมาณ	ล้านบาท	63.1800	65.2400	75.2400	115.2400	181.2400	500.1400		
19.2 ตรวจสอบมาตรฐาน GAP SEED	เป้าหมาย (ใหม่)	กลุ่ม	-	-	20	30	50	100	กรรข.	
	เป้าหมาย (ต่อเนื่อง)	กลุ่ม	430	430	430	450	480	480		
	เป้าหมาย (รวม)	กลุ่ม	430	430	450	480	530	530		
	งบประมาณ	ล้านบาท	8.6000	8.6000	9.0000	9.6000	10.6000	46.4000		
19.3 ตรวจสอบมาตรฐานข้าวอินทรีย์	เป้าหมาย (ใหม่)	กลุ่ม	-	-	100	165	165	430	กรรข.	
	เป้าหมาย (ต่อเนื่อง)	กลุ่ม	4,765	4,765	2,900	3,000	3,165	3,165		
	เป้าหมาย (รวม)	กลุ่ม	4,765	4,765	3,000	3,165	3,330	3,330		
	งบประมาณ	ล้านบาท	95.3000	95.3000	60.0000	63.3000	66.6000	380.5000		
19.4 ตรวจสอบมาตรฐาน GMP โรงสี	เป้าหมาย	ราย	-	10	10	15	20	20	กรรข.	
	งบประมาณ	ล้านบาท	-	0.2000	0.2000	0.3000	0.4000	1.1000		
19.5 ตรวจสอบผลิตภัณฑ์สินค้าข้าว Q และเครื่องหมักยารับรองข้าวพันธุ์แท้	เป้าหมาย	ผลิตภัณฑ์	-	40	40	50	50	50	กรรข.	
	งบประมาณ	ล้านบาท	-	0.8000	0.8000	1.0000	1.0000	3.6000		
รวม	เป้าหมาย	กลุ่ม	7,933	8,036	6,771	8,937	12,403	12,438		
	งบประมาณ	ล้านบาท	167.0800	170.1400	145.2400	189.4400	259.8400	931.7400		

ยุทธศาสตร์/ โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมาย/งบ ประมาณ	หน่วยนับ	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม	หน่วยงาน หลัก	กลยุทธ์
20. โครงการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปจากข้าว										
20.1 พัฒนาและต่อยอดผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าว	เป้าหมาย	ผลิตภัณฑ์	3,159	3,262	1,000	1,000	641	9,062	กช.	
	งบประมาณ	ล้านบาท	-	36.0000	96.6300	169.8580	252.0000	554.4880	กพพ.	
20.2 ประกวดนวัตกรรมผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าว	เป้าหมาย	ครั้ง	-	103	500	2,000	3,300	5,903	กพพ.	
	งบประมาณ	ล้านบาท	3,159	3,159	3,262	3,762	5,762	5,762	กพพ.	
20.3 ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าว	เป้าหมาย	กลุ่ม	3,159	3,262	3,762	5,762	9,062	9,062	กพพ.	
	งบประมาณ	ล้านบาท	-	74.5000	156.3000	244.1800	298.0000	698.4800	กพพ.	
20.4 สร้างอาคารปฏิบัติการแปรรูป ผลิตภัณฑ์ พร้อมเครื่องมือ อุปกรณ์แปรรูปผลิตภัณฑ์	เป้าหมาย	แห่ง	-	-	-	1	1	2	กพพ.	
	งบประมาณ	ล้านบาท	-	-	-	6.3000	6.3000	12.6000	กพพ.	
รวม	เป้าหมาย	ผลิตภัณฑ์	4	12	8	14	14	52		
	เป้าหมาย	กลุ่ม	-	-	20	40	70	130		
	งบประมาณ	ล้านบาท	2.4000	5.0500	6.9500	209.7900	60.9500	285.1400		
21. โครงการส่งเสริมการพัฒนาแบบตลาดภายในสำหรับสินค้าเกษตร										
21.1 เพิ่มศักยภาพการตลาดข้าว และผลิตภัณฑ์ของชุมชน	เป้าหมาย	กลุ่ม	-	200	200	200	250	650	กช.	
	งบประมาณ	ล้านบาท	-	13.0000	13.0000	15.0000	15.0000	41.0000	กพพ.	๒2.9
21.2 สร้างการรับรู้คุณค่าข้าวและ ผลิตภัณฑ์ข้าว และระบบตรวจสอบย้อนกลับได้ (Traceability)	เป้าหมาย	ครั้ง	100	150	200	200	150	800	กพพ.	
	งบประมาณ	ล้านบาท	14.527	10.215	29.757	40.29	51.482	146.2710	กพพ.	
21.3 สร้างเครือข่ายและเชื่อมโยงตลาด	เป้าหมาย	กลุ่ม	3,159	3,262	3,762	5,762	9,062	9,062		
	ข้าว GAP	ราย	245,086	250,236	265,236	405,236	636,236	636,236		
	เป้าหมาย	กลุ่ม	4,765	4,765	3,000	3,165	3,330	3,330		
	ข้าวอินทรีย์	ราย	99,500	99,500	90,000	94,950	99,900	99,900	กพพ./กตส.	
	งบประมาณ	ล้านบาท	8.68400	18.20200	20.67100	22.67000	24.67000	94.8970		
รวม	เป้าหมาย	กลุ่ม	536	641	200	200	250	650		
	งบประมาณ	ล้านบาท	23.2110	28.4170	63.4280	75.9600	91.1520	282.1680		
22. โครงการจัดงานแสดงสินค้าข้าวและผลิตภัณฑ์ "Thai Rice Expo"										
22.1 จัดงานแสดงสินค้าข้าวและผลิตภัณฑ์ "Thai Rice Expo"	เป้าหมาย	ครั้ง	-	-	-	1	1	2	กช.	
	งบประมาณ	ล้านบาท	-	-	-	50.0000	50.0000	100.0000	กพพ.	๒2.9

ยุทธศาสตร์/ โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมาย/งบ ประมาณ	หน่วยนับ	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม	หน่วยงาน หลัก	กลยุทธ์
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มศักยภาพการวิจัย พัฒนาพันธุ์ และเทคโนโลยีการผลิตข้าว										
23. โครงการปรับปรุงพันธุ์ข้าว										
23.1 ปรับปรุงพันธุ์ข้าวเจ้าพันธุ์ ใหม่	เป้าหมาย	พันธุ์	-	-	2	-	2	4	กช.	ธ3.1 ธ3.3 ธ3.4
	งบประมาณ	ล้านบาท	15.0000	15.0000	15.0000	18.0000	20.0000	83.0000	กช.	
23.2 ปรับปรุงพันธุ์ข้าวเจ้าพันธุ์ แข็ง	เป้าหมาย	พันธุ์	1	1	1	-	1	4	กช.	
	งบประมาณ	ล้านบาท	23.0000	23.0000	17.0000	20.0000	20.0000	103.0000	กช.	
23.3 ปรับปรุงพันธุ์ข้าวหอมไทย	เป้าหมาย	พันธุ์	-	-	1	-	1	2	กช.	
	งบประมาณ	ล้านบาท	9.7000	9.7000	13.8900	15.0000	15.0000	63.2900	กช.	
23.4 ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโภชนาการสูง	เป้าหมาย	พันธุ์	-	-	1	-	1	2	กช.	
	งบประมาณ	ล้านบาท	8.0000	8.0000	17.7700	20.0000	20.0000	73.7700	กช.	
23.5 ปรับปรุงพันธุ์ข้าวเหนียว	เป้าหมาย	พันธุ์	-	1	1	-	-	2	กช.	ธ3.1 ธ3.3 ธ3.4
	งบประมาณ	ล้านบาท	19.8000	19.8000	32.3900	30.0000	30.0000	131.9900	กช.	
รวม	เป้าหมาย	ผลิตภัณฑ์	1	3	5	-	5	14		
	งบประมาณ	ล้านบาท	75.5000	75.5000	96.0500	103.0000	105.0000	455.0500		
24. โครงการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว										
24.1 เทคโนโลยีการปลูกข้าว	เป้าหมาย	เทคโนโลยี	-	1	2	1	3	7	กช.	ธ3.2 ธ3.3 ธ3.4
	งบประมาณ	ล้านบาท	-	26.5000	24.4400	30.0000	30.0000	110.9400	กช.	
24.2 เทคโนโลยีการจัดการน้ำ	เป้าหมาย	เทคโนโลยี	-	1	2	1	1	5	กช.	
	งบประมาณ	ล้านบาท	-	15.0000	34.0000	35.0000	35.0000	119.0000	กช.	
24.3 เทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าว	เป้าหมาย	เทคโนโลยี	-	1	1	4	2	8	กช.	
	ข้าว GAP	ล้านบาท	-	23.5000	16.2500	30.0000	30.0000	99.7500	กช.	
รวม	เป้าหมาย	เทคโนโลยี	-	3	5	6	6	20		
	งบประมาณ	ล้านบาท	-	65.0000	74.6900	95.0000	95.0000	329.6900		

ยุทธศาสตร์/ โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมาย/งบประมาณ	หน่วยนับ	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม	หน่วยงานหลัก	กลยุทธ์
25. โครงการจัดประกวดข้าว										
25.1 การประกวดข้าวเพื่อรองรับและส่งเสริมการส่งออกของตลาดข้าวโลก	เป้าหมาย	ครั้ง	1	2	1	1	1	6	กช.	ย3.1
	งบประมาณ	ล้านบาท	2.7000	5.0000	3.0000	3.0000	3.0000	16.7000		
25.2 การประกวด "ค้นหาพันธุ์ข้าวไทย เพชรเม็ดใหม่เพื่อคนไทย"	เป้าหมาย	ครั้ง	-	1	1	1	1	4	กช.	
	งบประมาณ	ล้านบาท	-	6.0000	6.0000	6.0000	6.0000	24.0000		
รวม	เป้าหมาย	ครั้ง	1	3	2	2	2	10		
รวมงบประมาณทั้งสิ้น	งบประมาณ	ล้านบาท	2.7000	11.0000	9.0000	9.0000	9.0000	40.7000		
	งบประมาณ	ล้านบาท	1,177.1115	5,915.9247	4,306.0915	6,298.5574	5,789.8392	23,547.6343		

หมายเหตุ

กช. = กรมการข้าว

กสท. = กรมส่งเสริมการเกษตร

กมช. = กองเมล็ดพันธุ์ข้าว

กรช. = กองตรวจสอบรับรองมาตรฐานข้าวและผลิตภัณฑ์

งบ COVID-19 = งบประมาณเงินกู้เพื่อแก้ไขปัญหาแยวยและฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ชป. = กรมชลประทาน

กสส. = กรมส่งเสริมสหกรณ์

กชช. = กองวิจัยและพัฒนาข้าว

คสส. = ศูนย์สารสนเทศและการสื่อสาร

พต. = กรมพัฒนาที่ดิน

สสช. = สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว

กพภ. = กองพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าว

สนย. = สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว

ว. = สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว

ยุทธศาสตร์/โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมายปี 2563-2568		งบประมาณปี 2563-2568 (ล้านบาท)	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน												หมายเหตุ			
	เป้าหมาย	หน่วย			กท.	ชป.	พด.	กสท.	กสข.	สสท.	สสภ.	สภ.ภช.	สภ.คท.	สภ.คค.	สภ.คช.	สภ.คค.		สภ.คค.	สภ.คค.	สภ.คค.
8. โครงการสร้างความเข้มแข็งของศูนย์ข่าวชุมชนในการผลิตผลิตภัณฑ์ข่าวคุณภาพดี																				
8.1 สร้างความเข้มแข็งของศูนย์ข่าวชุมชนในการผลิตผลิตภัณฑ์ข่าวคุณภาพดี	548	แห่ง	1,594.4200	ชป.																
9. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดข้าวอย่างยั่งยืนของชุมชนข้าว (แปลงใหญ่)																				
9.1 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตต้นทุน เพิ่มผลผลิตต่อไร่	9,062	แปลง	2,204.7462	ชสข.																
	636,236	ไร่																		
	9,000,000	ไร่																		
9.2 แลกเปลี่ยนเรียนรู้การผลิตข้าวของชุมชน (แห่ง)	9,062	แปลง	554.4880	ชสข.																
9.3 สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนการวางแผนพื้นที่และทำระหนึ่ง	5,903	แห่ง	698.4800																	
	5,762	ไร่																		
	9,062	ไร่																		
9.4 ประกวดแข่งขัน ลดต้นทุน การผลิตและเพิ่มผลผลิต ต่อไร่	2	งาน	12.6000	ชสข.																
10. โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตและการตลาดข้าวอินทรีย์																				
10.1 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวอินทรีย์	3,330	กลุ่ม	538.4700	กท.																
	99,900	ไร่																		
	999,000	ไร่																		
10.2 การเพิ่มศักยภาพด้านมาตรฐานการผลิตข้าว อินทรีย์	3,330	กลุ่ม	585.5600	กท.																
	99,900	ไร่																		
	999,000	ไร่																		
10.3 การเพิ่มศักยภาพด้านการแปรรูปอินทรีย์ข้าวอินทรีย์	3,330	กลุ่ม	21.6500	กท.																
	99,900	ไร่																		
	999,000	ไร่																		
10.4 สนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์	25	กลุ่ม	103.3170	กท.																

ยุทธศาสตร์/โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมายปี 2563-2568		งบประมาณปี 2563-2568 (ล้านบาท)	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน											หมายเหตุ								
	เป้าหมาย	หน่วย			กข.	ช.ป.	พด.	กสท.	กสท.	สปก.	สปก.	มกษ.	กวก.	คณ.	คต.		เอกชน	เกษตร/อาชีพ	สกท.	สถาบันการศึกษา				
15. โครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไปปลูกพืชอื่นหรือทำกิจกรรมอื่น ภายใต้การบริหารจัดการ (Zoning by Agri-Map)					พด.																			
ผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map)																								
15.1 ปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไปปลูกพืชอื่น	528,757	ไร่	47.0000																					
กิจกรรมอื่นและปรับปรุงข้อมูลพืชเศรษฐกิจ																								
16. โครงการจัดระบบการปลูกข้าว ภายใต้การส่งเสริมการปลูกพืชหลังนาทดแทนนาปรัง					กสท.																			
16.1 ส่งเสริมการปลูกพืชหลังนาในฤดูนาปรัง	300.000	ไร่	1,200.0000																					
17. โครงการพัฒนาระบบข้อมูลข้าวอัจฉริยะ					กข.																			
17.1 พัฒนาระบบข้อมูล Big Data ด้านข้าว และชาวนา	1	ระบบ	28,9581																					
17.2 พัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ	1	ระบบ	31.0092																					
17.3 พัฒนาระบบปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล	70	ระบบ	57.5458																					
17.4 การพัฒนาแพลตฟอร์มข้าวอัจฉริยะในการติดตามสถานการณ์การผลิตข้าว	1	ระบบ	110.5108																					
18. โครงการพัฒนาระบบเตือนภัยธรรมชาติและการระบาดศัตรูข้าว					กข.																			
18.1 พัฒนาระบบเตือนภัยธรรมชาติและการระบาดศัตรูข้าว และระบบการประกันภัยข้าว	2	ระบบ	70.7696																					
19. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร					กข.																			
19.1 ตรวจสอบมาตรฐาน ข้าว GAP	9,062	กลุ่ม	500.1400																					
19.2 ตรวจสอบมาตรฐาน GAP SEED	530	กลุ่ม	46.4000																					
19.3 ตรวจสอบมาตรฐาน ข้าวอินทรีย์	3,330	กลุ่ม	380.5000																					
19.4 ตรวจสอบมาตรฐาน GMP ไร่ดี	20	ราย	1.1000																					
19.5 ตรวจสอบผลิตภัณต์สินค้า Q และ เครื่องหมายรับรอง ข้าวพันธุ์แท้	50	ผลิตภัณต์	3.6000																					

ยุทธศาสตร์/โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมายปี 2563-2568		หน่วยงานหลัก	หน่วยงานสนับสนุน										หมายเหตุ				
	เป้าหมาย	หน่วย		กข.	ชป.	พต.	กสส.	กสส.	สศก.	ส.กษ.	ม.กช.	กวก.	คณ.		คต.	เอกชน	เกษรกร/ส่งออก	อภ.ส.
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มศักยภาพการวิจัย พัฒนาพันธุ์ และเทคโนโลยีการผลิตข้าว																		
23. โครงการปรับปรุงพันธุ์ข้าว																		
23.1	ปรับปรุงพันธุ์ข้าวเจ้าพันธุ์มูม	4	พันธุ์	83.0000														
23.2	ปรับปรุงพันธุ์ข้าวเจ้าพันธุ์เส็ง	4	พันธุ์	103.0000														
23.3	ปรับปรุงพันธุ์ข้าวเจ้าหอมไทย	2	พันธุ์	63.2900														
23.4	ปรับปรุงพันธุ์ข้าวเจ้าโภชนาการสูง	2	พันธุ์	73.7700														
23.5	ปรับปรุงพันธุ์ข้าวเหนียว	2	พันธุ์	131.9900														
24. โครงการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว																		
24.1	เทคโนโลยีการปลูกข้าว	7	เทคโนโลยี	110.9400														
24.2	เทคโนโลยีการจัดการน้ำ	5	เทคโนโลยี	119.0000														
24.3	เทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าว	8	เทคโนโลยี	99.7500														
25. โครงการจัดประกวดข้าวพันธุ์ใหม่																		
25.1	การประกวดข้าวเพื่อรองรับและส่งเสริมการส่งออกของตลาดข้าวโลก	6	ครั้ง	16.7000														
25.2	การประกวด "ค้นหา พันธุ์ข้าวไทย เพชรเม็ดใหม่ เพื่อตอบโจทย์"	4	ครั้ง	24.0000														
รวมงบประมาณทั้งสิ้น				23,547.6343														

หมายเหตุ

กข. = กรมการข้าว

ชป. = กรมชลประทาน

พต. = กรมพัฒนาที่ดิน

กสส. = กรมส่งเสริมการเกษตร

กสส. = กรมส่งเสริมสหกรณ์

สศก. = สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ส.กษ. = สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ม.กช. = สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

กวก. = กรมวิชาการเกษตร

คณ. = กรมการค้าภายใน

คต. = กรมการค้าต่างประเทศ

เอกชน = บริษัท ห้างร้าน

เกษรกร = กลุ่มเกษตรกร ศูนย์ข้าวชุมชน สมาคมชาวนา สมาคมผู้ส่งออกข้าว สมาคมโรงสีข้าว

อภ.ส. = ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

สถาบันการศึกษา = สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอโครงการ (Project Brief) ของโครงการภายใต้แผนยุทธศาสตร์ข้าวไทย ปี 2563-2567

กรมการข้าวได้รวบรวมข้อเสนอโครงการ (Project Brief) ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ข้าวไทย ปี 2563-2567 ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 25 โครงการ ดำเนินการตั้งแต่ปี 2563-2567 ซึ่งประกอบไปด้วยหัวข้อที่สำคัญ ดังนี้

1. โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) (กรมการข้าว)

1. หลักการและเหตุผล

การผลิตข้าวของเกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการตลาดและหลักวิชาการที่ถูกต้องเหมาะสมในการผลิต เกษตรกรมีอายุเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และขาดการสืบสานอาชีพจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการผลิตข้าว จึงควรมีแนวทางในการยกระดับรายได้ ฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้สูงขึ้นเพื่อให้ครอบครัวเกษตรกร มีมาตรฐานการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นเทียบเท่ากับคนในสาขาอาชีพอื่น มีชีวิตอยู่ในสังคมที่สงบสุข และมีการสืบสานอาชีพทำนาอย่างยั่งยืน โดยการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำนากการอบรมเพิ่มศักยภาพเกษตรกรให้สามารถใช้นวัตกรรมสำหรับการวางแผน การผลิต และการตลาด เพื่อสร้างความมั่นคงในการประกอบอาชีพทำนาให้ยั่งยืน จึงควรสนับสนุนให้เกษตรกรมีการต่อยอดความรู้ด้านการทำนาสู่ธุรกิจการเกษตร และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกรของไทยให้พัฒนาเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) และมีช่องทางการสนับสนุนอาชีพการทำนาต่อไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อเสริมสร้างศักยภาพ Smart Farmer ในการใช้ข้อมูลเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมสารสนเทศต่าง ๆ ประกอบการวางแผนการผลิต การแปรรูป และการหาช่องทางการตลาด สามารถจัดทำตัวอย่างแผนธุรกิจเชิงพาณิชย์ได้

2.2 เพื่อสร้างเครือข่ายเกษตรกรผู้นำให้มีการเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ

3. เป้าหมาย

กิจกรรม	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม
1.1 สร้างและพัฒนา ขาวนาปราดเปรื่อง	14,320	149,000	14,897	33,000	48,630	125,747
1.2 สร้างและพัฒนาปราชญ์ชาวนา (Super Farmer)	-	-	-	1,000	1,000	2,000
1.3 สร้างและพัฒนาชาวนารุ่นใหม่ (Young Smart Farmer)	50	100	103	1,000	1,000	2,253
รวม	14,370	15,000	15,000	35,000	50,630	130,000

4. พื้นที่การดำเนินการ

ดำเนินการในพื้นที่ 73 จังหวัดที่เป็นแหล่งผลิตข้าวที่สำคัญ

5. แนวทางการดำเนินการ

5.1 การสำรวจ/คัดกรองเกษตรกร และประเมินคุณสมบัติเป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

5.2 การถอดบทเรียน Smart Farmer ต้นแบบ

5.3 การอบรมเกษตรกร 3 ระดับ ดังนี้ 1) เกษตรกรระดับ Model Smart Farmer อบรมหลักสูตร “การจัดทำแผนธุรกิจเบื้องต้น” 2) เกษตรกรระดับ Existing Smart Farmer อบรมหลักสูตร “การพัฒนาตามคุณสมบัติ เพื่อประเมินยกระดับเป็น Model Smart Farmer” 3) เกษตรกรระดับ Developing Farmer อบรมหลักสูตร “การทำนาแบบยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

5.4 การอบรมเกษตรกร Young Smart Farmer หลักสูตร “เทคโนโลยีการผลิตข้าวให้ มีคุณภาพ และเพิ่มมูลค่า”

5.5 การรับสมัครคัดเลือกเกษตรกร Young Smart Farmer ด้านข้าว เข้าร่วมโครงการฝึกงาน ผู้นำเยาวชนเกษตรกรไทยในประเทศญี่ปุ่น (The Japan Agricultural Exchange Council Japan : JAEC)

6. งบประมาณ

กิจกรรม	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม
1.1 สร้างและพัฒนา ขาวนาปราดเปรื่อง	16.2482	21.3068	29.1670	66.0000	97.2600	230.0117
1.2 สร้างและพัฒนาปราชญ์ชาวนา (Super Farmer)	-	-	-	12.7000	12.7000	25.4000
1.3 สร้างและพัฒนาชาวนารุ่นใหม่ (Young Smart Farmer)	0.4068	1.0790	1.3000	12.7000	12.7000	28.1858
รวม	16.6550	22.3858	30.4967	91.4000	122.6600	283.5975

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ได้รับการสร้างและพัฒนา จำนวน 130,000 ราย

7.2 ผลงานสารคดีของ Smart Farmer ด้านข้าว เป็นตัวอย่างให้เกษตรกรทั่วไปได้รับรู้และสามารถนำไปปฏิบัติตามเพื่อให้เกิดประโยชน์กับเกษตรกรและครอบครัว จำนวน 5 ชุด

2. เพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนและเพิ่มพื้นที่ระบบส่งน้ำ ในพื้นที่เกษตรกรรม (กรมชลประทาน)

ตามแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี ได้กำหนดจะเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน 13,243 ล้านลูกบาศก์เมตร และเพิ่มพื้นที่ระบบส่งน้ำ (ชลประทาน) 17.95 ล้านไร่ และมีเป้าหมายพื้นที่มีระบบส่งน้ำ 17.59 ล้านไร่ ภายในปี 2580 ซึ่งสามารถสนับสนุนการดำเนินการภายใต้ยุทธศาสตร์ข้าว ในด้านการผลิต ปี 2563 – 2567 ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 เรื่อง เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการข้าว กลยุทธ์ที่ 1 ขยายโครงสร้างพื้นฐานการผลิตข้าว โดยเพิ่มแหล่งน้ำในไร่นา จัดรูปแบบแปลงและปรับพื้นที่นา และปรับบำรุงดินให้คลุมคลุมพื้นที่ปลูกข้าวสำคัญ

วัตถุประสงค์

เพิ่มแหล่งน้ำในไร่นา จัดรูปแบบแปลงและปรับพื้นที่นา และปรับบำรุงดินให้คลุมคลุมพื้นที่ปลูกข้าวสำคัญ

เป้าหมาย

หน่วย : ล้านไร่

กิจกรรม	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม
เป้าหมาย(ใหม่)	17.59	-	-	-	-	17.59
เป้าหมาย (ต่อเนื่อง)	-	17.59	17.59	17.59	17.59	17.59
รวม	17.59	17.59	17.59	17.59	17.59	17.59

3. โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นา นอกเขตชลประทาน (กรมพัฒนาที่ดิน)

1. หลักการและเหตุผล

ทรัพยากรน้ำเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์ เป็นปัจจัยสำคัญในกระบวนการผลิตทางการเกษตร ประเทศไทยมีพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมดประมาณ 149.26 ล้านไร่ เป็นพื้นที่ที่มีระบบชลประทานหรือพื้นที่ในเขตชลประทานประมาณ 30.97 ล้านไร่ พื้นที่ที่เหลือ 118.29 ล้านไร่ เป็นพื้นที่นอกเขตชลประทานที่มีปัญหาการขาดแคลนน้ำ ปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการทำเกษตรกรรมได้ตลอดทั้งปี และยังมีความต้องการน้ำต้นทุนโดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง จึงจัดทำโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร โดยให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการสมทบค่าใช้จ่าย 2,500 บาท เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร สนับสนุนการทำเกษตรแบบผสมผสาน

2. วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกษตรกรมีแหล่งน้ำไว้ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ทำการเกษตรนอกเขตชลประทาน เพื่อบรรเทาผลกระทบจากฝนทิ้งช่วง หรือภัยแล้ง

3. เป้าหมาย

ปี	2563	2564	2565	2566	2567	รวม
ก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นาขนาด 1,260 ลบ.ม.(บ่อ)	-	10,000	10,000	10,000	10,000	40,000

4. พื้นที่การดำเนินการ

พื้นที่นอกเขตชลประทานทั่วประเทศ

5. แนวทางการดำเนินการ

การคัดเลือกเกษตรกร และการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย เงื่อนไขการเข้าร่วมโครงการ พื้นที่ที่เกษตรกรเป็นเจ้าของ มีเอกสารสิทธิ์ และมีหนังสือยินยอมให้เข้าขุดสระน้ำ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จะต้องพร้อมมีส่วนร่วมสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการขุดสระ ได้แก่ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและค่าขนย้ายเครื่องจักร 2,500 บาท และ การติดตาม ให้คำแนะนำการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำในไร่

6. งบประมาณ

ปี	2563	2564	2565	2566	2567	รวม
ค่าก่อสร้างแหล่งน้ำและค่าควบคุมงาน (ล้านบาท)	-	-	712.0000	712.0000	712.0000	2,136.0000

7. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากน้ำต้นทุนในสระน้ำในไร่นา ร่วมกับแหล่งน้ำอื่นๆ เพื่อทำเกษตรกรรมในสภาวะปกติ และใช้เป็นแหล่งน้ำต้นทุนในการบรรเทาปัญหาการขาดแคลนน้ำในสภาวะภัยแล้ง หรือฤดูที่ฝนทิ้งช่วงได้ นอกจากนี้เกษตรกรมีทางเลือกในการทำกิจกรรมทางการเกษตรที่หลากหลายขึ้น และมีแหล่งอาหารสำหรับบริโภคช่วยลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

4. โครงการก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในไร่นา เพื่อพัฒนาคุณภาพดิน (กรมพัฒนาที่ดิน)

1. หลักการและเหตุผล

พื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ ส่วนใหญ่จะแห้งแล้งมากในฤดูแล้งและในฤดูฝนน้ำจะท่วมทุกปี ใต้ดินลงไป ก็พบสภาพดินเค็ม และสภาวะขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งและสภาวะน้ำท่วมที่เกิดขึ้นสลับกันในช่วงทำนา นับเป็นภัยพิบัติอย่างยิ่งแก่ชาวทุ่งกุลาร้องไห้ จึงต้องพัฒนาที่ดิน ก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยการปรับปรุงพื้นที่นาเพื่อพัฒนาพื้นที่ให้เหมาะสมกับการเพาะปลูกข้าว หอมมะลิเพื่อการส่งออก และเพื่อบรรเทา สภาวะน้ำท่วม โดยการระบายน้ำออกจากพื้นที่ลดความเสียหายที่ เกิดกับต้นข้าว และในสภาวะฝนทิ้งช่วง สามารถนำน้ำที่อยู่ในคลองระบายน้ำทิ้งมาใช้ได้

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อพัฒนาการผลิตข้าวหอมมะลิให้มีคุณภาพสูงในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้
- 2.2 เพื่อพัฒนาระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

3. เป้าหมาย

กิจกรรม	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม
ก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ (ไร่)	-	17,770	(17,770)	(17,770)	(17,770)	(17,770)

ในพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ ร้อยเอ็ด สุรินทร์ มหาสารคาม ศรีสะเกษ และยโสธร

4. แนวทางการดำเนินการ

4.1 เพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้โดยก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำโดยการปรับปรุงพื้นที่นา เพื่อพัฒนาพื้นที่ให้ เหมาะสมกับการเพาะปลูกข้าวหอมมะลิเพื่อการส่งออกและเพื่อบรรเทา สภาวะน้ำท่วม

4.2 พัฒนาคุณภาพดิน ปรับปรุงบำรุงดินเพื่อยกระดับผลผลิตข้าวคุณภาพสูง

5 งบประมาณ

กิจกรรม	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม
ค่าก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ (ไร่)	-	83.8400	286.3585	286.3585	286.3585	942.9155

6. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรในพื้นที่เกิดความรูู้ ความเข้าใจในการปรับปรุงและฟื้นฟูดินด้วยอินทรีย์วัตถุและพื้นที่เป้าหมาย ที่ได้รับการปรับปรุงและฟื้นฟูให้มีความชุ่มชื้นในดิน ดินมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น และช่วยเพิ่มธาตุอาหาร ในดินและมุ่งสู่การผลิตในรูปแบบมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

5. โครงการบริหารจัดการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตร เพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) (กรมพัฒนาที่ดิน)

1. หลักการและเหตุผล

จำแนกเขตการใช้ที่ดินได้ 4 ระดับ คือ S1 = เหมาะสมมาก S2 = เหมาะสมปานกลาง S3 = เหมาะสมน้อย และ N = ไม่เหมาะสม สามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลในการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ ในกรณีที่สินค้าเกษตร ที่ผลิตได้ไม่ตรงต่อความต้องการของตลาด และนำมาจำกัดการปลูก หรือลดผลผลิตส่วนที่เกินความต้องการได้ โดยการลดการปลูกในเขตพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม เหมาะสมน้อย และปานกลาง จึงให้ความสำคัญกับพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) โดยเฉพาะในพื้นที่ ที่ปลูกข้าว ซึ่งมีจำนวนมากถึง 8.5 ล้านไร่ ทั่วประเทศ ให้เกิดการปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม เพื่อทำการเกษตรผสมผสาน ให้เกิดผลผลิตที่เหมาะสม จึงดำเนินการปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าวเพื่อทำการเกษตรผสมผสาน

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อส่งเสริม สนับสนุน สร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตพืชในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมไปสู่พืชที่มีศักยภาพตามสภาพพื้นที่

2.2 เพื่อปรับโครงสร้างการผลิตในพื้นที่เหมาะสมน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยปรับเปลี่ยนไปผลิตสินค้าอื่นที่มีศักยภาพสูงกว่าสินค้าชนิดเดิม

3. เป้าหมาย

กิจกรรม	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม
ค่าพัฒนาที่ดินสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map (ล้านบาท)	-	100,000	100,000	100,000	100,000	400,000

4. แนวทางการดำเนินการ

4.1 ขับเคลื่อนการดำเนินงานบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) ปรับเปลี่ยนพื้นที่เกษตรกรรมในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม(S3) และไม่เหมาะสม (N) เป็นการผลิดอย่างอื่นที่มีศักยภาพด้านการผลิต

4.2 วิเคราะห์ศักยภาพ วางแผน เพื่อกำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนการผลิตไปสู่สินค้าอื่นที่มีศักยภาพ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

5 งบประมาณ (จำแนกรายปี)

กิจกรรม	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม
พัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตาม (ล้านบาท)	-	591.4500	591.4500	591.4500	591.4500	2,077.8000

6. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการวางแผนการผลิตพืชตามระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri- Map)

6. โครงการการจัดทำแผนที่ศักยภาพ การผลิตข้าวรายกลุ่มพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)

1. หลักการและเหตุผล

การวางแผนการผลิตข้าวให้ตรงกับความต้องการของตลาดทั้งชนิดและปริมาณ คุณภาพ และเวลานับว่ามีความสำคัญยิ่งที่จะให้ชาวนาจำหน่ายข้าวได้ในราคาที่สูง ซึ่งการกำหนดพื้นที่เหมาะสมหรือไม่พื้นที่ไม่เหมาะสมจะตอบสนองเรื่องชนิดและปริมาณ คุณภาพ และเวลาได้ จึงต้องมีการจัดทำแผนที่ศักยภาพการผลิตข้าวรายกลุ่มพันธุ์ในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศไทย

2. วัตถุประสงค์

เพื่อจัดทำแผนที่ศักยภาพการผลิตข้าวรายกลุ่มพันธุ์ในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศไทย

3. กลุ่มเป้าหมาย

จัดทำแผนที่ศักยภาพการผลิตข้าวรายกลุ่มพันธุ์ข้าว 1 ชุด

4. แนวทางการดำเนินการ

4.1 นำข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรของชาวนา ประกอบด้วย ข้อมูลรายแปลง รายชื่อชาวนา พันธุ์ข้าว พิกัดแปลง ขนาดพื้นที่ วันปลูกและเก็บเกี่ยวข้าว ผลผลิตข้าวจากกรมส่งเสริมการเกษตร ในรูป Text file มาแปลงให้อยู่ในรูปของ Excel จากนั้นนำไปเชื่อมโยงกับข้อมูลเชิงพื้นที่และแสดงผลของแผนที่

4.2 นำข้อมูลพื้นที่ปลูกข้าวจาก GISTDA มาพิจารณาประกอบกับข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกร เพื่อประเมินพื้นที่ปลูกข้าว นิเวศ กลุ่มพันธุ์ข้าว ข้อมูลพื้นที่ความเหมาะสมของพื้นที่ปลูกข้าวจากกรมพัฒนาที่ดินที่ปรับปรุง Crop requirements ของข้าวรายกลุ่มพันธุ์ปรับปรุงระดับความเหมาะสม

6. งบประมาณ

วงเงินรวม 8 ล้านบาท แยกเป็น ปี 2566 จำนวน 6 ล้านบาท และปี 2567 จำนวน 2 ล้านบาท

7. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

กรมการข้าวนำแผนที่ศักยภาพการผลิตข้าวรายกลุ่มพันธุ์ข้าวไปส่งเสริมการปลูกข้าวในตรงกับศักยภาพของพื้นที่ข้าว

7. โครงการเสริมสร้างศักยภาพการผลิตและ การกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์ข้าวชุมชน (กรมการข้าว)

1. หลักการและเหตุผล

ศูนย์ข้าวชุมชนเป็นองค์กรชาวนาที่กรมการข้าว ดูแลมีบทบาทหน้าที่ในการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีในชุมชน เป็นศูนย์เรียนรู้ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าว รวมทั้งเป็นศูนย์กลางการพัฒนาข้าวของชุมชน ดำเนินงานกิจกรรมต่อเนื่องในลักษณะ การบริหารจัดการแบบชุมชนมีส่วนร่วม ยังมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น การสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง ขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี อีกทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่ทำหน้าที่เป็น พี่เลี้ยงในระดับพื้นที่มีจำนวน ไม่เพียงพอ จึงส่งผลให้ศูนย์ข้าวชุมชน ขาดความเข้มแข็งไม่สามารถดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องเสริมสร้างศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ให้เพียงพอต่อความต้องการของชาวนาในชุมชนและของประเทศ ตลอดจนการสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายอย่างเป็นระบบมากขึ้น รวมทั้งผลักดันให้ศูนย์ข้าวชุมชนมีส่วนร่วมในดำเนินงานเชิงนโยบาย

2. วัตถุประสงค์

เพื่อสนับสนุนการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีให้เพียงพอต่อความต้องการของชุมชน และเสริมสร้างความเข้มแข็งศูนย์ข้าวชุมชนในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี

3. กลุ่มเป้าหมาย

เป้าหมาย		ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม
แปลงใหม่	กลุ่ม		100	21	-	-	121
	ราย		2,000	420	-	-	2,420
	ไร่		20,000	4,200	-	-	24,200
แปลงต่อเนื่อง	กลุ่ม	2,379	2,379	2,479	2,500	2,500	2,500
	ราย	47,580	47,580	49,580	50,000	50,000	50,000
	ไร่	475,800	475,800	495,800	500,000	500,000	500,000
รวม	กลุ่ม	2,379	2,479	2,500	2,500	2,500	2,500
	ราย	47,580	49,580	50,000	50,000	50,000	50,000
	ไร่	475,800	495,800	500,000	500,000	500,000	500,000

4. พื้นที่การดำเนินการ

จังหวัดที่ศูนย์ข้าวชุมชนขึ้นทะเบียนกับกรมการข้าว จำนวน 74 จังหวัด

5. แนวทางการดำเนินการ

5.1 กิจกรรมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีจากกรมการข้าว แห่งๆ ละ 3 ตัน กระจอบบรรจุเมล็ดพันธุ์ข้าว แห่งๆ ละ 500 ใบ ตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าว อบรมผู้แทนศูนย์ข้าวชุมชน หลักสูตรการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี (GAP Seed) อบรมผู้แทน ศูนย์ข้าวชุมชน หลักสูตรการตลาดและบริหารจัดการองค์กรศูนย์ข้าวชุมชน

5.2 กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การผลิตข้าวของชุมชน การสัมมนาวางแผนการดำเนินงานจัดทำศูนย์ข้าวชุมชนต้นแบบ

5.3 กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน สัมมนาชี้แจงการดำเนินงานโครงการ ประชุมหน่วยงานภาคีสัมมนาเชื่อมโยงเครือข่ายศูนย์ข้าวชุมชนระดับประเทศและองค์กรชาวนา

6. งบประมาณ

หน่วย	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม
ล้านบาท	161.2616	212.2800	143.3140	480.4200	489.7200	1,486.9956

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ศูนย์ข้าวชุมชน จำนวน 800 แห่ง ผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีให้เพียงพอต่อความต้องการ ของชุมชนและของประเทศ

7.2 สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งของศูนย์ข้าวชุมชนในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี

8. โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของศูนย์ข้าวชุมชน ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว) (งบCOVID-19)

1. หลักการและเหตุผล

เสริมสร้างศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ให้เพียงพอต่อความต้องการของชาวนาในชุมชนและของประเทศ ตลอดจนการสร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายอย่างเป็นระบบมากขึ้น รวมทั้งผลักดันให้ศูนย์ข้าวชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมการดำเนินงานเชิงนโยบาย ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในระดับพื้นที่มากขึ้น และมีความสอดคล้องกับการพัฒนาตามแผนพัฒนาการเกษตร

2. วัตถุประสงค์ของโครงการ

เพื่อเพิ่มปริมาณและศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์ข้าวชุมชน โดยการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีและเครื่องจักรกลทางการเกษตรที่ใช้ในการผลิตและปรับปรุงคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าว และฟื้นฟูเศรษฐกิจระดับฐานรากจากวิกฤตเศรษฐกิจจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา

3. เป้าหมายของโครงการ

ศูนย์ข้าวชุมชน 548 แห่ง เกษตรกร 10,960 ครัวเรือน ในพื้นที่ 61 จังหวัด มีการนำเทคโนโลยีไปใช้ในการผลิต

4. วิธีการดำเนินการ

- 1) ปรับปรุงเครื่องจักรปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์จัดหาชุดเครื่องซังบรรจุ 20 ชุด
- 2) ปรับปรุงเพิ่มเติมระบบไฟฟ้าควบคุมเครื่องจักรอุปกรณ์โรงงานปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ให้สามารถจ่ายกระแสไฟฟ้าให้กับเครื่องจักรอุปกรณ์ 18 แห่ง
- 3) เพิ่มศักยภาพการปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 5 แห่ง
- 4) ก่อสร้างอาคารพร้อมติดตั้งเครื่องจักรอุปกรณ์เพื่อการปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ 4 แห่ง

5. พื้นที่ดำเนินงาน

ศูนย์ข้าวชุมชน จำนวน 548 ศูนย์

6. งบประมาณ

งบประมาณรวม 1,594.1561 แยกเป็น งบดำเนินงาน 28.4430 ล้านบาท และงบลงทุน 1,565.7131 ล้านบาท (งบCOVID-19)

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) สมาชิกศูนย์ข้าวชุมชน ไม่น้อยกว่า 10,960 ครัวเรือน จาก 548 แห่ง มีความเข้มแข็งในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวและข้าวคุณภาพดีมากขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการผลิตและการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว
- 2) ชาวนาในพื้นที่โดยรอบศูนย์ข้าวชุมชนและทั้งประเทศ สามารถเข้าถึงเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี

9. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดข้าว อย่างยั่งยืนของชุมชนข้าว (แปลงใหญ่) (กรมการข้าว)

1. หลักการและเหตุผล

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีนโยบาย ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มเพื่อทำการผลิตในระบบเกษตรแปลงใหญ่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตต่อหน่วย ยกย่องมาตรฐานผลผลิต และบริหารจัดการกลุ่ม/ผลผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทาน มีการบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงาน โดยมุ่งเน้นให้เกษตรกรมีโอกาสเข้ามาสู่การส่งเสริมในระบบเกษตรแปลงใหญ่ให้มากขึ้น นอกจากนี้ยังได้มีการร่วมดำเนินการระบบเกษตรแปลงใหญ่กับภาคเอกชนในรูปแบบของนาแปลงใหญ่ประชารัฐ เพื่อนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวของเกษตรกร

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มทำการผลิต มีการบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อให้เกิดการรวมกันผลิตและรวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน

2.2 เพื่อให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตและมีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน ภายใต้การบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

2.3 เพื่อให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต และมีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน ภายใต้การบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

3. เป้าหมาย

เป้าหมาย		ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม
แปลงใหม่	กลุ่ม		103	500	2,000	3,300	5,903
	ราย		5,150	15,000	140,000	231,000	391,150
	ไร่		51,500	250,000	2,000,000	3,296,136	5,597,636
แปลงต่อเนื่อง	กลุ่ม	3,159	3,159	3,262	3,762	5,762	5,762
	ราย	245,086	245,086	250,236	265,236	405,236	405,236
	ไร่	3,402,364	3,402,364	3,453,864	3,703,864	5,703,864	5,703,864
รวม	กลุ่ม	3,159	3,262	3,762	5,762	9,062	9,062
	ราย	245,086	250,236	265,236	405,236	636,236	636,236
	ไร่	3,402,364	3,453,864	3,703,864	5,703,864	9,000,000	9,000,000

4. พื้นที่การดำเนินการ

ใน 72 จังหวัดที่เป็นแหล่งผลิตข้าวที่สำคัญ (จังหวัดที่ไม่ได้ดำเนินการ ได้แก่ จังหวัดภูเก็ต ระนอง สมุทรสาคร สมุทรสงคราม และจังหวัดจันทบุรี) 852 อำเภอ และ 7,256 ตำบล

5. แนวทางการดำเนินงาน

5.1 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตต่อไร่ โดยการบริหารจัดการชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน การพัฒนาด้านการผลิต การพัฒนาด้านการตลาด

5.2 แลกเปลี่ยนเรียนรู้การผลิตข้าวของชุมชน

5.3 สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เสริมสร้างสมรรถนะคณะกรรมการและเครือข่าย

5.4 ประกวดแข่งขัน ลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตต่อไร่ ในชุมชนนาแปลงใหญ่ ในการลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิต เพื่อกระตุ้นให้เกิดต้นแบบในการเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับชุมชนชาวนาอื่นๆ ต่อไป

6. งบประมาณ

กิจกรรม	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม
เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตลด ต้นทุน เพิ่มผลผลิตต่อไร่	491.6509	120.4230	317.8467	561.4509	713.3747	2,204.7462
แลกเปลี่ยนเรียนรู้การผลิตข้าวของชุมชน		36.0000	96.6300	169.8580	252.0000	518.4880
สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน		74.5000	156.3000	244.1800	298.0000	698.4800
ประกวดแข่งขัน ลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตต่อไร่				6.3000	6.3000	12.6000
รวม	791.6509	530.9230	870.7767	1,281.7889	1,569.6747	4,934.3142

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 กลุ่มชาวนาผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพดี ได้มาตรฐาน สำหรับกระจาย ใช้ในชุมชนของตนเองอย่างเพียงพอ

7.2 กลุ่มชาวนาผู้ผลิตข้าวคุณภาพ ประมาณ 646,200 ราย พื้นที่ 9,000,000 ไร่ สามารถผลิตข้าวเปลือกคุณภาพดีได้ประมาณ 4,500,000 ตันข้าวเปลือก ลดต้นทุนการผลิตได้ตันละประมาณ 1,000 บาท คิดเป็นมูลค่าประมาณ 4,500 ล้านบาท

7.3 สร้างชุมชนชาวนาที่มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน จำนวน 7,250 ชุมชน และเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับชุมชนชาวนาอื่น ๆ ได้

7.4 กลุ่มนาแปลงใหญ่มีการใช้เทคโนโลยีเกษตรกรรมแบบอัจฉริยะในการผลิตข้าว และบริหารจัดการผลผลิตข้าว สำหรับการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตต่อหน่วยและคุณภาพผลผลิต และเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับชุมชนชาวนาอื่น ๆ ได้

10. โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิต และการตลาดข้าวอินทรีย์ ปี 2565 (กรมการข้าว)

1. หลักการและเหตุผล

ยุทธศาสตร์การพัฒนากษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2564 ได้กำหนดเป้าหมายเพิ่มพื้นที่เกษตรอินทรีย์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ต่อปี รวมถึงความต้องการของตลาดสินค้าอินทรีย์ในประเทศไทยมีเพิ่มมากขึ้นตามกระแสการรักษาสุขภาพ แต่ปริมาณสินค้าอินทรีย์ไม่เพียงพอต่อการจำหน่าย ซึ่งในส่วนของเกษตรกร มีผลผลิตเกษตรอินทรีย์ที่ยังไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ดังนั้นจึงส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าข้าวอินทรีย์ที่ได้มาตรฐาน Organic Thailand เพื่อส่งเสริมการผลิตสินค้าข้าวให้มีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้ผลิต ผู้บริโภค และรักษาสภาพแวดล้อม การผลิตข้าวอินทรีย์จึงเป็นทางเลือกที่ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคในยุคสมัยที่เปลี่ยนไป และเป็นการสร้างโอกาสให้กับผู้ประกอบการขนาดเล็กและขนาดกลาง รวมทั้งยังเป็นการส่งเสริมการผลิต การบริโภคภายในประเทศ ลดการใช้พลังงานในการขนส่งวัตถุดิบ ให้เป็นรากฐานเศรษฐกิจชุมชน ที่เข้มแข็ง ตามหลักการของการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development)

2. วัตถุประสงค์ของโครงการ

ขยายพื้นที่การผลิตข้าวให้ได้รับการรับรองมาตรฐานข้าวอินทรีย์ ส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์ ใช้ผลผลิตข้าวอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานนำไปเพิ่มมูลค่า เพื่อให้ผู้ผลิตข้าวอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานข้าวอินทรีย์ (Organic Thailand) ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ต่างประเทศ

3. เป้าหมาย

เป้าหมาย		ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม
แปลงใหม่	กลุ่ม	-	-	100	165	165	430
	ราย	-	-	3,000	5,000	5,000	13,000
	ไร่	-	-	30,000	50,000	50,000	130,000
แปลงต่อเนื่อง	กลุ่ม	47,650	47,650	2,900	3,000	3,165	3,165
	ราย	99,500	99,500	87,000	90,000	95,500	95,500
	ไร่	870,000	870,000	870,000	900,000	950,000	950,000
รวม	กลุ่ม	47,650	47,650	3,000	3,165	3,330	3,330
	ราย	99,500	99,500	90,000	94,950	99,900	99,900
	ไร่	870,000	870,000	900,000	949,950	999,000	999,000

4. แนวทางการดำเนินการ

4.1 การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวอินทรีย์ โดยส่งเสริมการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพ ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อป้องกันกำจัดศัตรูข้าว ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรในนาข้าวอินทรีย์ พัฒนากษตรกรเพื่อเป็นที่ปรึกษาแก่เกษตรกรกลุ่มใหม่ สร้างเครือข่ายผู้ผลิตและจำหน่าย และแปรรูปข้าวอินทรีย์ และรวบรวมข้อมูลผู้ผลิตข้าวอินทรีย์

4.2 การเพิ่มศักยภาพด้านมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ โดยเพิ่มศักยภาพกลุ่มเกษตรกรผลิตข้าวอินทรีย์มาตรฐานข้าวอินทรีย์ไทย (Organic Thailand) ยกกระดับมาตรฐานข้าวอินทรีย์ (มาตรฐานไทยสู่มาตรฐานต่างประเทศ)

4.3 การเพิ่มศักยภาพด้านการแปรรูป โดยพัฒนาและส่งเสริมโรงสีข้าวให้ได้รับการรับรองมาตรฐานอินทรีย์ขอขายแปรรูป และขอขายคัดบรรจุ และต่อยอดข้าวอินทรีย์เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในผลิตภัณฑ์อาหาร

4.4 การเพิ่มศักยภาพด้านตลาด โดยเชื่อมโยงตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ และร่วมจัดงานประชาสัมพันธ์ข้าวอินทรีย์

4.6 สนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์ เช่น รถดำนา นั่งขับ พร้อมถาดเพาะ เครื่องหยด (8 แถว 4 แถว ตามความเหมาะสมของกลุ่ม) และเครื่องซีลสุญญากาศ

4.7 สนับสนุนเงินอุดหนุนเกษตรกร

5. งบประมาณ

กิจกรรม	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม
1. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวอินทรีย์	-	-	175.6800	175.8400	186.9500	538.4700
2. การเพิ่มศักยภาพด้านมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์	75.55	59.057	144	159.6	164.55	602.76
3. การเพิ่มศักยภาพด้านการแปรรูปอินทรีย์ ขอขายแปรรูปและขอขายคัดบรรจุ	-	-	4.7000	13.3000	14.8000	32.8000
4. เพิ่มศักยภาพด้านการตลาด	-	-	-	-	-	-
5. สนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์	0	0	20.9270	38.1900	44.2000	103.3170
6. สนับสนุนเงินอุดหนุนเกษตรกร	600.0000	600.0000	2,310.0000	1,526.0000	-	5,036.0000
รวม	675.5500	659.0570	2,634.3770	1,874.7400	366.3000	6,210.024

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ผลผลิตข้าวอินทรีย์มาตรฐาน Organic Thailand เป็นที่น่าเชื่อถือของผู้บริโภค มีมูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 3

6.2 เกษตรกรได้ผลผลิตข้าวอินทรีย์มาตรฐานต่างประเทศที่มีมูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 3

11. โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิต และกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)

1. หลักการและเหตุผล

ในกระบวนการผลิตเมล็ดพันธุ์ 4 ระดับ คือ พันธุ์คัด พันธุ์หลัก พันธุ์ขยาย พันธุ์จำหน่าย ที่จะผลิตเมล็ดพันธุ์ให้มีคุณภาพดี เป็นที่ยอมรับจำเป็นจะต้องมีระบบการผลิตที่มีการวางแผน ติดตาม ดูแล กำกับ การปฏิบัติ ควบคุมและตรวจสอบคุณภาพเมล็ดพันธุ์ทุกขั้นตอนของกระบวนการผลิตให้ถูกต้อง ตามหลักวิชาการเหมาะสมและรวดเร็วทันสถานการณ์ จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณที่มากพอ รวมทั้งต้องสามารถบริหารจัดการงบประมาณ ให้มีความคล่องตัว สอดคล้องกับภารกิจ

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อผลิตข้าวเมล็ดพันธุ์และกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวมีคุณภาพสูง สนับสนุนส่วนราชการ เครือข่ายผู้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์จำหน่ายแก่เกษตรกรทั่วไป

2.2 เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการเชื่อมโยงเครือข่ายผู้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวพัฒนา และส่งเสริมรับรองร้านจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี Good Rice Seed Shop

2.3 เพื่อให้มีโปรแกรมคอมพิวเตอร์ระบบการผลิตและการกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ทันสมัย

3. เป้าหมาย

กิจกรรม	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม
1. ผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวชั้นพันธุ์ขยายและจำหน่าย (ตัน)	86,000	86,000	120,000	150,000	200,000	642,000
2. ส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว (ชมรม/กลุ่ม)	-	50	50	50/300	50/370	50/370
3. ปรับปรุงระบบการตลาดเมล็ดพันธุ์ข้าว	-	-	1	(1)	(1)	(1)
4. เพิ่มศักยภาพการจัดทำแปลงขยายพันธุ์ของชุมชน (ชุมชนทั้งชุมชนใหม่และชุมชนต่อเนื่อง)	430	430	521	738	1,086	1,086

4. แนวทางการดำเนินการ

4.1 ผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวชั้นพันธุ์ขยายและจำหน่าย โดยจัดทำแปลงขยายพันธุ์ข้าวผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวไปการปลูก จัดซื้อเมล็ดพันธุ์คั้นจากเกษตรกรผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ข้าว การจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ และถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

4.2 ส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว โดยพัฒนาและส่งเสริมการเชื่อมโยงเครือข่ายผู้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว รับรองร้านจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี Good Rice Seed Shop และ ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวด้วยการปฏิบัติที่ดี (GAP Seed)

4.3 ปรับปรุงระบบการตลาดเมล็ดพันธุ์ข้าว โดยจัดทำรายงานการศึกษาเบื้องต้นที่ประกอบด้วย แผนการดำเนินงานโครงการ ความต้องการของระบบ การส่งมอบงาน ทรัพยากรที่ใช้ และแนวทาง ในการบริหารโครงการ ศึกษา วิเคราะห์การพัฒนาระบบการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ ของกองเมล็ดพันธุ์ข้าว แบบฟอร์มการรายงานเรื่องการจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ต่างๆ และระบบงานที่มีการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน และจัดทำระบบการตลาดที่เหมาะสมต่อการใช้งานและการบำรุงรักษา

4.4 เพิ่มศักยภาพการจัดทำแปลงขยายพันธุ์ของชุมชน โดยเผยแพร่ข้อมูลชนิดและปริมาณ เมล็ดพันธุ์ข้าวคงคลังที่มีจำหน่าย และบริการจำหน่าย/จัดส่งเมล็ดพันธุ์ข้าวให้ผู้สั่งซื้อผ่านสื่อออนไลน์ และการจัดหาเครื่องจักรกลและอุปกรณ์เพื่อสนับสนุนการผลิตเมล็ดพันธุ์ การสนับสนุนเครื่องจักรและอุปกรณ์ เพื่อสนับสนุนการเพิ่มศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวดำเนินการสนับสนุน 2 ส่วน

5. งบประมาณ

กิจกรรม	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม
1. ผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวชั้นพันธุ์ขยายและจำหน่าย (ล้านบาท)	45.2017	73.9063	247.3300	404.6600	247.3300	1,018.4280
2. ส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว (ล้านบาท)	0	1.8700	7.7500	20.2500	21.8300	51.7000
3. ปรับปรุงระบบการตลาดเมล็ดพันธุ์ข้าว (ล้านบาท)	0.0000	0.0000	3.3000	3.3000	0.3000	6.9000
4. เพิ่มศักยภาพการจัดทำแปลงขยายพันธุ์ของชุมชน (ล้านบาท)	8.6000	8.6000	10.4200	617.4300	337.8080	982.8580
รวม	53.8017	84.3763	268.8000	1,045.6400	607.2680	2,059.8860

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 เกษตรกรมีผลผลิตเพิ่มขึ้น เนื่องจากได้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพจากกระบวนการเมล็ดพันธุ์ที่บริสุทธิ์ ตรงตามลักษณะประจำพันธุ์ ซึ่งมีผลให้ได้ผลผลิตเฉลี่ย/ไร่สูง และคุณภาพของผลผลิตได้มาตรฐานและได้คุณภาพของข้าวเปลือก ข้าวสาร และข้าวสุกตรงตามมาตรฐาน

6.2 ผลผลิตข้าวทั้งข้าวเปลือกและข้าวสาร มีคุณภาพดีขึ้นทั้งในแง่ความบริสุทธิ์ทางสายพันธุ์ ซึ่งปราศจากการปะปนจากเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์อื่น โดยเฉพาะข้าวแดง จะทำให้ชาวนามีรายได้จากการจำหน่าย ในราคาเพิ่มขึ้น และตรงตามความต้องการของตลาด

6.3 เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเมล็ดพันธุ์ดี

6.4 ผู้ประกอบการและเกษตรกรที่ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

12. โครงการขยายศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)

1. หลักการและเหตุผล

จากแนวโน้มความต้องการใช้เมล็ดพันธุ์ไม่เพียงพอ และชาวนาหันมาเห็นความสำคัญของการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีเพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนให้ต่ำลง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดตั้งศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเพิ่มเติม เพื่อให้มีเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี เพียงพอต่อความต้องการของชาวนาได้อย่างทั่วถึง และทันฤดูกาล ลดปัญหาการเข้าถึงเมล็ดพันธุ์ข้าว สร้างความมั่นคงของเมล็ดพันธุ์ข้าวและความมั่นคงทางอาหาร กรณีการสำรวจเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้เมื่อเกิดภัยธรรมชาติ ตรึงราคาเมล็ดพันธุ์ข้าว และป้องกันการผูกขาดด้านเมล็ดพันธุ์ รองรับผลิตเมล็ดพันธุ์พืชชนิดอื่น ๆ ที่ขาดแคลน เช่น ถั่วเขียว ถั่วเหลือง พืชปุ๋ยสด

2. วัตถุประสงค์

ขยายศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในพื้นที่ขาดแคลน จำนวน 4,000 ตัน/ศูนย์/ปี

3. เป้าหมาย

กิจกรรม	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม
ก่อสร้างศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว (ศูนย์)	1	1	2	1	1	6

เดิมกรมการข้าวมีศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน 23 ศูนย์ ซึ่งมีแผนที่จะสร้างเพิ่ม จำนวน 12 ศูนย์ ซึ่งได้ดำเนินการสร้างศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเสร็จแล้วระหว่างปี 2558-2562 จำนวน 6 ศูนย์ (ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ อำนาจเจริญ บึงกาฬ นครนายก และพิจิตร) อยู่ระหว่างการก่อสร้าง ระหว่างปี 2563-2564 จำนวน 2 ศูนย์ (ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยภูมิ และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวสุพรรณบุรี) และอยู่ระหว่างจะเสนอของบประมาณ ปี 2565-2567 สำหรับก่อสร้างอีก 4 ศูนย์ (ปี 2565 คือศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเพชรบูรณ์และ เชียงราย ปี 2566-2567 คือ มหาสารคาม และนครพนม)

4. งบประมาณ

กิจกรรม	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม
ก่อสร้างศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว (ล้านบาท)	130.0932	91.7391	546.0400	595.9500	234.2360	1,598.0583

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลผลิตข้าวของประเทศไทยมีคุณภาพสูงขึ้น จะทำให้ได้ผลผลิตตรงตามพันธุ์ ลดปัญหาข้าววัชพืชในแปลงนา ทำให้ผลผลิตข้าวของประเทศไทย มีคุณภาพสูงเพิ่มขึ้นเป็นการเพิ่มศักยภาพในการส่งออกข้าวของประเทศไทย

13. โครงการเพิ่มศักยภาพและปรับปรุงเครื่องจักร อุปกรณ์ปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ของ คมช. (กรมการข้าว)

1. หลักการและเหตุผล

จากสถานการณ์การขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ดี กรมการข้าวจึงได้กำหนดแนวทางการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว คุณภาพดีรองรับในระยะเวลา 4 ปีต่อไปข้างหน้าเริ่มตั้งแต่ ปี2564-2567 เพื่อตอบสนองต่อความต้องการใช้ เมล็ดพันธุ์ของเกษตรกร จำนวน 200,000 ตัน โดยปี 2564 กำหนดเป้าหมายการผลิต จำนวน 120,000 ตัน ปี 2565 จำนวน 150,000 ตัน ปี2566 จำนวน 170,000 ตัน และปี2567จำนวน 200,000 ตัน เพื่อยกระดับ รายได้และฟื้นฟูผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำเป็นต้องเพิ่มศักยภาพ และปรับปรุงเครื่องจักรอุปกรณ์ปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อรองรับเป้าหมายการผลิต จากเดิม 86,000 ตัน เพิ่มอีก 34,000 ตัน รวม 120,000 ตัน และในอนาคตจะก่อให้เกิดการให้อาชีพใหม่ ประมาณ 5,383 ราย และกระตุ้น การจ้างแรงงานภาคเกษตร

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อปรับปรุงเครื่องจักรปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์จัดหาชุดเครื่องจักรขังบรรจุ ปรับปรุงเพิ่มระบบ ไฟฟ้าควบคุมเครื่องจักรพร้อมอุปกรณ์ เพิ่มศักยภาพการปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ก่อสร้างอาคารพร้อมติดตั้งเครื่องจักรอุปกรณ์เพื่อการปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ประจำโรงงาน

2.2 เพื่อรองรับผู้ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ถูกเลิกจ้าง

3. แนวทางการดำเนินการ

3.1 ปรับปรุงเครื่องจักรปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์จัดหาชุดเครื่องจักรขังบรรจุ

3.2 ปรับปรุงเพิ่มเติมระบบไฟฟ้าควบคุมเครื่องจักรพร้อมอุปกรณ์โรงงานปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ ให้สามารถจ่ายกระแสไฟฟ้าให้กับเครื่องจักรอุปกรณ์

3.3 เพิ่มศักยภาพการปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว

3.4 ก่อสร้างอาคารพร้อมติดตั้งเครื่องจักรอุปกรณ์เพื่อการปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์

4. งบประมาณ

วงเงิน 1,601.4304 ล้านบาท แยกเป็น งบลงทุน 1,594.1536 ล้านบาท งบดำเนินงาน 7.2768 ล้านบาท ดำเนินการในปี 2564 (งบCOVID-19)

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้คุณภาพผลผลิตข้าวโดยรวมของประเทศสูงขึ้น ตรงตามพันธุ์ มีต้นทุนการผลิตต่ำลง ทำให้ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศได้ เกษตรกรผู้จัดทำแปลงขยายพันธุ์ข้าว และเกษตรกรผู้ผลิต ข้าวที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีรายได้เพิ่มขึ้นและมีชีวิต ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และเกิดการกระตุ้นการจ้างแรงงานภาคเกษตร

14. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการวางแผน

และบริหารจัดการการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร (กรมการข้าว)

1. หลักการและเหตุผล

แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจรจำเป็นต้องได้รับการบริหารจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพ จึงจะบรรลุเป้าหมาย การวางแผนการผลิตข้าวที่จะให้ตรงกับความต้องการของตลาดทั้งชนิด ปริมาณคุณภาพ และเวลา นับว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งที่จะทำให้ชาวนาสามารถจำหน่ายข้าวได้ ในราคาที่สูง มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดให้ผู้เกี่ยวข้องได้ร่วมกันวางแผน การผลิตข้าว โดยการกำหนดพื้นที่เป้าหมายส่งเสริมการปลูกข้าวแต่ละชนิดมาจากส่วนภูมิภาคระดับจังหวัด สู่มเป้าหมาย การผลิตข้าวระดับประเทศเพื่อให้อุปทานสมดุลกับอุปสงค์

2. วัตถุประสงค์

เพื่อรักษาเสถียรภาพราคาข้าวโดยใช้หลักการตลาดนำการผลิต เพื่อส่งเสริมการผลิตข้าวในพื้นที่เหมาะสม และส่งเสริมการผลิตข้าวให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

3. เป้าหมาย

พื้นที่ส่งเสริมการผลิตข้าวปีละ 70 ล้านไร่ ใน 77 จังหวัด

4. แนวทางการดำเนินงาน

- 4.1 การวางแผนการผลิตข้าว
- 4.2 พัฒนาข้อมูลสถานการณ์ข้าวเชิงภูมิศาสตร์
- 4.3 ขยายพื้นที่ส่งเสริมการประกันภัยข้าว

5. งบประมาณ

กิจกรรม	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม
1. การวางแผนการผลิตข้าว	5.4000	5.4000	5.4000	5.4000	5.4000	27.0000
2. พัฒนาข้อมูลสถานการณ์ข้าวเชิงภูมิศาสตร์			4.6000	4.6000	4.6000	13.8000
3. ขยายพื้นที่ส่งเสริมการประกันภัยข้าว						
รวม	5.4000	5.4000	10.0000	10.0000	10.0000	40.8000

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

การบริหารจัดการข้าวทั้งด้านการผลิตและการตลาดมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อุปทานข้าวสมดุลกับอุปสงค์ข้าว และการส่งเสริมการผลิตข้าวได้เหมาะสมกับพื้นที่และได้ผลผลิตข้าว ตรงตามความต้องการของตลาด ส่งผลให้เกษตรกรได้ผลผลิตต่อพื้นที่สูงขึ้น

15. โครงการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไปปลูกพืชอื่น หรือทำกิจกรรมอื่น (กรมพัฒนาที่ดิน)

1. หลักการและเหตุผล

ตามแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร ได้กำหนดให้มีการลดพื้นที่การปลูกข้าวรอบที่ 2 หรือฤดูนาปรัง จึงต้องสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการปลูกข้าวในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map เพื่อไปทำกิจกรรมอื่นที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่าการปลูกข้าว ได้แก่ พืช ปศุสัตว์ ประมง หม่อนไหม เกษตรผสมผสาน

2. วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริม สนับสนุน สร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการปลูกข้าวในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมไปสู่พืชอื่น หรือทำกิจกรรมอื่นที่มีศักยภาพตามสภาพพื้นที่

3. กลุ่มเป้าหมาย

ปี	2563	2564	2565	2566	2567	รวม
ปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไปปลูกพืชอื่นกิจกรรมอื่น (ไร่)	133,757	95,000	100,000	100,000	100,000	528,757

4. พื้นที่การดำเนินการ

พื้นที่ทั่วประเทศ 100,000 ไร่

5. แนวทางการดำเนินการ

5.1 วิเคราะห์ศักยภาพ วางแผน เพื่อกำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนการผลิตไปสู่สินค้าอื่นที่มีศักยภาพ

5.2 สนับสนุนการปรับเปลี่ยนและ ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชอื่น หรือกิจกรรมอื่น

6. งบประมาณ (จำแนกรายปี)

ปี	2563	2564	2565	2566	2567	รวม
ปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวไปปลูกพืชอื่นกิจกรรมอื่น (ล้านบาท)	5.0000	5.0000	5.0000	5.0000	5.0000	20.0000

7. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ชาวนาสามารถผลิตพืชได้เหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่ และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ส่งผลให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

16. โครงการจัดระบบการปลูกข้าว ภายใต้การส่งเสริม การปลูกพืชหลังนาทดแทนนาปรัง (กรมส่งเสริมการเกษตร)

1. หลักการและเหตุผล

การปฏิรูปภาคเกษตรตามหลักคิด “ตลาดนำการผลิต” บริหารจัดการผลผลิตให้มีปริมาณสอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพื่อมิให้เกิดปัญหากระทบต่อราคาข้าว สร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรด้วยการจัดระบบการผลิตพืชในพื้นที่นาข้าว มีเป้าหมายในการลดรอบพื้นที่เพาะปลูกข้าวฤดูนาปรัง ด้วยการจัดกิจกรรมทางเลือกพืชที่เหมาะสมทดแทน โดยบริหารจัดการการตลาดและการผลิตให้สมดุลจะช่วยลดปริมาณข้าวเปลือกออกสู่ตลาดลงได้ จึงได้ส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปรัง ปลูกพืชอื่นทดแทนข้าวในฤดูนาปรัง เช่น ถั่วเขียว ถั่วเหลือง พริก แตงโม ข้าวโพดหวาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พืชผัก และอื่น ๆ ที่มีอายุการเก็บเกี่ยวไม่เกิน 120 วัน ให้เกษตรกรได้เรียนรู้การบริหารจัดการการผลิตพืชทั้งระบบ ตั้งแต่การผลิต คุณภาพ ผลผลิต และการตลาด ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่ม เกิดความมั่นคงและยั่งยืนในอาชีพการเกษตร

2. วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมพื้นที่การปลูกพืชหลังนาทดแทนการทำนาปรัง ให้เกิดการเชื่อมโยงด้านการผลิตกับตลาดอย่างชัดเจนและเป็นระบบ ให้เกษตรกรมีองค์ความรู้ในการปลูกพืช

3. เป้าหมาย

เกษตรกรผู้ปลูกข้าวในฤดูนาปรัง 20,000 ราย พื้นที่ 300,000 ไร่ ปีละ 75,000 ไร่

4. แนวทางการดำเนินการ

- 4.1 เชื่อมโยงตลาด
- 4.2 เตรียมความพร้อมเกษตรกร
- 4.3 พัฒนาความรู้เจ้าหน้าที่
- 4.4 การจัดทำแปลงเรียนรู้และบริหารจัดการการตลาดสินค้าพืชหลังนา

5. งบประมาณ

กิจกรรม	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม
ส่งเสริมการปลูกพืชหลังนาทดแทนนาปรัง (ล้านบาท)	5.0000	5.0000	5.0000	5.0000	5.0000	20.0000

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นมากกว่าการทำนาปรัง มีความยั่งยืนทางอาชีพการทำนาและปลูกพืชชนิดอื่น เกษตรกรผลิตตรงกับความต้องการของตลาด เนื่องจากเกษตรกร และผู้ประกอบการ มีการวางแผน การตลาด และการผลิตร่วมกัน

17. โครงการพัฒนา ระบบข้อมูลข้าวอัจฉริยะ (กรมการข้าว)

1. หลักการและเหตุผล

กรมการข้าวจำเป็นต้องวางแนวทางและกำหนดทิศทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเป็นกรอบให้หน่วยงานในสังกัดนำไปวางแนวทางปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology: ICT) ต่อไป จะเร่งพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ตลอดจนวางแผนปฏิบัติด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงานและการบริการ แก่หน่วยราชการและประชาชน

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการทำงานฐานข้อมูลที่มีขนาดใหญ่ (Big Data) และรองรับการทำงานแบบข้อมูลขนาดใหญ่เชิงพื้นที่ (Spatial Big Data)

2.2 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและเพิ่มมูลค่าผลผลิตข้าวโดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย

3. เป้าหมาย

พัฒนาระบบข้อมูล Big Data ด้านข้าวและชาวนา 1 ระบบ

4. แนวทางการดำเนินการ

4.1 พัฒนาระบบข้อมูล Big Data ด้านข้าวและชาวนา

4.2 พัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ

4.3 พัฒนาแพลตฟอร์มข้าวอัจฉริยะในการติดตามสถานการณ์การผลิตข้าว

5. งบประมาณ

กิจกรรม	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม
1. ใฝ่ระวางเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าว	8.4000	2.36960	15.0000	20.0000	25.0000	70.76960
2. เสริมสร้างระบบพยากรณ์เตือนภัยข้าวอัจฉริยะ						
3. การพัฒนาระบบสารสนเทศและศูนย์ข้อมูลเตือนภัยสถานการณ์ข้าว						

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ระบบพัฒนาระบบข้อมูล Big Data ด้านข้าวและชาวนาสามารถรองรับการดำเนินงานด้านข้าวมีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการทำงานฐานข้อมูลที่มีขนาดใหญ่ (Big Data) และรองรับการทำงานแบบข้อมูลขนาดใหญ่เชิงพื้นที่ (Spatial Big Data)

18. โครงการส่งเสริมและพัฒนาการ เตือนภัยธรรมชาติและการระบาคศัตรูข้าว (กรมการข้าว)

1. หลักการและเหตุผล

การระบาคของศัตรูข้าว การเกิดภัยธรรมชาติ เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทำให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิตข้าว คุณภาพข้าวไม่ได้มาตรฐาน จึงทำให้ราคาข้าวเปลือกตกต่ำ การพัฒนาระบบติดตามและแจ้งเตือนสถานการณ์การผลิตข้าวและการตลาดข้าวจะทำให้เกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบสถานการณ์ เพื่อเป็นการเตรียมรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งจะช่วยลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นต่อปริมาณและคุณภาพข้าวซึ่งส่งผลต่อรายได้ของ

2. วัตถุประสงค์

เพื่อวิจัยและพัฒนาระบบพยากรณ์และเตือนภัยการเกิดศัตรูข้าว

3. เป้าหมาย

จัดทำพัฒนาระบบเฝ้าระวังเตือนภัยการระบาคของศัตรูข้าว 1 ระบบ ในพื้นที่ 37 จังหวัด

4. แนวทางการดำเนินการ

4.1 การเฝ้าระวังเตือนภัยการระบาคศัตรูข้าว ติดตามสถานการณ์ศัตรูข้าวของศูนย์แม่ข่ายระบบเตือนภัยการระบาคศัตรูข้าว และวางแผนการดำเนินงานและสรุปผลการดำเนินงาน

4.2 การวิจัยและพัฒนา เสริมสร้างระบบพยากรณ์และเตือนภัยข้าวอัจฉริยะ ศึกษาความแม่นยำของการพยากรณ์การอพยพของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ประเมินความแม่นยำค่า BUS ที่ได้จากเครื่องตรวจอากาศอัตโนมัติ (data logger) และศึกษาข้อมูลการระบาคของหนูศัตรูข้าว

4.3 การพัฒนาระบบสารสนเทศและศูนย์ข้อมูลการเตือนภัยสถานการณ์ข้าว

5. งบประมาณ

กิจกรรม	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม
1. เฝ้าระวังเตือนภัยการระบาคของศัตรูข้าว	8.4000	2.36960	15.0000	20.0000	25.0000	70.76960
2. เสริมสร้างระบบพยากรณ์เตือนภัยข้าวอัจฉริยะ						
3. การพัฒนาระบบสารสนเทศและศูนย์ข้อมูลเตือนภัยสถานการณ์ข้าว						

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ได้ฐานข้อมูลการระบาคของศัตรูข้าว แผนที่การระบาคของของศัตรูข้าว ได้แก่ โรค แมลง สัตว์ศัตรูข้าว และวัชพืช ที่พบการระบาคเป็นประจำ และระบบการเตือนภัยและเครือข่ายเฝ้าระวังการระบาค

19. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐาน ข้าวสินค้าเกษตร (กรมการข้าว)

1. หลักการและเหตุผล

นโยบายการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานข้าวตามมาตรฐานต่างๆ ต้องดำเนินการในข้าว GAP ข้าวอินทรีย์และเมล็ดพันธุ์ข้าว ประกอบด้วย ระบบการตรวจสอบและรับรองการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (GAP Seed) เป็นการตรวจสอบ และรับรองสำหรับแปลงที่เกษตรกรมีการปฏิบัติได้ตาม มกษ.4406-2560 เป็นการเพิ่มจำนวนเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ เข้าสู่ตลาดเมล็ดพันธุ์ข้าว เข้าสู่ระบบการผลิตข้าว GAP ระบบการตรวจสอบและรับรองตามมาตรฐานของ มกษ.4000-2552 และ 4401-2551 ผลผลิตที่ได้ถูกเป็นวัตถุดิบป้อนเข้าสู่กระบวนการผลิตในโรงสีข้าว GMP ซึ่งมีการสีแปรสภาพที่มีความสะอาดและปลอดภัย และได้รับการตรวจสอบและรับรองตามมาตรฐานของ มกษ.4403-2553 หลังจากนั้นก็จะดำเนินการบรรจุเป็นผลิตภัณฑ์ข้าว ที่ได้มาตรฐานตาม มกษ.4000-2546 และ มกษ.4004-2555 โดยมีตรารับรอง Q ซึ่งเป็นเครื่องหมายรับรองการตรวจสอบรับรองตลอดห่วงโซ่การผลิตตั้งแต่การปลูกข้าวของเกษตรกร

2. วัตถุประสงค์

ตรวจสอบและรับรองมาตรฐานข้าว GAP มาตรฐานข้าวอินทรีย์ (Organic Thailand) เพิ่มประสิทธิภาพการตรวจสอบและรับรองคุณภาพข้าว และผลิตภัณฑ์ข้าวให้เป็นมาตรฐานสากล สร้างระบบตรวจสอบย้อนกลับได้ (traceability) ถึงแหล่งที่มาของการผลิตข้าว

3. เป้าหมาย

กิจกรรม	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม
1. ตรวจรับรองมาตรฐานข้าว GAP (กลุ่ม)	3,159	3,262	3,762	5,762	9,062	9,062
2. ตรวจรับรองมาตรฐาน GAP SEED (กลุ่ม)	430	430	450	480	530	530
3. ตรวจรับรองมาตรฐานข้าวอินทรีย์ (กลุ่ม)	4,765	4,765	3,000	3,165	3,330	3,330
4. ตรวจรับรองมาตรฐาน GMP โรงสี (ราย)		10	10	15	20	20
5. ตรวจรับรองผลิตภัณฑ์สินค้าข้าว Q และเครื่องหมายรับรองข้าวพันธุ์แท้(ผลิตภัณฑ์)		40	40	50	50	50

4. วิธีการดำเนินการ

4.1 พัฒนาและส่งเสริมการผลิตตามระบบการผลิตข้าว GAP ให้ได้มาตรฐานสินค้าเกษตรภายใต้โครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (นาแปลงใหญ่) และโครงการเชื่อมโยงตลาด

4.2 พัฒนาและส่งเสริมการผลิตตามระบบการผลิตข้าวอินทรีย์ (Organic Thailand) ให้ได้มาตรฐานสินค้าเกษตร ภายใต้โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน และโครงการเชื่อมโยงตลาด

4.3 เพิ่มประสิทธิภาพการตรวจสอบและรับรองคุณภาพข้าว และผลิตภัณฑ์ข้าวให้เป็นมาตรฐานสากล เพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพการตรวจสอบรับรองมาตรฐาน ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ข้าว (GAP Seed) GAP GAP++ ข้าวอินทรีย์ ข้าวพันธุ์แท้ โรงสี GMP ให้มีคุณภาพ ได้รับการรับรองเป็นสินค้ามาตรฐาน Q ภายใต้โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร

4.4 พัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับได้ (traceability) สินค้าข้าวคุณภาพถึงแหล่งที่มาของผลผลิตข้าว

5. งบประมาณ

กิจกรรม	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม
1. ตรวจสอบมาตรฐานข้าว GAP (กลุ่ม)	63.1800	65.2400	75.2400	115.2400	181.2400	500.1400
2. ตรวจสอบมาตรฐาน GAP SEED (กลุ่ม)	8.6000	8.6000	9.0000	9.6000	10.6000	46.4000
3. ตรวจสอบมาตรฐานข้าวอินทรีย์ (กลุ่ม)	95.3000	95.3000	60.0000	63.3000	66.6000	380.5000
4. ตรวจสอบมาตรฐาน GMP โรงสี (ราย)	-	0.2000	0.2000	0.3000	0.4000	1.1000
5. ตรวจสอบผลิตภัณฑ์สินค้าข้าว Q และเครื่องหมายรับรองข้าวพันธุ์แท้(ผลิตภัณฑ์)	-	0.8000	0.8000	1.0000	1.0000	3.6000
รวม	167.0800	170.1400	145.2400	189.4400	259.8400	931.7400

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ระบบการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานการผลิตข้าว GAP เมล็ดพันธุ์ข้าว ข้าวอินทรีย์ โรงสีข้าว GMP และผลิตภัณฑ์ข้าวได้รับการยอมรับเพิ่มโอกาสให้เกษตรกรผู้ผลิตข้าวสู่ระบบการผลิตข้าวตามมาตรฐาน GAP ข้าวอินทรีย์มากขึ้น เกษตรกรมีความเข้มแข็งในการพัฒนาการผลิตข้าว สามารถแข่งขันได้ในระบบการค้าสมัยใหม่

20. โครงการส่งเสริมและพัฒนา อุตสาหกรรมแปรรูปจากข้าว (กรมการข้าว)

1. หลักการและเหตุผล

การเพิ่มมูลค่าข้าวไทยด้วยการพัฒนานวัตกรรมด้านการแปรรูป เป็นแนวทางก้าวสู่การแข่งขันในตลาดโลกได้ ซึ่งแนวทางในการยกระดับเพื่อเพิ่มมูลค่าของข้าวไทยสามารถทำได้หลายแนวทาง ได้แก่ การปรับปรุงคุณภาพข้าวและพัฒนาผลิตภัณฑ์ การสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ใช้ข้าวเป็นวัตถุดิบให้มีคุณภาพดีสำหรับตลาดระดับบน จะทำให้มีโอกาสในด้านการตลาดเพิ่มมากขึ้น จึงต้องมีการบูรณาการในการทำงานร่วมกัน เพื่อขยายผลพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูป และพัฒนาต่อยอดเป็นสินค้าชุมชนหรือสินค้า ในระดับอุตสาหกรรม

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อนำพันธุ์ข้าวหรือนวัตกรรมด้านการแปรรูปข้าวมาต่อยอดสู่เชิงพาณิชย์
- 2.2 เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าวโดยพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ต้นแบบตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- 2.3 เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์และมาตรฐานการผลิตตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ดี (GMP) รวมทั้งการส่งเสริมการสร้างแบรนด์ (Branding) แก่ผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป

3. เป้าหมาย

กิจกรรม		ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม
1.	พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าว						
	- พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวสำหรับชุมชน (ผลิตภัณฑ์)		8	4	8	8	28
	- พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวสำหรับวิสาหกิจชุมชนขนาดใหญ่และผู้ประกอบการ (ผลิตภัณฑ์)	4	4	2	4	4	18
	- ต่อยอดผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าวจากงานวิจัย (ผลิตภัณฑ์)	-	-	2	2	2	6
	- ประกวดนวัตกรรมผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าว (ครั้ง)			1	1	1	3
2.	ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าว						
	- เพิ่มศักยภาพการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าวและการตลาด (กลุ่ม)	-	-	20	30	50	100
	- เสริมสร้างความเข้มแข็ง ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าว (สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ) (กลุ่ม)	-	-	-	10	20	30
	- เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าว (กลุ่ม)	1	1	1	1	1	5
3.	สร้างอาคารปฏิบัติการแปรรูปผลิตภัณฑ์ พร้อมเครื่องมืออุปกรณ์แปรรูปผลิตภัณฑ์	-	-	-	1	1	1

คัดเลือกกลุ่มเกษตรกรจากโครงการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร (Niche Market) และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดข้าวอย่างยั่งยืนของชุมชนข้าว (แปลงใหญ่)

4. แนวทางการดำเนินการ

4.1 พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าว

4.2 ส่งเสริมแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าว

4.3 สร้างอาคารปฏิบัติการแปรรูปผลิตภัณฑ์ พร้อมเครื่องมือและอุปกรณ์ แปรรูปผลิตภัณฑ์

5. งบประมาณ

กิจกรรม		ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม
1.	พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าว	2.00	4.90	3.10	6.60	6.60	23.20
	- พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวสำหรับชุมชน (ผลิตภัณฑ์)						
	- พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวสำหรับวิสาหกิจชุมชนขนาดใหญ่และผู้ประกอบการ (ผลิตภัณฑ์)						
	- ต่อยอดผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าวจากงานวิจัย (ผลิตภัณฑ์)						
2.	- ประกวดนวัตกรรมผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าว (ครั้ง)			1.90	0.05	0.05	2.00
3.	ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าว	0.40	0.15	1.95	3.14	4.30	9.94
	- เพิ่มศักยภาพการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าวและการตลาด (กลุ่ม)						
	- เสริมสร้างความเข้มแข็ง ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าว (สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ) (กลุ่ม)						
	- เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าว (กลุ่ม)						
4.	สร้างอาคารปฏิบัติการแปรรูปผลิตภัณฑ์ พร้อมเครื่องมืออุปกรณ์แปรรูปผลิตภัณฑ์	-	-	-	200.00	50.00	250.00
รวม		2.40	5.05	6.95	209.79	60.95	285.14

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน/ผู้ประกอบการที่เป็นกลุ่มเป้าหมายสามารถมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการแปรรูปข้าว ผลงานวิจัยหรือนวัตกรรมการแปรรูปข้าวของไทย มีการพัฒนาต่อยอดหรือขยายผลสู่เชิงพาณิชย์ และผู้บริโภคมีโอกาสในการเลือกซื้อ/บริโภคผลิตภัณฑ์จากข้าวได้หลากหลาย

21.โครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาดภายใน สำหรับสินค้าเกษตร (กรมการข้าว)

1. หลักการและเหตุผล

การวางแผนการผลิตข้าวให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมเพื่อการแปรรูปสร้างมูลค่าและความต้องการของผู้บริโภคในตลาด เพื่อสร้างสมดุลการผลิตในทุกระดับตั้งแต่ท้องถิ่น จังหวัด ภูมิภาค และประเทศ ตลอดจนมีการเชื่อมโยงการผลิตภาคเกษตรกับภาคการผลิตอื่น เช่น ภาคบริการ และการท่องเที่ยวเพื่อลดการพึ่งพิงการส่งออกสินค้าเกษตร นั้นเป็นสิ่งจำเป็นต่อเกษตรกรไทยให้เติบโตได้อย่างยั่งยืน รวมถึงเป็นการเพิ่ม GDP และขีดความสามารถของประเทศไทยอีกประการหนึ่งด้วย หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่ดำเนินงานด้านธุรกิจข้าวตั้งแต่ต้นน้ำตลอดจนปลายน้ำ เพื่อพัฒนา ศักยภาพและขีดความสามารถทางการแข่งขันของภาคเกษตรกรรม รวมไปถึง การแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้สามารถเข้าสู่การแข่งขันในตลาดทั้งในและต่างประเทศได้

2. วัตถุประสงค์

เพื่อเพิ่มศักยภาพความรู้ความสามารถด้านการบริหารจัดการสินค้าข้าวและผลิตภัณฑ์ในเชิงพาณิชย์ ของกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และสหกรณ์การเกษตร อย่างเป็นระบบและยั่งยืน ประสิทธิภาพในการพัฒนา ต่อยอดผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเกษตรกรหรือวิสาหกิจชุมชนหรือสหกรณ์การเกษตรและเพื่อเชื่อมโยงตลาดสินค้าข้าว

3. เป้าหมาย

กิจกรรม	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม
1. เพิ่มศักยภาพการตลาดข้าวและผลิตภัณฑ์ของชุมชน (กลุ่ม)			200	200	250	650
2. สร้างการรับรู้คุณค่าข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าว (กลุ่ม)	100	150	200	200	150	800
3. สร้างเครือข่ายและเชื่อมโยงตลาด (กลุ่ม)	536	641	6,762	8,927	12,392	12,392

เป็นพื้นที่โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ และโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่

4. แนวทางดำเนินการ

- 4.1 เพิ่มศักยภาพการตลาดข้าวและผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน
- 4.2 สร้างการรับรู้คุณค่าข้าวและผลิตภัณฑ์ผ่านสื่อทั้งช่องทางออนไลน์และออฟไลน์
- 4.3 สร้างเครือข่ายระหว่างกลุ่มเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร สร้าง Cluster และเชื่อมโยงตลาดกับผู้ประกอบการค้าข้าวตลอดจนผู้ประกอบการประเภทอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

5. งบประมาณ

กิจกรรม		ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567
1.	เพิ่มศักยภาพการตลาดข้าวและผลิตภัณฑ์	-	-	13.0000	13.0000	15.0000
2.	สร้างการรับรู้คุณค่าข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าว	14.5270	10.2150	29.7570	40.2900	51.4820
3.	สร้างเครือข่ายและเชื่อมโยงตลาด	8.6840	18.2020	20.6710	22.6700	24.6700
รวม		23.2110	28.4170	63.4280	75.9600	91.1520

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกร/ผู้ประกอบการได้เชื่อมโยงเครือข่ายที่ยั่งยืน กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชนบริหารจัดการผลผลิตเชิงพาณิชย์ได้ เข้าถึงและได้รับรายได้เพิ่มขึ้นจากช่องทางการขายออนไลน์และออฟไลน์ เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในตลาดบริโภคทั่วไปและตลาดสุขภาพ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

22. โครงการจัดงานแสดงสินค้าข้าวและผลิตภัณฑ์ (Thai Rice Expo 2023) (กรมการข้าว)

1. หลักการและเหตุผล

การส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวคุณภาพดี ข้าวอินทรีย์ และข้าวตลาดเฉพาะ มีการเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตชาวนา ทั้งวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับข้าว ให้นักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมงานรู้จักอย่างกว้างขวาง ในรูปแบบต่าง ๆ รวมไปถึงการขยายเป้าหมายในกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งเป็นการเพิ่มกำลังซื้อและส่งผลให้ผู้ผลิตข้าวและผู้ประกอบการค้าข้าวที่เกี่ยวข้อง มีรายได้และช่องทางการจำหน่ายเพิ่มขึ้น จึงเห็นควรกำหนดให้จัดงานมหกรรมสินค้าข้าวและผลิตภัณฑ์ (Thai Rice Expo 2023)

2. วัตถุประสงค์

เพื่อประชาสัมพันธ์และรณรงค์ข้าวอินทรีย์ ข้าวตลาดเฉพาะ ข้าวคุณภาพของไทยให้เป็นที่รู้จักสู่กระแสนิยมของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ เชื่อมโยงข้าวอินทรีย์ ข้าวตลาดเฉพาะและผลิตภัณฑ์จากข้าวระหว่างผู้ผลิต ผู้ประกอบการ ค้าข้าวพบผู้บริโภคชาวประชาสัมพันธให้คนไทยและนักท่องเที่ยวได้ตระหนักรู้คุณค่าของข้าวไทยและภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับข้าวและใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน

3. เป้าหมาย

ผู้เข้าร่วมงานครั้งละ 1 ล้านราย เริ่มดำเนินการในปี 2566 และ 2567

4. วิธีการดำเนินงาน

การจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ วิถีข้าว วิถีไทย และสาธิตการใช้ประโยชน์จากข้าว การจัดนิทรรศการ โชว์ ชิม แซร์ ซ้อป ส่งเสริมการให้ความรู้ทางโภชนาการจากข้าว และการให้บริการองค์ความรู้เกี่ยวกับข้าวต่าง ๆ การเชื่อมโยงตลาดและการประชาสัมพันธ์

5. งบประมาณ

จำนวน 100.0000 ล้านบาท ปี 2566-2567 ปีละ 50.0000 ล้านบาท

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทำให้ข้าวอินทรีย์ ข้าวตลาดเฉพาะ และข้าวคุณภาพของไทยเป็นที่รู้จักสู่กระแสนิยมของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศอย่างกว้างขวางมากขึ้น

6.2 สามารถเชื่อมโยงข้าวอินทรีย์ ข้าวตลาดเฉพาะระหว่างผู้ผลิต ผู้ประกอบการทั้งในและต่างประเทศ และเพิ่มกำลังซื้อข้าวคุณภาพของไทยและช่องทางการจำหน่ายให้มากขึ้น

6.3 คนไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติตระหนักรู้คุณค่าเกิดความรักหวงแหน และช่วยกันอนุรักษ์วิถีชีวิตชาวนา และวัฒนธรรมประเพณี รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับข้าวและชาวนาให้คงอยู่คู่ประเทศไทยต่อไป

23. โครงการปรับปรุงพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)

1. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากพันธุ์ข้าวมีศักยภาพการ ให้ผลผลิตต่ำ การทำลายของโรคและแมลงศัตรูข้าว ปัญหาสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม การเพิ่มขึ้นของพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งและน้ำท่วม การแพร่กระจายของพื้นที่ดินเค็มและดินเปรี้ยว ข้าวเจ้าหอมไทย ส่วนใหญ่ในท้องตลาดเป็นกลุ่มข้าวนุ่มที่มีปริมาณอมิโลสต่ำ พัฒนาให้มีเนื้อสัมผัสร่วนและแข็ง ข้าวโภชนาการสูงต้องอาศัยข้อมูลพื้นฐานที่มีอยู่ในเชื้อพันธุกรรมข้าวแต่ละพันธุ์ และศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจากการใช้เทคนิคและวิธีการใหม่และข้าวเหนียว กข6 ให้ผลผลิตต่ำ 351 กิโลกรัมต่อไร่ อ่อนแอต่อโรคและแมลง ดันทุนการผลิตสูง และการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมในขั้นตอนจนถึงหลังการเก็บเกี่ยว

2. วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาพันธุ์ข้าวเจ้า ข้าวหอมไทย ข้าวโภชนาการสูง ข้าวเหนียว ให้มีคุณสมบัติตรงความต้องการตลาด

3. เป้าหมาย

กิจกรรม	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม
ข้าวเจ้า	1	1	3	-	3	8
ข้าวหอมไทย	-		1	-	1	2
ข้าวโภชนาการสูง	-	-	1	-	1	2
ข้าวเหนียว		1	1			2
รวม	1	3	5	0	5	14

4. แนวทางการดำเนินการ

ข้าวเจ้า วิจัยต่อยอดสายพันธุ์ข้าวที่มีอยู่เดิม พัฒนาประชากรข้าวชุดใหม่ ข้าวหอมไทยใช้นวัตกรรมด้านการเกษตรสมัยใหม่ในการวิจัยด้านการปรับปรุงพันธุ์ข้าว ข้าวโภชนาการสูง สํารวจเก็บรวบรวมและการศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ ศึกษาคุณสมบัติพิเศษ และข้าวเหนียว การปรับปรุงพันธุ์ข้าวให้ผลผลิตสูง ด้านทานต่อโรค

5. งบประมาณ

กิจกรรม	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม
ข้าวเจ้า	38.0000	38.0000	32.0000	38.0000	40.0000	186.0000
ข้าวหอมไทย	9.7000	9.7000	13.8900	15.0000	15.0000	63.2900
ข้าวโภชนาการสูง	8.0000	8.0000	17.7700	20.0000	20.0000	73.7700
ข้าวเหนียว	19.8000	19.8000	32.3900	30.0000	30.0000	131.9900
รวม	75.5000	75.5000	96.0500	103.0000	105.0000	455.0500

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ข้าวเจ้าสามารถปรับตัวได้ดีในสภาวะแวดล้อมที่เป็นปัญหา ด้านทานโรคและแมลงศัตรูข้าวที่สำคัญ ข้าวหอมไทยที่ไวต่อช่วงแสงและไม่ไวต่อช่วงแสงที่มีผลผลิตสูง ข้าวโภชนาการสูงที่มีคุณสมบัติทางโภชนาการสูง คุณภาพหุงต้มตรงตามความต้องการของผู้บริโภค และข้าวเหนียวพันธุ์ใหม่ที่ให้ผลผลิตสูง ด้านทานต่อโรค และแมลงศัตรูข้าวที่สำคัญ และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพข้าวเหนียวไทย

24. โครงการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว (กรมการข้าว)

1. หลักการและเหตุผล

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ส่งผลกระทบต่อระบบการผลิตทางการเกษตรจึงต้องมีการเตรียมความพร้อมในการปรับตัว จัดการน้ำด้วยอุปกรณ์แบบอัจฉริยะ จะเป็นทางเลือกหนึ่งของเกษตรกรในการลดต้นทุน ลดปริมาณการใช้น้ำรวมทั้งลดการเกิดก๊าซมีเทนจากนาข้าว จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำปัจจัยการผลิตให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งการเลือกพันธุ์ข้าว ตามความต้องการของตลาดและเหมาะสมกับข้อจำกัดของพื้นที่

2. วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาชุดเทคโนโลยีการผลิตแบบอัจฉริยะ จัดการน้ำแบบแม่นยำ

3. เป้าหมาย

กิจกรรม	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม
เทคโนโลยีการปลูกข้าว	-	1	2	1	3	7
เทคโนโลยีการจัดการน้ำ	-	1	2	1	1	5
เทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าว	-	1	1	4	2	8
รวม	-	3	5	6	6	20

4. แนวทางการดำเนินการ

4.1 เทคโนโลยีการปลูกข้าว ดังนี้ 1) พัฒนาระบบการปลูกข้าวแบบเกษตรแม่นยำในพื้นที่นาชลประทาน ด้วยการปลูกด้วยเมล็ดโดยตรงรูปแบบใหม่ 2) การจัดการปุ๋ยในนาข้าวแบบเกษตรแม่นยำ 3) การจัดการเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวไร่ และ 4) การพัฒนาเทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิตข้าวที่สูงเพื่อความมั่นคงทางอาหาร

4.2 เทคโนโลยีการจัดการน้ำ ดังนี้ 1) การจัดการน้ำแบบเปียกสลับแห้งด้วยระบบการให้น้ำอัจฉริยะในนาข้าว และ 2) การจัดการน้ำแบบหยดด้วยระบบการให้น้ำอัจฉริยะในนาข้าว

4.3 เทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าว ดังนี้ 1) การจัดการปุ๋ยในนาข้าวแบบเกษตรแม่นยำ 2) การพัฒนาการจัดการศัตรูข้าวให้เหมาะสมเฉพาะพื้นที่ 3) การจัดการเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว 4) การทดสอบชุดเทคโนโลยีและการจัดการการผลิตเฉพาะพื้นที่

5. งบประมาณ

กิจกรรม	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	รวม
เทคโนโลยีการปลูกข้าว	-	26.5000	24.4400	30.000.0	30.0000	110.9400
เทคโนโลยีการจัดการน้ำ	-	15.0000	34.0000	35.0000	35.0000	119.0000
เทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าว	-	23.5000	16.2500	30.0000	30.0000	99.7500
รวม	0.0000	65.0000	74.6900	95.0000	95.0000	329.6900

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ได้เทคโนโลยีการปลูกข้าวเพื่อการผลิตข้าวแบบอัจฉริยะที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีการจัดการน้ำแบบแม่นยำที่สามารถบริหารจัดการการใช้น้ำในระบบการผลิตข้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

25. โครงการจัดประกวดข้าว (กรมการข้าว)

1. หลักการและเหตุผล

เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคจนถึงการขยายตลาดการค้าข้าวเพื่อการแข่งขันในต่างประเทศ ขั้วเคลื่อนพัฒนาข้าวไทยพร้อมวางแผนทางการพัฒนาระบบให้ครอบคลุมทุกประเด็น และรองรับและส่งเสริม การส่งออกของตลาด รวมทั้งเพื่อค้นหาสายพันธุ์/พันธุ์ข้าวที่ปรับปรุงพันธุ์ขึ้นโดยเกษตรกร องค์กรชาวนา หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา ของไทย มีประวัติของสายพันธุ์/พันธุ์ที่ชัดเจน และสามารถ สืบค้นได้ในกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สายพันธุ์/ พันธุ์บริสุทธิ์ที่ส่งเข้าประกวด เป็นนวัตกรรมพันธุ์ข้าวใหม่ ที่อยู่ระหว่างการเตรียมข้อมูลเพื่อยื่นขอจดสิทธิบัตร คุ่มครองพันธุ์ ขึ้นทะเบียนพันธุ์ หรือรับรองพันธุ์ อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างพร้อมกันก็ได้ ก่อให้เกิดการค้นหาสายพันธุ์/พันธุ์ข้าว ใหม่ ที่มีศักยภาพ เหนือกว่าพันธุ์ข้าวเดิมๆ พร้อมกระตุ้นให้การการพัฒนา ค้นคว้า วิจัย และปรับปรุงพันธุ์ข้าวอย่างต่อเนื่อง และลดระยะเวลาการปรับปรุงพันธุ์ข้าว สามารถนำมาใช้ผลิตได้จริงเชิงอุตสาหกรรมในระยะเวลาอันสั้น

2. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อจัดการประกวดข้าวในการรองรับและส่งเสริมการส่งออกของตลาดข้าวโลก
- 2) เพื่อค้นหาข้าวพันธุ์ใหม่ ๆ ที่มีศักยภาพเหนือกว่าข้าวพันธุ์เดิม ๆ ที่มีการซื้อขาย กระตุ้นให้เกิดการพัฒนา วิจัย ค้นคว้า และปรับปรุงพันธุ์ข้าวใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- 3) ลดระยะเวลาในการปรับปรุงพันธุ์ข้าวพันธุ์ใหม่ ๆ ให้สามารถนำมาใช้ผลิตจริงเชิงอุตสาหกรรม ในระยะเวลาอันสั้น (ไม่เกิน 1-2 ปี)

3. เป้าหมาย

- 1) จัดการประกวดข้าวเพื่อรองรับและส่งเสริมการส่งออกของตลาดข้าวโลก จัดงานประกวดข้าว ปีละ 1 ครั้ง ตั้งแต่ปี 2563-2567 โดยปี 2564 จัดทำเนินการ 2 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 6 ครั้ง โดยกลุ่มข้าวที่ส่งเสริม เข้าประกวด 6 ชนิด ได้แก่ ข้าวหอมมะลิไทย ข้าวหอมไทย ข้าวขาว-พื้่นนุ่ม (สำหรับบริโภคโดยตรง) ข้าวขาว-พื้่นแข็ง
- 2) การประกวด “ค้นหาพันธุ์ข้าวไทย เพชรเม็ดใหม่ เพื่อตอบโจทย์” กำหนดแผนการจัดประกวด ตั้งแต่ ปี 2564-2567 จำนวน 4 ครั้ง

ปี	2563	2564	2565	2566	2567	รวม
1. จัดการประกวดข้าวเพื่อรองรับและ ส่งเสริมการส่งออกฯ (ครั้ง)	1	2	1	1	1	6
2. การประกวด “ค้นหาพันธุ์ข้าวไทย เพชรเม็ดใหม่ เพื่อตอบโจทย์”	-	1	1	1	1	4

4. แนวทางการดำเนินงาน

1) จัดการประกวดข้าวเพื่อรองรับและส่งเสริมการส่งออกของตลาดข้าวโลก ปีละ 1 ครั้ง ตั้งแต่ปี 2563-2567 โดยปี 2564 จัดทำเนนการ 2 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 6 ครั้ง โดยกลุ่มข้าวที่ส่งเสริมเข้าประกวด 6 ชนิด ได้แก่ ข้าวหอมมะลิไทย ข้าวหอมไทย ข้าวขาว-พื้นนุ่ม (สำหรับบริโภคโดยตรง) ข้าวขาว-พื้นแข็ง (สำหรับบริโภคโดยตรง; ทำข้าวเหนียว; ใช้ในอุตสาหกรรมฯ) ข้าวเหนียว และข้าวสีอื่น ๆ

2) จัดการประกวดพันธุ์ข้าวพันธุ์ใหม่ โดยหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสิน 1) ใช้ข้าวพันธุ์ดั้งเดิมที่เด่นที่สุดในแต่ละกลุ่มเป็นแม่แบบในการคัดเลือก 2) ข้าวพันธุ์ใหม่ ๆ ต้องมีคุณสมบัติเหนือกว่าข้าวพันธุ์ดั้งเดิม (แม่แบบ) ไม่ว่าจะด้านใดด้านหนึ่ง หรือทุก ๆ ด้านยิ่งดี 3) คุณสมบัติที่เหนือกว่าที่ต้องการ คือ คุณภาพการหุงต้มดีกว่าเดิม: ความนุ่ม, ความแข็ง, ความหนืด, รสชาติ, กลิ่นหอม และอื่น ๆ ผลผลิตต่อไร่สูงกว่าแม่แบบ ยิ่งสูงยิ่งดี ระยะเวลาปลูก-เก็บเกี่ยวสั้นกว่าเดิม (สั้นน้อยกว่า 100 วันได้ยิ่งดี) ต้นข้าวเตี้ย แข็งแรง ไม่ล้มง่าย ด้านทานต่อโรคและแมลงศัตรูข้าว และทนทานต่อสภาพไม่เหมาะสม และเปลือกบาง ให้ MILLING YIELD สูงกว่าเดิม ยิ่งสูงยิ่งดี รวมทั้งนำพันธุ์ข้าวที่ชนะเลิศไปส่งเสริมการผลิตและการการตลาด

5. งบประมาณ

รวม 40.7000 ล้านบาท

ปี	2563	2564	2565	2566	2567	รวม
1. จัดการประกวดข้าวเพื่อรองรับและส่งเสริมการส่งออกของตลาดข้าวโลก	2.7000	5.0000	3.0000	3.0000	3.0000	16.7000
2. การประกวด “ค้นหาพันธุ์ข้าวไทยเพชรเม็ดใหม่ เพื่อตอบโจทย์”	-	6.0000	6.0000	6.0000	6.0000	24.0000
รวม	2.7000	11.0000	9.0000	9.0000	9.0000	40.7000

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

มีพันธุ์ข้าวสำหรับการส่งแข่งขันเข้าประกวดข้าวโลก และได้ข้อมูลพันธุ์ข้าวที่ใช้เป็นแนวทางการวางระบบการผลิตการตลาดและการบริหารจัดการ และสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้

A black and white photograph showing two large bundles of harvested rice stalks standing upright in a field. The bundles are tied together at the base and have long, thin stalks extending upwards. The background is a blurred field of rice plants, and the foreground shows some scattered stalks on the ground. The text 'ກາລພນວກ' is overlaid in the center of the image.

ກາລພນວກ

บันทึกข้อความ

รองปลัดฯ (นายระพีภัทร์)
รับที่... ๗๐๖๐
วันที่... ๑๑-๕๓๖

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
รับที่... ๗๐๖๐
วันที่... ๑๑-๕๓๖
เวลา... ๑๖๓๗

ส่วนราชการ กรมการข้าว สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว โทร. ๐ ๒๕๖๑ ๔๔๖๓ โทรสาร ๐ ๒๕๖๑ ๓๖๒๔๐๐

ที่ กษ.๒๖๐๖/๕๓๖ วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความเห็นชอบโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔

เรียน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
รับที่... ๗๐๖๐
วันที่... ๑๑-๕๓๖

เรื่องเดิม

๑. คณะกรรมการนโยบายและบริหารข้าวแห่งชาติ ในคราวประชุม ครั้งที่ ๔/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ โดยมีนายกรัฐมนตรี (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) เป็นประธาน ได้เห็นชอบยุทธศาสตร์ข้าวไทย ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๗ และให้นำยุทธศาสตร์ข้าวไทย ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๗ เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไป และในคราวประชุม ครั้งที่ ๕/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ได้กำหนดให้รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ข้าวไทย ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๗ ทุก ๓ เดือน และต่อมากระทรวงพาณิชย์กำหนดให้รายงานผลการดำเนินงานเป็นประจำทุกเดือน โดยให้ส่งรายงานภายในวันที่ ๕ ของเดือนถัดไป

๒. คณะรัฐมนตรีได้มีมติรับทราบยุทธศาสตร์ข้าวไทย ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๗ ภายใต้วิสัยทัศน์ “ไทยเป็นผู้นำตลาดนำการผลิต การตลาดข้าวและผลิตภัณฑ์ข้าวคุณภาพของโลก” ภายใต้ยุทธศาสตร์ “ตลาดนำการผลิต” เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๔

การดำเนินงาน

กรมการข้าวเป็นหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบจัดทำยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๗ มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

๑. กระบวนการจัดทำยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๗

กรมการข้าวได้มีการบูรณาการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยได้ยกย่องและจัดให้มีการรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๓ ร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน และสมาคมชวานาต่างๆ

๒. กระบวนการจัดทำโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๗

กรมการข้าวได้การบูรณาการจัดทำโครงการของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เห็นชอบยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๗ แล้ว และกรมการข้าวได้มีหนังสือขอความร่วมมือให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เสนอโครงการที่สอดคล้องกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๗ ปรากฏว่ามีหน่วยงานที่มีการจัดส่งข้อเสนอโครงการเข้าบรรจุในยุทธศาสตร์ดังกล่าว ได้แก่ กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน และกรมส่งเสริมการเกษตร

๒.๑ แนวคิดการดำเนินงานโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๗

การให้ชุมชนชวานาเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาและสร้างเครือข่ายขยายผล (Community Centric and Network) โดยการกำหนดชุมชนข้าวให้มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ กลุ่ม ในปี ๒๕๖๗ ซึ่งชุมชนข้าวประกอบด้วย ๑) ศูนย์ข้าวชุมชน (ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน) ๒) ชุมชนแปลงขยายพันธุ์ข้าว ๓) ชุมชนข้าวแปลงใหญ่ และ ๔) ชุมชนข้าวอินทรีย์ จากนั้น กรมการข้าวได้ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร ร่วมกันนำกิจกรรม/โครงการต่างๆ ไปบูรณาการ ส่งเสริม สนับสนุน ในชุมชนข้าวที่กำหนดไว้ เป็นเป้าหมายเดียว เป็นการบริหารจัดการข้าวแบบครบวงจร เริ่มตั้งแต่จัดการที่นา ปรับปรุงบำรุงดิน บริหารจัดการน้ำ ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ผลิตข้าวปลอดภัย ผลิตข้าวอินทรีย์ แปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าว ตรวจจับรองมาตรฐานข้าวและผลิตภัณฑ์ รวมไปถึงให้มีการเชื่อมโยงตลาดข้าว

ทั้งนี้...

ทั้งนี้ ในส่วนของการพัฒนาชาวนา จะมีการพัฒนาชาวนาในชุมชนข้าวเป้าหมายที่กำหนดไว้ให้เป็นชาวนาปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ปราชญ์ชาวนา (Super Farmer) และชาวนารุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ไปพร้อมๆ กันด้วย

๒.๒ หลักการในการพิจารณาโครงการเพื่อบรรจุในยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๗ คือ ต้องเป็นโครงการที่ตอบสนองต่อเป้าหมาย กลยุทธ์ ของยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าหมาย
สร้างความเข้มแข็งให้ชาวนาและองค์กรชาวนาพึ่งพาตนเองได้มีรายได้เพียงพอ และอยู่ดีมีสุข	๑) ชุมชนข้าว ประกอบด้วย สหกรณ์การเกษตรข้าว วิสาหกิจชุมชนข้าว ศูนย์ข้าวชุมชน กลุ่มชาวนามีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานไม่ น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ กลุ่ม ในปี ๒๕๖๗ ๒) มีชาวนาปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ปราชญ์ชาวนา (Super Farmer) และชาวนารุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ไม่น้อยกว่า ๓๓๐,๐๐๐ ราย ในปี ๒๕๖๗
เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการการผลิตข้าว	๑) ปริมาณผลผลิตข้าวเปลือกแต่ละชนิดเท่ากับ หรือสูง ต่ำกว่าปริมาณความต้องการตลาดไม่เกินร้อยละ ๑๐ ของแต่ละปี ๒) ต้นทุนการผลิตข้าวทุกชนิด เฉลี่ยไม่เกินไร่ละ ๓,๐๐๐ บาท หรือเฉลี่ยไม่เกินตันละ ๖,๐๐๐ บาท ในปี ๒๕๖๗ ๓) มีแปลงผลิตข้าวที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน ๑๐ ล้านไร่ ได้ผลผลิตข้าวมาตรฐาน GAP ๔.๕ ล้านตัน ข้าวเปลือก จาก ๙ ล้านไร่ และมาตรฐาน Organic Thailand ๐.๔ ล้านตัน จาก ๑ ล้านไร่ ในปี ๒๕๖๗
เพิ่มศักยภาพการวิจัยพัฒนาพันธุ์ และเทคโนโลยีการผลิตข้าว	๑) ได้ข้าวพันธุ์ใหม่ตรงตามความต้องการของตลาด อายุเก็บเกี่ยวสั้น ผลผลิตต่อไร่สูงมาก ไม่น้อยกว่า ๑๒ พันธุ์ ในปี ๒๕๖๗ ๒) เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเพิ่มประสิทธิภาพการลดต้นทุนการผลิตข้าวและผลผลิตต่อไร่ ไม่น้อยกว่า ๑๐ เทคโนโลยี ในปี ๒๕๖๗

โดยได้วางเป้าหมายการดำเนินงานตั้งแต่ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๗ ซึ่งในปี ๒๕๖๓ เป็นเป้าหมายและวงเงินงบประมาณที่ได้ดำเนินการและเบิกจ่ายงบประมาณจริงไปแล้ว ปี ๒๕๖๔ ต้องดำเนินการตามเป้าหมายและวงเงินงบประมาณที่ได้รับ ปี ๒๕๖๕ วางเป้าหมายและวงเงินงบประมาณตามคำขอของงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ สำหรับปี ๒๕๖๖ และปี ๒๕๖๗ มีเป้าหมายและวงเงินงบประมาณสอดคล้องเป้าหมายภาพรวมที่กำหนดไว้แล้ว จำนวน ๒๕ โครงการ ระยะเวลาดำเนินงานตั้งแต่ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๗ วงเงิน ๒๓,๕๒๒.๓๓๔๓ ล้านบาท โดยแยกเป็นกรมชลประทาน ๑ โครงการ กรมส่งเสริมการเกษตร ๑ โครงการ กรมพัฒนาที่ดิน ๔ โครงการ และกรมการข้าว ๑๙ โครงการ (โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ร่วมดำเนินการด้วย ๑ โครงการ) จึงขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ข้าวไทยด้านการผลิต ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๗ ต่อไป รายละเอียดตามเอกสารแนบ ๑

๒.๓ ระบบการรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ข้าวไทย ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๗ เพื่อให้มีการรายงานเป็นประจำทุกเดือน จึงเห็นสมควรขอความอนุเคราะห์ให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รายงานความก้าวหน้าให้กรมการข้าวทราบทุกเดือน โดยส่งรายงานภายในวันที่ ๓ ของเดือนถัดไปตามแบบฟอร์ม รายละเอียดตามเอกสารแนบ ๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา หากเห็นชอบโปรดมอบหมาย กรมชลประทาน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว กรมพัฒนาที่ดิน และกรมส่งเสริมสหกรณ์ ดำเนินการตามข้อ ๒.๒ และ ๒.๓ ต่อไป

เรียน หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาการผลิต
เพื่อโปรดทราบและพิจารณา
(นางทิพวรรณ พรหมเพ็ญ)
หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป
ปฏิบัติราชการแทน ผู้อำนวยการกองกลาง
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรียน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เพื่อโปรดพิจารณา
(นายอาชวีชัยชาญ เลี้ยงประยูร)
อธิบดีกรมการข้าว
ดำเนินการตามเส้น
(นายทองเปลว กองจันทร์)

(นายระพีภัทร์ จันทรศรีวงศ์)
รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาการผลิต

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เลขที่ 2177 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 02-561-4463 โทรสาร 02-561-3624

ที่ปรึกษา กำหนดแนวทาง ควบคุม กำกับดูแล ให้คำแนะนำการดำเนินงาน

นายขจร

เราประเสริฐ

รองอธิบดีกรมการข้าว

ควบคุมการดำเนินงาน

นายชิษณุชา

บุศดาบุญ

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว

คณะผู้จัดทำ

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว

1. นางสาวเยาวลักษณ์ แสนคำ
2. นางดวงตา บุรีเทพ
3. นายรัชชัย ประสงค์ดี
4. นางเกศินี พูลทวี

รักษาการผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว
ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

กองพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าว

1. นางพรทิพย์ ถาวรค์
2. นางสาวสมใจ แก้วสร
3. นายชาญวิทย์ แจ้เจริญกุล
4. นางสาวนิตานาถ เจือทอง

ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าว
ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการเพิ่มมูลค่าสินค้าข้าว
ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมเศรษฐกิจและการค้าข้าว
รักษาการผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการแปรรูป
และพัฒนาผลิตภัณฑ์

กองวิจัยและพัฒนาข้าว

1. นายอภิชาติ เนินพลับ
2. นางกรนิศ ตั้งคณาทรัพย์
3. นางสุกัญญา อรัญมิตร

รักษาการผู้เชี่ยวชาญด้านการปรับปรุงพันธุ์ข้าว
ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารโครงการวิจัย
นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว

1. นางสาวปริญญา เชื้อชูชาติ
2. นายกิติชาติ จันทรศรีตระกูล
3. นางสาวอรอนงค์ โคกสูงเนิน
4. นางสาววัชรภรณ์ พวงแก้ว
5. นางสาวอุมา ประสิทธิ์วัฒนเสรี
6. นางสาววิศรา ทรัพย์เกษม

ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการผลิตและจัดการผลผลิต
นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

กองเมล็ดพันธุ์ข้าว

1. นางสาวเมตตาชลาโรง
2. นายวิฑูรย์ สอนอ่อน

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการขยายเมล็ดพันธุ์
นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

กองตรวจสอบรับรองมาตรฐานข้าวและผลิตภัณฑ์

1. นายพงศ์พล จันทา

นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

1. นายสรายุทธ ทองน้อย

นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการ

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว
กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เลขที่ 2177 ถนนพหลโยธิน
แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ : 02-561-4463, โทรสาร : 02-561-3624
www.ricethailand.go.th